

**Sprawozdanie Finansowe
mBanku S.A. według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej
za 2018 rok**

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2018 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2018	Rok kończący się 31.12.2017	Rok kończący się 31.12.2018	Rok kończący się 31.12.2017
I. Przychody z tytułu odsetek	3 961 606	3 550 968	928 451	836 565
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 467 005	1 405 071	343 810	331 018
III. Wynik na działalności handlowej	352 317	303 383	82 570	71 473
IV. Wynik na działalności operacyjnej	1 824 229	1 811 796	427 530	426 837
V. Zysk brutto	1 706 975	1 470 224	400 050	346 367
VI. Zysk netto	1 317 485	1 089 704	308 769	256 721
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 919 196	(1 266 974)	449 787	(298 484)
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(221 674)	(345 968)	(51 952)	(81 506)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(871 422)	(3 584 484)	(204 228)	(844 461)
X. Przepływy pieniężne netto, razem	826 100	(5 197 426)	193 607	(1 224 451)
XI. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	31,13	25,77	7,30	6,07
XII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	31,11	25,75	7,29	6,07
XIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	5,15	-	1,21	-

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
I. Aktywa razem	137 649 170	124 569 483	32 011 435	29 866 332
II. Zobowiązania wobec banków	3 136 771	5 089 716	729 482	1 220 292
III. Zobowiązania wobec klientów	109 873 386	99 331 571	25 551 950	23 815 381
IV. Kapitał własny	15 175 043	14 287 561	3 529 080	3 425 534
V. Kapitał akcyjny	169 348	169 248	39 383	40 578
VI. Liczba akcji	42 336 982	42 312 122	42 336 982	42 312 122
VII. Wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	358,43	337,67	83,36	80,96
VIII. Łączny współczynnik kapitałowy	24,20	24,62	24,20	24,62

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2018 roku – 1 EUR = 4,3000 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2017 roku – 1 EUR = 4,1709 PLN
- dla pozycji rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2018 i 2017 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,2669 PLN i 1 EUR = 4,2447 PLN.

Spis treści

Rachunek zysków i strat	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	9
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	11
1. Informacje o mBanku S.A.	11
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	11
2.1. Podstawa sporządzenia	11
2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek	12
2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji	13
2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami	15
2.5. Aktywa finansowe	15
2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych	18
2.7. Utrata wartości aktywów finansowych	18
2.8. Umowy gwarancji finansowych	22
2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	22
2.10. Umowy sprzedaży i odkupu	22
2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń	22
2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia	25
2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	25
2.14. Wartości niematerialne	25
2.15. Rzeczowe aktywa trwałe	26
2.16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	27
2.17. Odroczony podatek dochodowy	27
2.18. Aktywa przejęte za długi	28
2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	28
2.20. Leasing	28
2.21. Rezerwy	29
2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze	29
2.23. Kapitał	29
2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	30
2.25. Działalność powiernicza	31
2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	31
2.27. Segmenty działalności	37
2.28. Dane porównawcze	37
3. Zarządzanie ryzykiem	43
3.1. Informacje ogólne	43
3.2. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2018 roku – uwarunkowania zewnętrzne	46
3.3. Zasady zarządzania ryzykiem	47
3.4. Ryzyko kredytowe	58
3.5. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych	73
3.6. Ryzyko rynkowe	76
3.7. Ryzyko walutowe	80
3.8. Ryzyko stopy procentowej	81
3.9. Ryzyko płynności	83
3.10. Ryzyko operacyjne	91
3.11. Ryzyko biznesowe	93
3.12. Ryzyko modeli	94

3.13. Ryzyko reputacji	94
3.14. Ryzyko kapitałowe	95
3.15. Ryzyko regulacyjne	96
3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań.....	96
4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości ...	104
5. Wynik z tytułu odsetek	106
6. Wynik z tytułu opłat i prowizji	107
7. Przychody z dywidend	108
8. Wynik na działalności handlowej	108
9. Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	109
10. Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone.....	109
11. Pozostałe przychody operacyjne.....	110
12. Ogólne koszty administracyjne	110
13. Pozostałe koszty operacyjne.....	111
14. Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	112
15. Podatek dochodowy.....	113
16. Zysk na jedną akcję	113
17. Pozostałe całkowite dochody	114
18. Kasa, operacje z bankiem centralnym.....	116
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające.....	116
20. Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	123
21. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	124
22. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	128
23. Inwestycje w jednostki zależne.....	136
24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone	137
25. Wartości niematerialne.....	137
26. Rzeczowe aktywa trwałe	139
27. Inne aktywa	140
28. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	141
29. Inne zobowiązania.....	145
30. Rezerwy.....	146
31. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	148
32. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	150
33. Zobowiązania pozabilansowe	153
34. Aktywa zastawione.....	154
35. Zarejestrowany kapitał akcyjny	155
36. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.....	156
37. Zyski zatrzymane.....	156
38. Inne pozycje kapitału własnego	157
39. Dywidenda na akcję.....	157
40. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	157
41. Programy motywacyjne oparte na akcjach	161
42. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	165
43. Przejęcie i zbycie	169
44. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	170
45. Adekwatność kapitałowa	170
46. Pozostałe informacje	177
47. Zdarzenia po dniu bilansowym	177

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2018	2017
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	5	3 961 606	3 550 968
<i>Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej</i>		3 357 644	3 303 533
<i>Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		603 962	247 435
Koszty odsetek	5	(874 097)	(792 483)
Wynik z tytułu odsetek		3 087 509	2 758 485
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	1 467 005	1 405 071
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(575 803)	(588 155)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		891 202	816 916
Przychody z tytułu dywidend	7	126 391	166 285
Wynik na działalności handlowej, w tym:	8	352 317	303 383
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		303 985	290 535
<i>Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu</i>		52 721	23 768
<i>Zyski lub straty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń</i>		(4 389)	(10 920)
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	9	(155 485)	nd
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	10	nd	8 231
Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	10	13 396	nd
<i>Wynik na dłużnych papierach wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody</i>		16 149	nd
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>		290	nd
<i>Wynik z tytułu usunięcia z bilansu</i>		(3 043)	nd
Pozostałe przychody operacyjne	11	59 117	113 938
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	14	(468 902)	(457 889)
Ogólne koszty administracyjne	12	(1 699 470)	(1 589 578)
Amortyzacja	25, 26	(227 743)	(200 856)
Pozostałe koszty operacyjne	13	(154 103)	(107 119)
Wynik działalności operacyjnej		1 824 229	1 811 796
Podatki od pozycji bilansowych Banku		(374 192)	(350 830)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	43	256 938	9 258
Zysk brutto		1 706 975	1 470 224
Podatek dochodowy	15	(389 490)	(380 520)
Zysk netto		1 317 485	1 089 704
Zysk netto		1 317 485	1 089 704
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	16	42 318 253	42 290 313
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	31,13	25,77
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	16	42 343 775	42 313 383
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	31,11	25,75

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2018	2017
Zysk netto		1 317 485	1 089 704
Pozostałe dochody całkowite netto, w tym:	17	70 595	165 227
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		176	617
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)	19	88 841	(3 653)
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności		(650)	4 507
Zmiana wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)		<i>nd</i>	166 844
Zmiana wyceny dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)		(15 264)	<i>nd</i>
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia(netto)		(2 508)	(3 088)
Dochody całkowite netto, razem		1 388 080	1 254 931

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2018	31.12.2017
Kasa, operacje z bankiem centralnym	18	9 182 971	7 383 518
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	2 126 112	2 781 351
Należności od banków	22	nd	6 063 702
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	20	2 567 330	nd
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>		12 226	nd
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>		58 130	nd
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		2 496 974	nd
Inwestycyjne papiery wartościowe	21	nd	31 110 560
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	21	28 173 110	nd
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	nd	73 431 738
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	22	91 111 844	nd
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	22	9 000 540	nd
<i>Należności od banków</i>		5 909 341	nd
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		76 201 963	nd
Inwestycje w jednostki zależne	23	2 300 324	2 060 847
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	24	-	28 680
Wartości niematerialne	25	693 210	648 191
Rzeczowe aktywa trwałe	26	537 001	509 773
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		9 336	6 558
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31	295 347	129 037
Inne aktywa	27	652 585	415 528
A k t y w a r a z e m		137 649 170	124 569 483

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	Nota	31.12.2018	31.12.2017
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	1 016 214	1 141 035
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:		118 342 044	106 579 430
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	28	3 136 771	5 089 716
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	28	109 873 386	99 331 571
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	28	2 857 724	-
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	28	2 474 163	2 158 143
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej		-	27 046
Rezerwy	30	255 882	190 914
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		244 389	172 003
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31	83	81
Inne zobowiązania	29	2 615 515	2 171 413
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		122 474 127	110 281 922
K a p i t a ł y			
Kapitał podstawowy:	35	3 574 686	3 564 176
Zarejestrowany kapitał akcyjny		169 348	169 248
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		3 405 338	3 394 928
Zyski zatrzymane, w tym:	37	11 423 575	10 572 341
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		10 106 090	9 482 637
- Wynik roku bieżącego		1 317 485	1 089 704
Inne pozycje kapitału własnego	38	176 782	151 044
K a p i t a ł y r a z e m		15 175 043	14 287 561
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		137 649 170	124 569 483
Łączny współczynnik kapitałowy	45	24,20	24,62
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	45	20,46	21,51
Wartość księgowa		15 175 043	14 287 561
Liczba akcji		42 336 982	42 312 122
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		358,43	337,67

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego					Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	
Stan na 1 stycznia 2018 r.	169 248	3 394 928	7 145 517	22 638	1 115 143	2 289 043	-	(5 336)	164 413	(5 198)	3 770	(6 605)	14 287 561
Efekty wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	-	(248 158)	-	-	(44 857)	-	-	-	(293 015)
Skorygowany kapitał na 1 stycznia 2018 r.	169 248	3 394 928	7 145 517	22 638	1 115 143	2 040 885	-	(5 336)	119 556	(5 198)	3 770	(6 605)	13 994 546
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	-	-	1 317 485	176	(15 264)	88 841	(650)	(2 508)	1 388 080
Emisja akcji zwykłych	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	-	(217 907)	-	-	-	-	-	-	(217 907)
Transfer na kapitał zapasowy	-	-	2 071 135	-	-	(2 071 135)	-	-	-	-	-	-	-
Program opcji pracowniczych	-	10 410	-	(186)	-	-	-	-	-	-	-	-	10 224
- wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	-	10 224	-	-	-	-	-	-	-	-	10 224
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	10 410	-	(10 410)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2018 r.	169 348	3 405 338	9 216 652	22 452	1 115 143	(248 157)	1 317 485	(5 160)	104 292	83 643	3 120	(9 113)	15 175 043

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego					Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	
Stan na 1 stycznia 2017 r.	169 121	3 381 975	4 384 011	26 891	1 095 143	3 980 845	-	(5 953)	(2 431)	(1 545)	(737)	(3 517)	13 023 803
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	-	-	1 089 704	617	166 844	(3 653)	4 507	(3 088)	1 254 931
Emisja akcji zwykłych	127	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127
Transfer na kapitał zapasowy	-	-	2 761 506	-	-	(2 761 506)	-	-	-	-	-	-	-
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka	-	-	-	-	20 000	(20 000)	-	-	-	-	-	-	-
Program opcji pracowniczych	-	12 953	-	(4 253)	-	-	-	-	-	-	-	-	8 700
- wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	-	8 700	-	-	-	-	-	-	-	-	8 700
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	12 953	-	(12 953)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2017 r.	169 248	3 394 928	7 145 517	22 638	1 115 143	1 199 339	1 089 704	(5 336)	164 413	(5 198)	3 770	(6 605)	14 287 561

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2018	2017
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		1 919 196	(1 266 974)
Zysk przed opodatkowaniem		1 706 975	1 470 224
Korekty:		212 221	(2 737 198)
Zapłacony podatek dochodowy		(438 310)	(306 870)
Amortyzacja	25, 26	227 743	200 856
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		293 782	(1 209 867)
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(276 120)	(21 910)
Utrata wartości inwestycyjnych papierów wartościowych	21	nd	12 262
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	23	3 065	nd
Dywidendy otrzymane	7	(126 391)	(166 285)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	(3 961 606)	(3 550 968)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	874 097	792 483
Odsetki otrzymane		4 254 508	3 953 778
Odsetki zapłacone		(809 154)	(721 824)
Zmiana stanu należności od banków		(714 713)	(53 979)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających		243 056	176 154
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(7 826 035)	(1 231 153)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych		nd	(661 970)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		(3 663 898)	nd
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		(277 005)	nd
Zmiana stanu papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo przez wynik finansowy		(13 884)	nd
Zmiana stanu pozostałych aktywów		(237 928)	(40 665)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		703 928	112 640
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		11 456 454	(419 452)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		27 871	-
Zmiana stanu rezerw		24 062	8 266
Zmiana stanu innych zobowiązań		448 699	391 306
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 919 196	(1 266 974)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(221 674)	(345 968)
Wpływy z działalności inwestycyjnej		181 600	199 735
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		54 759	-
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		100	32 863
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		350	587
Dywidendy otrzymane	7	126 391	166 285
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		403 274	545 703
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		17 512	227 339
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		385 762	318 364
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(221 674)	(345 968)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(871 422)	(3 584 484)
Wpływy z działalności finansowej		4 398 599	1 214 313
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		187 200	-
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		648 378	422 466
Emisja dłużnych papierów wartościowych	28	2 812 921	-
Wpływy z emisji zobowiązań podporządkowanych	28	750 000	-
Z tytułu emisji akcji zwykłych		100	127
Kaucja z tytułu gwarancji emisji euroobligacji		-	791 720
Wydatki z tytułu działalności finansowej		5 270 021	4 798 797
Splaty kredytów i pożyczek od banków		2 945 100	2 711 025
Splaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		1 501 535	223 612
Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	-
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych - zwiększenie zaangażowania		1 300	121 700
Wykup lub spłata zobowiązań podporządkowanych	28	500 000	1 611 840
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		5 928	7 272
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		217 907	-
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków oraz od pożyczek podporządkowanych		98 251	123 348
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(871 422)	(3 584 484)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		826 100	(5 197 426)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		20 996	(39 684)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		9 750 574	14 987 684
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	40	10 597 670	9 750 574

Noty przedstawione na stronach 11 - 178 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o mBanku S.A.

mBank S.A. został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy Banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmiana uległa nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej mBanku działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 5 839 etatów - 6 766 osób (31 grudnia 2017 r.: 5 414 etatów; 6 415 osób).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. dnia 26 lutego 2019 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady rachunkowości przyjęte przez Bank zastosowano w sposób ciągły w odniesieniu do wszystkich okresów prezentowanych w sprawozdaniu finansowym za wyjątkiem zasad rachunkowości zastosowanych w związku z wdrożeniem MSSF 9 z dniem 1 stycznia 2018 roku, co zostało szerzej opisane w Nocie 2.28 Dane porównawcze.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku. Zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2017 roku.

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego za wyjątkiem kontraktów pochodnych i instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych nie spełniających testu SPPI, aktywów finansowych przypisanych do modelu biznesowego, który nie zakłada utrzymywania ich w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, a także za wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz instrumentów kapitałowych, w przypadku których zastosowano opcję wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej

o koszty zbycia. Udziały i akcje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach wyceniane są metodą praw własności.

Dane za okresy porównawcze sporządzone zostały według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Banku. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Bank prezentuje odrębnie. Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Bank prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. za 2018 rok zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie zamortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, za pomocą której szacowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w ciągu całego oczekiwanego okresu życia składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego dyskontowane są dokładnie do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych lub do zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje oczekiwane przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę oczekiwanych strat kredytowych. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie zapłacone lub otrzymane między stronami umowy prowizje i punkty, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

Bank oblicza przychód odsetkowy przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych za wyjątkiem składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W momencie przeklasyfikowania do koszyka 3 aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów

pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów, na który składa się:

Etap I – Identyfikacja umowy z klientem:

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia następujących kryteriów:

1. strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
2. istnieje możliwość zidentyfikowania prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
3. istnieje możliwość zidentyfikowania warunków płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
4. umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
5. jest prawdopodobne, że Bank otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Bank uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

Etap II – Identyfikacja odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków kontraktowych, jak również zwyczajowej praktyki biznesowej. Bank w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

1. dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić; lub
2. grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku, których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

1. klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne); oraz
2. zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

Bank identyfikuje opcje zakupu dodatkowych dóbr lub usług dla klienta (punkty lojalnościowe) jako odrębne zobowiązania do wykonania świadczeń, jeżeli dają one klientowi istotne prawa (prawo materialne, którego klient nie uzyskałby, jeżeli nie zawarłby przedmiotowej umowy).

W przypadku, gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Bank dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

Etap III – Określenie ceny transakcyjnej:

Bank na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe.

Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Banku – będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego (np. rabaty od organizacji płatniczych) Bank oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

Etap IV – Alokowanie ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Bank przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Banku – przysługuje w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Bank dokonuje alokacji ceny transakcyjnej na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

Etap V – Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy:

Bank ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. Dobro zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Metoda liniowa dla tego typu usług zapewnia rzetelny obraz przekazania dóbr i usług, ponieważ usługi te świadczone są równomiernie w czasie.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia przychodów prowizyjnych z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami opisane zostały w Nocie 2.4.

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych przez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest rozliczana w czasie zgodnie z okresem trwania polisy.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Bank zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Bank traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy był oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie było możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Bank dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.5. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody z możliwością reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody bez możliwości reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, oraz aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Zaliczenie dłużnego składnika aktywów finansowych do jednej z kategorii odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia na podstawie modelu biznesowego Banku w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych. Kapitałowy składnik aktywów finansowych zalicza się do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat chyba, że w momencie początkowego ujęcia Bank dokonał nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, aby ujmować późniejsze zmiany wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Bank dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Bank traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy chyba, że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank dokonuje również nieodwołalnej klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie początkowego ujęcia, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowo"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, Bank nie wyznaczył żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat celem zmniejszenia niedopasowania księgowego.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.2), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w Nocie 2.11, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujęte są w wyniku na działalności handlowej jeśli dotyczą aktywów lub zobowiązań przeznaczonych do obrotu lub w pozycji Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile Bank nie wyznaczył ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są wprowadzane do ksiąg w dniu zawarcia transakcji. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, którą powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Przez aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody rozumie się aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile jednostka nie wyznaczyła ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody są odnoszone bezpośrednio na pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w

pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Instrumenty kapitałowe

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wycenia się według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W momencie początkowego ujęcia Bank może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych dochodach całkowitych późniejszych zmian wartości godziwej (opcja wyceny wartości godziwej przez inne całkowite dochody) inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez Bank w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3.

W przypadku instrumentów kapitałowych dla których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody wymogi utraty wartości nie są stosowane. Wszystkie zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej, z uwzględnieniem różnic kursowych, ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach. Brak jest możliwości reklasyfikacji do rachunku wyników w momencie sprzedaży instrumentu. Jedynie dywidendy otrzymywane z tych instrumentów są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności. W związku z powyższym, instrumenty kapitałowe, dla których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody są poza zakresem zapisów dotyczących utraty wartości.

Modyfikacja warunków kontraktowych aktywów finansowych

Bank dokonuje rozliczenia ujmowanego dotychczas aktywa finansowego oraz ponownej wyceny zgodnej z zasadami stosowanymi w momencie początkowego ujęcia w przypadku stwierdzenia znaczącej modyfikacji warunków umowy w okresie finansowania. Przez znaczącą modyfikację Bank definiuje taką zmianę warunków, która spełnia jedno z następujących kryteriów:

- podwyższenie kwoty finansowania o więcej niż 10% w stosunku do kwoty oryginalnej
- wydłużenie okresu finansowania o ponad 12 miesięcy w stosunku do poprzedniego okresu finansowania
- przewalutowanie, które nie było przewidziane warunkami umowy. Przy czym aby przewalutowanie mogło być uznane za przewidziane warunkami umowy, musiałaby ona definiować zarówno kurs po którym miałyby ono nastąpić, jak również oprocentowanie kredytu po przewalutowaniu.
- zmiana kredytobiorcy – jedynie w przypadku kiedy dotychczasowy kredytobiorca jest zwolniony z długu
- zmiana warunków umownych wpływająca na wynik testu SPPI
- zmiana przedmiotu finansowania w przypadku finansowania typu object finance oraz project finance.

W przypadku zidentyfikowania zdarzenia znaczącej modyfikacji następuje rozpoznanie w rachunku wyników odroczonego przychodu i kosztów związanych z tym aktywem oraz rozwiązanie rezerw. Jednocześnie następuje ponowna wycena zgodna z zasadami wyceny na datę początkowego ujęcia. Wszelkie inne modyfikacje warunków umownych, które nie prowadzą do zaprzestania ujmowania składnika aktywów traktowane są jako nieznaczące modyfikacje i powodują rozpoznawanie zysku lub straty z tytułu modyfikacji. Efekty wszystkich zidentyfikowanych nieznaczących modyfikacji przepływów pieniężnych traktowane są jako niezwiązane z ryzykiem kredytowym. Wynik na modyfikacji stanowi różnicę pomiędzy wartością bieżącą zmodyfikowanych przepływów zdyskontowanych starą stopą efektywną, a zaangażowaniem efektywnym kredytu. Prowizje otrzymywane związane z nieznaczącą modyfikacją są rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wszelkie znaczące modyfikacje ujmowane są jako związane z ryzykiem kredytowym. W przypadku znaczącej modyfikacji ekspozycji w koszyku drugim, dla których w konsekwencji modyfikacji nastąpiło przesunięcie do koszyka pierwszego, powstała na datę początkowego ujęcia korekta z tytułu wyceny do wartości godziwej takiej ekspozycji koryguje wynik odsetkowy w kolejnych okresach.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (aktywa POCI)

POCI to aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, które w momencie początkowego ujęcia są dotknięte utratą wartości. Do kategorii tej zaliczane są również te aktywa finansowe, które były dotknięte utratą wartości w momencie zidentyfikowanej znaczącej modyfikacji. W momencie początkowego ujęcia aktywa POCI ujmowane są w wartości godziwej. Wartość godziwa aktywów POCI na datę początkowego ujęcia liczona jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów uwzględniających ryzyko kredytowe zdyskontowanych stopą wolną od ryzyka. Po początkowym ujęciu aktywa POCI wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Bank stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do ustalania wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych oraz przychodów odsetkowych generowanych przez te aktywa – stopę CEIR. W przypadku ekspozycji POCI zmiana oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do szacowanych na datę ich początkowego ujęcia ujmowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości. Przy czym jego wartość może zarówno pomniejszać wartość brutto ekspozycji POCI jak również ją powiększać w przypadku zmniejszenia oczekiwanych strat w stosunku do ich wartości na datę początkowego ujęcia.

Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Dłużne aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank nie dokonuje przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

Zasady rachunkowości stosowane przez Bank do dnia 31 grudnia 2017 roku w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 2 Sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2017 rok, przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 28 lutego 2018 roku.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Powyższe warunki uznaje się za niespełnione, a dokonanie kompensaty za niewłaściwe, gdy: różne instrumenty finansowe łączą się tak, aby naśladowały cechy pojedynczego instrumentu, aktywa i zobowiązania finansowe wynikają z instrumentów finansowych obciążonych takim samym ryzykiem ale dotyczą różnych kontrahentów, aktywa finansowe lub inne aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań finansowych bez prawa regresu, aktywa finansowe są wnoszone przez dłużnika na rachunek powierniczy w celu wywiązania się ze zobowiązania ale nie zostały jeszcze przyjęte przez wierzyciela jako spłata zobowiązania lub gdy oczekuje się, że obowiązki powstałe na skutek zdarzeń powodujących straty zostaną rozliczone przez stronę trzecią na podstawie roszczenia zgłoszonego z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

2.7. Utrata wartości aktywów finansowych

Instrumenty finansowe podlegające wymogom szacowania odpisów i rezerw to: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane przez inne całkowite dochody, zobowiązania do udzielania pożyczek jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, umowy gwarancji finansowej jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, należności leasingowe ujmowane zgodnie z MSR 17, składniki aktywów kontraktowych z tytułu umów ujmowane zgodnie z MSSF 15, a także należności handlowe.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący zasad klasyfikacji ekspozycji do koszyków, utraty wartości portfela korporacyjnego i detalicznego, niskiego ryzyka kredytowego oraz szacowania oczekiwanych strat kredytowych zostały zamieszczone w Nocie 3.4.6.

Zasady klasyfikacji ekspozycji do koszyków

Logika transferu jest to algorytm klasyfikacji ekspozycji do jednego z czterech Koszyków (ang. stage): 1, 2, 3, POCI. Koszyk 1 zawiera ekspozycje, dla których kalkulacja rezerw/odpisów odbywa się w horyzoncie 12 miesięcy. Koszyk 2 zawiera ekspozycje, dla których na datę raportową zidentyfikowano istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia ekspozycji - kalkulacja rezerw/odpisów odbywa się w horyzoncie dożywnym (ang. lifetime). Koszyk 3 zawiera ekspozycje, dla których została stwierdzona przesłanka utraty wartości, zaś koszyk POCI zawiera aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia. Po ustaniu przesłanki ilościowej lub przesłanek jakościowych, na podstawie których ekspozycja została zaklasyfikowana do Koszyka 2 na datę

raportową (klient i przypisana do niego ekspozycja nie ma aktywnej żadnej z przesłanek jakościowych Logiki Transferu ani przesłanki ilościowej), ekspozycja zmieni kwalifikację z Koszyka 2 na Koszyk 1. Możliwy jest też transfer ekspozycji z Koszyka 3 do Koszyka 2 i z Koszyka 3 do Koszyka 1 (po ustaniu przesłanki utraty wartości).

W przypadku gwarancji niefinansowych Bank stosuje uproszczone podejście polegające na tym, że odpisy i rezerwy są zawsze ujmowane w wartości równej dożywotnim oczekiwanym stratom kredytowym (Lt ECL).

Utrata wartości portfel korporacyjny

W przypadku ekspozycji korporacyjnych, utrata wartości to sytuacja, w której na podstawie przeprowadzonego testu impairmentowego stwierdzono konieczność utworzenia odpisu aktualizującego/rezerw. Przeklasyfikowanie klienta do kategorii default dokonywane jest w przypadku wystąpienia przynajmniej jednego z następujących zdarzeń:

- którakolwiek z ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego klienta wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku jest przeterminowana o ponad 90 dni (w przypadku ekspozycji wobec banków powyżej 14 dni). W przypadku linii kredytowej za początek okresu przeterminowania uznaje się datę przekroczenia wyznaczonego limitu, datę początku obowiązywania nowego limitu niższego niż wykorzystana kwota kredytu lub datę wykorzystania kwoty kredytu bez zgody Banku. Nie wymaga przeklasyfikowania do kategorii default klient, u którego występuje opóźnienie w spłacie łącznych zobowiązań kredytowych w kwocie nieprzekraczającej 500 zł dla klientów Private Banking oraz 3 000 zł dla pozostałych klientów w portfelu kredytów korporacyjnych, nie mające bezpośredniego wpływu na wzrost ryzyka związanego z danym zobowiązaniem klienta i jednocześnie nie występują inne przesłanki niewykonania zobowiązania przez klienta.
- Bank uznaje, że klient prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego od Banku bez konieczności podejmowania przez Bank działań naprawczych, restrukturyzacyjnych lub działań zmierzających do realizacji zabezpieczeń, o ile takowe istnieją.

Utrata wartości portfel detaliczny

W przypadku ekspozycji detalicznych, identyfikacja ekspozycji z utratą wartości polega na wyodrębnieniu w portfelu kredytowym Banku ekspozycji, dla których aktywna jest co najmniej jedna przesłanka utraty wartości i przypisana do ekspozycji wartość odpisu jest różna od zera. Przesłanką utraty wartości ekspozycji detalicznej jest:

- dyskretne zdarzenie lub trwająca w czasie sytuacja, na podstawie której, uwzględniając wszystkie posiadane informacje Bank uznaje, że bez realizacji przyjętych zabezpieczeń dłużnicy nie spłacą w całości należności Banku z tytułu tej ekspozycji, lub
- sytuacja, w której, zgodnie z zapisami umowy kredytowej dotyczącej tej ekspozycji, nastąpiła już, w całości lub w części, realizacja zabezpieczenia (miały miejsce przepływy pieniężne), w wyniku czego nie nastąpiła jednak całkowita spłata wierzytelności Banku z tytułu tej ekspozycji,
- zdarzenie niewykonania zobowiązania.

Określone przez Bank zdarzenia/sytuacje mają miejsce po początkowym ujęciu bilansowej ekspozycji kredytowej w księgach rachunkowych oraz wpływają na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu tej ekspozycji oraz jest możliwe wiarygodne oszacowanie tego wpływu.

Za przesłanki niewykonania zobowiązania uznawane są w szczególności następujące zdarzenia:

- przeterminowanie przynajmniej jednego zobowiązania kredytowego dłużnika utrzymuje się przez okres przekraczający 90 dni oraz łączna kwota przeterminowana na wszystkich ekspozycjach kredytowych dłużnika (przeterminowanych powyżej 31 dni) przekracza 500 złotych,
- Bank przystaje na wymuszoną restrukturyzację zobowiązania kredytowego, jeśli jest prawdopodobne, że będzie to skutkowało zmniejszeniem zobowiązania finansowego, wynikającym ze znacznego umorzenia lub wydłużenia terminu spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeśli to właściwe) opłat lub prowizji,
- Bank sprzedaje wierzytelność kredytową ze znaczną ekonomiczną stratą kredytową,

- został złożony wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego wobec dłużnika lub dłużnik został postawiony w stan upadłości, co może skutkować zaniechaniem lub opóźnieniem spłaty zobowiązania kredytowego wobec Banku.

W przypadku ekspozycji detalicznych oddziałów zagranicznych mBanku wyróżniane są:

- główna przesłanka utraty wartości,
- dodatkowe przesłanki utraty wartości.

Główną przesłanką utraty wartości ekspozycji detalicznej jest sytuacja, w której opóźnienie w spłacie należności z tytułu tej ekspozycji przekracza 90 dni i jednocześnie kwota wymagalna przekracza próg istotności określony indywidualnie dla każdego kraju (3 000 CZK oraz 120 EUR).

Istotne pogorszenie

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryteriów ilościowych i jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do Koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Kryteria jakościowe

Kryteria jakościowe to:

- przeterminowanie należności o więcej niż 30 dni (dni przeterminowane z progiem aktywacji - liczba dni opóźnienia w spłacie najstarszej kwoty zaległości danej ekspozycji jest większa lub równa 31 dni);
- występowanie flagi Forborne (status klienta wskazujący na jego trudności w spłacie zobowiązania kredytowego zgodnie z definicją Forborne stosowaną w Banku);
- występowanie flagi Watch (wewnętrzny proces Banku wskazujący klientów korporacyjnych podlegających szczególnej obserwacji pod względem zmian ich jakości kredytowej, zgodnie z zasadami klasyfikacji na Watch Listę przyjętymi w Banku).

Kryterium ilościowe

Kryterium ilościowe Logiki Transferu wykorzystuje miarę istotnego pogorszenia jakości kredytowej bazującej na względnej zmianie długookresowej wartości PD określonej dla ekspozycji na datę raportową w stosunku do miary długookresowego PD określonej na datę początkowego ujęcia. Miara ta jest wyznaczana odrębnie dla portfela detalicznego oraz korporacyjnego w ramach segmentów homogenicznych ze względu na prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia default. W przypadku gdy wartość względnej zmiany długookresowego PD przekroczy tzw. próg przejścia, wówczas dana ekspozycja trafia do Koszyka 2. Istotną kwestią w procesie kalkulacji miary pogorszenia jakości kredytowej jest spójne na poziomie całego Banku wyznaczanie daty początkowego ujęcia, względem której badane jest pogorszenie jakości kredytowej. Ponowna data początkowego ujęcia wyznaczana jest dla ekspozycji, dla których nastąpiła znacząca modyfikacja warunków kontraktowych. Każdorazowa zmiana daty początkowego ujęcia skutkuje ponowną kalkulacją, zgodnie z obowiązującymi na nową datę początkowego ujęcia charakterystykami ekspozycji, parametru inicjalnego PD, względem którego badane jest istotne pogorszenie jakości kredytowej ekspozycji.

Niskie ryzyko kredytowe

W przypadku ekspozycji, których charakterystyki wskazują na niskie ryzyko kredytowe (ang. Low Credit Risk - LCR), oczekiwane straty kredytowe wyznaczane są zawsze w horyzoncie 12 miesięcy. Dla ekspozycji oznaczonych jako LCR, nie zakłada się transferu z Koszyka 1 do Koszyka 2, choć nadal możliwe jest przejście z Koszyka 1 do Koszyka 3 w momencie stwierdzenia przesłanki utraty wartości. Na moment wdrożenia Standardu MSSF 9, Bank stosuje kryterium LCR dla klientów z segmentu K1 o PD-ratingu lepszym lub równym klasie 2.8. Kryterium LCR jest stosowane również w przypadku klientów z segmentów Banki i Rządu, Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz NBFi (ang. Non Banking Financial Institution).

Odrzucenie założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej

Podejście Banku do odrzucenia założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej w przypadku wystąpienia $DPD \geq 31$ dni (ang. Rebuttable presumption) polega na wprowadzeniu progu materialności (progu aktywacji) zaległej wobec Banku kwoty. Kryterium $DPD \geq 31$ dni (jedno z jakościowych kryteriów Logiki Transferu) nie jest brane pod uwagę, gdy:

1. dla ekspozycji detalicznych - w przypadku ekspozycji kredytowych suma kapitału wymagalnego i niewymagalnego nie przekracza 500 PLN lub zaangażowanie pozabilansowe ekspozycji nie przekracza 500 PLN (na datę raportową),

2. dla ekspozycji korporacyjnych - na datę raportową suma kapitału wymagalnego i niewymagalnego nie przekracza 3 000 PLN lub zaangażowanie pozabilansowe ekspozycji nie przekracza 3 000 PLN.

Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych

Kalkulacja odpisów aktualizujących i rezerw odbywa się na poziomie pojedynczego kontraktu lub ekspozycji (umowy) oraz opiera się na wyznaczeniu oczekiwanej straty kredytowej (ECL). W podejściu portfelowym oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a ostateczna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Jeżeli, na datę sprawozdawczą, ryzyko kredytowe ekspozycji nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia, Bank kalkuluje odpisy oraz rezerwy z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym (12m ECL). Jeżeli ryzyko kredytowe ekspozycji wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (ekspozycja znajduje się w Koszyku 2), Bank kalkuluje odpisy oraz rezerwy z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie równej dożywotnim oczekiwany stratom kredytowym (Lt ECL). Kalkulacja oczekiwanej straty odbywa się dla ekspozycji, które na datę raportową są aktywne oraz posiadają niezerowe zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe). Oszacowanie wartości oczekiwanej straty kredytowej odbywa się odrębnie dla bilansowej, jak też pozabilansowej części ekspozycji. Parametry wykorzystane w celu kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w Koszyku 1 są identyczne z parametrami wyznaczanymi w celu wyliczenia długookresowej straty kredytowej w Koszyku 2 dla $t=1$, gdzie t oznacza pierwszy rok prognozy.

W podejściu indywidualnym (wszystkie bilansowe i pozabilansowe ekspozycje kredytowe z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów korporacyjnych są traktowane jako indywidualnie znaczące), oczekiwane straty kredytowe są kalkulowane jako różnica pomiędzy wartością bilansową brutto danego aktywa, a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Sposób kalkulacji oczekiwanych odzysków odbywa się w scenariuszach i zależy od wybranej strategii postępowania Banku wobec klienta. W przypadku strategii restrukturyzacja, rozważane scenariusze zakładają istotny udział odzysków z wpłat własnych klienta. W strategii windykacja, scenariusze opierają się na odzyskach z zabezpieczeń.

Wykorzystanie scenariuszy makroekonomicznych w szacowaniu ECL

Bank, który jest zobowiązany do wyznaczania oczekiwanej straty kredytowej w sposób, który odzwierciedla oczekiwania w zakresie różnych scenariuszy kształtowania się przyszłej sytuacji makroekonomicznej, w przypadku portfelowego szacowania ECL wyznacza parametr NLF (ang. non-linearity factor), który ma za zadanie korygować wartość oczekiwanej straty kredytowej (wyznaczanej co miesiąc). Wartość NLF jest wyznaczana co najmniej raz do roku, odrębnie dla segmentów detalicznych i korporacyjnych. Wartości NLF są stosowane jako czynniki skalujące dla indywidualnych wartości ECL (zarówno 12-miesięcznych, jak i w trakcie życia) wyznaczanych na poziomie pojedynczych ekspozycji w poszczególnych segmentach. Wartość parametru NLF jest wyliczana na podstawie wyników 3 przeliczeń symulacyjnych wartości oczekiwanej straty kredytowej na identyczną datę raportową, wynikających z przyjętych scenariuszy makroekonomicznych.

W szczególności parametr NLF dla danego segmentu jest wyznaczony jako iloraz:

- 1/ ważonej prawdopodobieństwem realizacji scenariuszy, średniej wartości oczekiwanej straty z 3 scenariuszy makroekonomicznych (tzw. oszacowanie średnie), w skład których wchodzi:
 - a/ scenariusz bazowy,
 - b/ scenariusz optymistyczny,
 - c/ scenariusz pesymistyczny,
- 2/ wartości oczekiwanej straty wyznaczonej w scenariuszu bazowym (oszacowanie referencyjne).

Przetwarzania symulacyjne, których wyniki są wykorzystywane do kalkulacji współczynnika NLF są wykonywane na podstawie tych samych danych wejściowych dotyczących charakterystyk ekspozycji, ale z wykorzystaniem różnych wektorów parametrów ryzyka, w przypadku gdy oczekiwania makroekonomiczne zdefiniowane w scenariuszach wpływają na wartości tych parametrów.

W przypadku indywidualnego szacowania ECL, zakładane scenariusze odzysków uwzględniają różne kształtowanie się otoczenia makroekonomicznego.

Spisanie należności kredytowej

Spisanie należności kredytowej może dotyczyć całości bądź części składnika aktywów finansowych.

Zasady rachunkowości stosowane przez Bank do dnia 31 grudnia 2017 roku w zakresie utraty wartości aktywów finansowych zostały opisane w Nocie 2 Sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2017 rok, przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 28 lutego 2018 roku.

2.8. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy w późniejszych okresach wycenia ją według wyższej z następujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe, określonej zgodnie z MSSF 9,
- początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15.

2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

2.10. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. repos/sell buy back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikającą z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. reverse repos/buy sell back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo/sell buy back i reverse repo/buy sell back mBanku S.A. sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez pozostałe całkowite dochody oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji repo/sell buy back i jako należności w przypadku transakcji typu reverse repo/buy sell back wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Pożyczonych przez Bank w transakcjach reverse repo/buy sell back papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym a przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach buy sell back oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach sell buy back.

W wyniku zawierania transakcji repo/sell buy back na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości

godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.12.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowę zasadniczą stanowi składnik aktywów finansowych objęty zakresem MSSF 9, nie jest wydzielany a cały kontrakt hybrydowy jest ujmowany zgodnie z wymogami dotyczącymi klasyfikacji aktywów finansowych.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowa zasadnicza nie jest składnikiem aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 9, podlega ocenie pod kątem konieczności jego wydzielenia.

Instrumenty pochodne, które są wyznaczone i stanowią efektywne instrumenty zabezpieczające nie są klasyfikowane do żadnej z kategorii wymienionych powyżej i podlegają zasadom rachunkowości zabezpieczeń.

Zgodnie z zapisami MSSF 9: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w sprawozdaniu finansowym Banku; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominału objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominału objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zasadniczego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych).

Bank podjął decyzję, że będzie kontynuował stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku stosuje się rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów, tzn.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;

- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Bank stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.2 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. Począwszy od sprawozdania finansowego za I półrocze 2018 roku, zysk lub strata z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej korygują wartość bilansową pozycji zabezpieczanej.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego według efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygasł albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych całkowitych dochodach pozostają w pozostałych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe.

2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym obejmują kredyty i pożyczki otrzymane, depozyty przyjęte, zobowiązania tytułu emisji dłuższych papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane. Powyższe zobowiązania finansowe ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, zobowiązania te wykazują się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.14. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Bank wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmują się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania (2-11 lat).

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Bank identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Bank wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	2-10 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	2-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat nie dłużej niż okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Bank szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.16. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwale w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione, Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.17. Odroczony podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczony podatek dochodowy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Bank weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Bank obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank wykazuje w sprawozdaniu finansowym po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku, aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.18. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Banku, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.20. Leasing

mBank S.A. jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Banku to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Ostateczne przeniesienie tytułu prawnego może, lecz nie musi nastąpić.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Bank dokonuje ustalenia czy umowa jest umową leasingu bądź umową, która zawiera leasing, w oparciu o istotę umowy i o ocenę czy wywiązanie się z umowy jest uzależnione od korzystania z określonego składnika aktywów oraz czy umowa przenosi prawo do użytkowania składnika aktywów.

2.21. Rezerwy

Wymogom szacowania odpisów i rezerw zgodnie z MSSF 9 podlegają zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Bank stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązania z tytułu określonych świadczeń Bank ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznaną opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

2.23. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne Banku tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednio koszty z nią związane.

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Ponadto kapitał zapasowy uwzględnia rozliczenia z tytułu programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

■ pozostały kapitał zapasowy,

- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałych kapitałach rezerwowych ujmuje się wycenę programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitału własnego

Inne pozycje kapitału własnego tworzone są w wyniku:

- wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia,
- udziału Banku w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności.

2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona.

W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w pozostałych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. I odwrotnie, jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich Narodowego Banku Polskiego z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

2.25. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. Przychody z tytułu prowizji i opłat z działalności powierniczej ujmują się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów opisany w Nocie 2.3. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Banku.

2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W odniesieniu do standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym, Bank nie skorzystał z możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSSF 16, Leasing, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 31 października 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać prawa do użytkowania aktywów będących przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących niskocennych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Aktualne ujęcie księgowie przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikacje leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowie jako dwa oddzielne typy leasingu.

Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Banku jako leasingobiorcy. Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym Banku.

Informację ilościową i jakościową, w tym analizę wpływu głównych zmian wynikających z zastosowania standardu na sprawozdanie finansowe dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku, przedstawiono na końcu niniejszej noty.

- Zmiany do MSSF 9, Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 października 2017 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 22 marca 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 wprowadzają zapisy w odniesieniu do kontraktów z opcją przedpłaty, w których pożyczkodawca może być zmuszony do zaakceptowania kwoty przedpłaty, która jest znacznie niższa niż niespłacone kwoty kapitału i odsetek. Taka kwota przedpłaty mogłaby stanowić płatność dla kredytobiorcy od pożyczkodawcy, a nie rekompensatę od kredytobiorcy dla kredytodawcy. Taki składnik aktywów finansowych będzie kwalifikował się do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub według

wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (w zależności od modelu biznesowego spółki), aczkolwiek ujemna rekompensata musi stanowić uzasadnioną rekompensatę za wcześniejszą spłatę kontraktu.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Interpretacja KIMSF 23, Ujęcie niepewności w podatku dochodowym, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 7 czerwca 2017 roku, zatwierdzona przez Unię Europejską 23 października 2018 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Interpretacja KIMSF 23 w szczególności określa, jeżeli jest niepewność w ujmowaniu podatku dochodowego, czy i kiedy jednostka powinna analizować niepewne pozycje podatkowe oddzielnie, jakie są założenia jednostki dotyczące możliwości kontroli przez organy podatkowe, sposób w jaki jednostka określa dochód do opodatkowania, stratę podatkową, podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, stopy podatkowe, a także w jaki sposób jednostka ujmuje zmiany w faktach i okolicznościach.

Bank uważa, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 28, Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 października 2017 roku, zatwierdzona przez Unię Europejską 8 lutego 2019 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 wyjaśniają, że jednostka stosuje MSSF 9 „Instrumenty finansowe” w stosunku do pozostałych instrumentów finansowych w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, dla których metoda praw własności nie ma zastosowania. Instrumenty te uwzględniają długoterminowe udziały, które w treści ekonomicznej stanowią część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. W zmianach do MSR 28 zostało doprecyzowane, że wymogi MSSF 9 mają zastosowanie do udziałów długoterminowych przed zastosowaniem wymogów dotyczących alokacji straty w MSR 28 oraz że przy stosowaniu wymogów MSSF 9 jednostka nie uwzględnia żadnych korekt wartości bilansowej długoterminowych udziałów, które wynikają z zastosowania MSR 28.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską

- MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.

MSSF 17 definiuje nowe podejście do rozpoznawania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczeniowych. Głównym celem MSSF 17 jest zagwarantowanie przejrzystości oraz porównywalności sprawozdań finansowych ubezpieczycieli. W tym celu jednostka będzie ujawniała szereg informacji ilościowych i jakościowych umożliwiających użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu umów ubezpieczeniowych na sytuację finansową, wyniki finansowe oraz przepływy pieniężne jednostki. MSSF 17 wprowadza szereg istotnych zmian w stosunku do dotychczasowych wymogów MSSF 4. Dotyczą one między innymi: poziomów agregacji na jakim wykonywane są obliczenia, metody wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznawania zysku lub straty w czasie, ujmowania reasekuracji, wydzielenia komponentu inwestycyjnego, sposobu prezentacji poszczególnych pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat jednostek sprawozdawczych, w tym oddzielnej prezentacji przychodów z ubezpieczeń, kosztów usług ubezpieczeniowych, a także przychodów lub kosztów finansowych.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Roczne poprawki do MSSF 2015-2017, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 grudnia 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 3 w zakresie wyjaśnienia, że gdy jednostka przejmuje kontrolę nad działalnością, która jest wspólną działalnością, dokonuje ona ponownej wyceny wcześniej posiadanych udziałów w tej jednostce, MSSF 11 w zakresie wyjaśnienia, że jednostka która uzyska współkontrolę nad przedsiębiorstwem będącym wspólną działalnością, nie dokonuje ponownej wyceny uprzednio posiadanych udziałów w tej jednostce, MSR 12 w zakresie

wyjaśnienia, że wszelkie skutki z tytułu podatku dochodowego od dywidend (tj. podział zysków) powinny być ujmowane w rachunku zysków i strat, niezależnie od tego jak powstaje podatek, MSR 23 w zakresie wyjaśnienia, że jeżeli jakaś szczególna pożyczka pozostanie niezrealizowana po tym, jak powiązany składnik aktywów jest gotowy do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, kredyt ten staje się częścią funduszy, które jednostka ogólnie zaciąga, obliczając stopę kapitalizacji na ogólnych pożyczkach.

Bank uważa, że zastosowanie poprawek do powyższych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 19, Zmiany programu, Ograniczenia lub Rozliczenia, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 7 lutego 2018 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 19 określają sposób ustalania kosztów programów określonych świadczeń emerytalnych przez jednostkę w przypadku wystąpienia zmian w programie tychże świadczeń. MSR 19 „Świadczenia pracownicze” określa w jaki sposób jednostka rozlicza się z programu określonych świadczeń. W przypadku zmiany programu, ograniczenia lub rozliczenia MSR 19 wymaga od jednostki dokonania ponownej wyceny zobowiązania lub składnika aktywów netto z tytułu określonych świadczeń. Zmiany wymagają, aby jednostka wykorzystwała zaktualizowane założenia tej wyceny w celu ustalenia bieżących kosztów usług i odsetek netto za pozostałą część okresu sprawozdawczego po zmianie programu określonych świadczeń. Wymagając zastosowania zaktualizowanych założeń oczekuje się, że zmiany dostarczą użytecznych informacji dla użytkowników sprawozdania finansowego.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, opublikowane 29 marca 2018 roku, mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Założenia Konceptyjne w MSSF jest dokumentem, który określa cel sprawozdawczości finansowej, jakościowe cechy przydatnych informacji finansowych, opis jednostki sprawozdawczej, definicje składnika aktywów, zobowiązania, kapitału własnego, przychodów i kosztów, kryteria rozpoznania aktywów i pasywów w sprawozdaniach finansowych oraz wskazówki kiedy je zaprzestać ujmować, podstawy pomiaru i wskazówki kiedy je stosować, a także koncepcje i wskazówki dotyczące prezentacji i ujawniania.

Bank uważa, że zastosowanie zmian nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 3, Definicja przedsięwzięcia, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 22 października 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2020 lub po tej dacie.

Zmiana do MSSF 3 precyzuje definicję przedsięwzięcia celem wsparcia jednostek przy ustalaniu czy transakcja powinna zostać zaksięgowana jako połączenie jednostek czy jako nabycie aktywów. Główne zmiany odnoszą się do wyjaśnienia, że aby zostać uznany za przedsięwzięcie nabyte czynności i aktywa muszą zawierać co najmniej wkład i proces stosowany do tych wkładów, które razem znacząco przyczyniają się do możliwości wytworzenia produktów. Została usunięta ocena dotycząca tego czy uczestnicy rynku są zdolni do zastąpienia jakichkolwiek brakujących wkładów bądź procesów stosowanych do tych wkładów i kontynuowania wytwarzania produktów. Ponadto, zostały dodane wskazówki i przykłady ilustrujące, aby pomóc jednostkom ocenić czy proces został zastosowany, a także zostały zawężone definicje przedsięwzięcia i produktów wyjściowych poprzez skoncentrowanie się na produktach i usługach świadczonych klientom i poprzez usunięcie odniesienia do możliwości zmniejszenia kosztów. Został też dodany opcjonalny test koncentracji pozwalający na uproszczoną ocenę czy nabyta grupa działań i aktywów nie jest przedsięwzięciem.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 1 i MSR 8, Definicja terminu „istotny”, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 31 października 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 i MSR 8 wyjaśniają definicję terminu „istotny” i jego zastosowanie poprzez ujednoclenie sformułowania definicji istotności w ramach Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i w pozostałych publikacjach oraz poprzez wprowadzenie drobnych poprawek do tego sformułowania, jak również wprowadzenie dodatkowych wymogów w MSR 1 „Prezentacja Sprawozdań Finansowych” w definicji, aby nadać im większą wagę. Wyjaśnienia

towarzyszące definicji terminu „istotny” zostały również doprecyzowane. Zmiany mają na celu pomóc jednostkom dokonywać lepszych ocen istotności bez istotnej zmiany istniejących wymogów.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony.

MSSF 16 Leasing

Standard został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską. MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Nowy standard zastąpił obowiązujący do końca 2018 roku MSR 17 Leasing oraz interpretacje KIMSF 4, SKI 15, 27.

Nowy standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Przeniesienie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem aktywów, w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych, i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

W przypadku gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmuje się prawo do użytkowania składnika aktywów wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów.

Wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu, uprzednio ujęte w większości w ogólnych kosztach administracyjnych, będą obecnie klasyfikowane jako koszty amortyzacji oraz koszty odsetek.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych rozliczane są z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Wpływ MSSF 16 na sprawozdania finansowe

Bank w I kwartale 2019 roku zakończył projekt wdrożenia MSSF 16 (projekt), który został zaplanowany w trzech etapach:

- etap I - analiza wszystkich realizowanych umów zakupu usług, bez względu na obecną kwalifikację, której celem było wyselekcjonowanie tych umów, na podstawie których Bank użytkuje składniki aktywów należące do dostawców,
- etap II – poddanie każdej zidentyfikowanej w etapie I umowy ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16,
- etap III - wdrożenie MSSF 16 na bazie wypracowanej koncepcji.

Przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, najmu, dzierżawy, a także prawa wieczystego użytkowania gruntów. Ponadto zostały przeanalizowane transakcje nabytych usług (koszty usług obcych w ramach działalności operacyjnej) pod kątem występowania korzystania ze zidentyfikowanego składnika aktywów.

W ramach projektu Bank dokonał stosownych zmian w polityce rachunkowości i procedurach operacyjnych. Zostały opracowane i wdrożone metodyki prawidłowej identyfikacji umów, które są leasingiem oraz zbierania danych niezbędnych do prawidłowego ujęcia księgowego tych transakcji. Dodatkowo Bank wdrożył odpowiednie zmiany w systemach informatycznych spółek z Grupy, tak aby były dostosowane do zbierania i przetwarzania odpowiednich danych.

W sprawozdaniu finansowym za 2018 rok wykazane zostały umowy leasingu, w których Bank występuje w roli leasingodawcy dla podmiotów trzecich. Dotychczasowe ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostało w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu. Niemniej jednak, od 2019 roku wymagane są dodatkowe ujawnienia.

Bank podjął decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2019 roku. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16 nowe zasady zostały przyjęte retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu początkowego zastosowania nowego standardu do kapitałów własnych na dzień

1 stycznia 2019 roku. W związku z tym dane porównawcze za rok obrotowy 2018 nie zostaną przekształcone (zmodyfikowane podejście retrospektywne).

Poniżej opisano poszczególne korekty bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 2019 roku wynikające z wdrożenia MSSF 16.

Opis korekt

(a) Ujęcie zobowiązań z tytułu leasingu

Po przyjęciu MSSF 16 Bank ujmuje zobowiązania z tytułu leasingu w związku z leasingiem, który wcześniej został sklasyfikowany jako leasing operacyjny, zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing. Zobowiązania wynikają przede wszystkim z umów najmu nieruchomości, prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz leasingu samochodów. Zobowiązania te zostały wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16, zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku, obliczonej na bazie krańcowej stopy procentowej Banku.

Na datę początkowego ujęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące rodzaje opłat za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów przez okres trwania leasingu:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe uzależnione od indeksów rynkowych,
- kwoty, których zapłaty oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej przedmiotu leasingu,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że zostanie ona zrealizowana,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia umowy.

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Bank przyjął, że stopa dyskonta powinna odzwierciedlać koszt finansowania, jakie byłoby zaciągnięte na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku obliczone przez Bank stopy dyskonta wyniosły:

- dla umów w PLN: 1,95%
- dla umów w EUR: 0,02%
- dla umów w USD: 2,93%
- dla umów w CZK: 2,19%

(b) Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z aktywami stanowiącymi własność Banku wraz z rozbiciem dodatkowych informacji w notach objaśniających.

Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednio poniesione przez leasingobiorcę w związku z zawarciem umowy leasingu,
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z obowiązkiem demontażu i usunięcia bazowego składnika aktywów lub przeprowadzenia renowacji.

(c) Zastosowanie szacunków

Wdrożenie MSSF 16 wymagało dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one między innymi:

- ustalenie okresu obowiązywania umów (dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia Bank przyjął zakładany z wystarczającą pewnością okres najmu),
- ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- ustalenie stawki amortyzacji.

(d) Zastosowanie praktycznych uproszczeń

Stosując po raz pierwszy MSSF 16, Bank zastosował następujące praktyczne uproszczenia dopuszczone przez standard:

- zastosowanie jednej stopy dyskontowej do portfela umów leasingowych o podobnych cechach,
- umowy z tytułu leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy,
- dla umów z tytułu leasingu operacyjnego, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (poniżej 20 000 zł) Bank nie ujął zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Opłaty leasingowe z tego tytułu są ujmowane jako koszty w trakcie okresu leasingu,
- wykluczenie początkowych kosztów bezpośrednich w zakresie pomiaru aktywów związanych z prawem do użytkowania w dniu początkowego zastosowania, oraz
- wykorzystanie perspektywy czasu (wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie) w określaniu okresu leasingu, jeżeli umowa zawiera opcje przedłużenia lub rozwiązania umowy najmu.

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedstawia poniższa tabela:

	31 grudnia 2018 r. bez efektu wdrożenia MSSF 16	Efekt wdrożenia MSSF 16	1 stycznia 2019 r. z uwzględnieniem efektu wdrożenia MSSF 16
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe	537 001	516 704	1 053 705
w tym: Prawo do użytkowania aktywów	-	528 691	528 691
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	118 342 044	527 562	118 869 606
w tym: Zobowiązania z tytułu leasingu	-	527 562	527 562

Poniżej przedstawiono uzgodnienie różnicy pomiędzy kwotami przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego na koniec 2018 roku, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi w na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16:

	2019
Zobowiązania z tyt. leasingu operacyjnego na 31 grudnia 2018 r. (bez dyskonta)	556 112
Wpływ dyskonta przy użyciu krańcowej stopy procentowej Banku	(39 347)
Plus: zobowiązanie z tyt. leasingu finansowego ujęte na 31 grudnia 2018 r.	10 797
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu na 1 stycznia 2019 r.	527 562
Inne korekty wpływające na wartość Prawa do użytkowania	1 129
Prawo do użytkowania na 1 stycznia 2019 r.	528 691

Wpływ na rachunek zysków i strat

W rachunku zysków i strat Banku pojawi się od 2019 roku zmiana w klasyfikacji kosztów (czynsze związane z wynajmem zostaną zastąpione amortyzacją oraz kosztami odsetkowymi) oraz momencie ich rozpoznania (ujęcie kosztów związanych z leasingiem będzie szybsze ze względu na rozpoznanie kosztu odsetkowego metodą efektywnej stopy procentowej, która poprzednio nie była stosowana dla umów innych niż klasyfikowane jako leasing finansowy zgodnie z MSR 17).

Wpływ na kapitał własny

Wdrożenie MSSF 16 nie ma wpływu na zyski zatrzymane i kapitał własny Banku na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Wpływ na współczynniki kapitałowe

Ze względu na ujęcie w bilansie Banku umów leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zwiększeniu uległa łączna kwota ekspozycji na ryzyko, a tym samym łączny współczynnik kapitałowy Banku zmniejszył się o około 19 punktów bazowych.

2.27. Segmenty działalności

Dane dotyczące segmentów działalności zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy mBanku S.A. za 2018 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, opublikowanym w dniu 27 lutego 2019 roku.

2.28. Dane porównawcze

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej – MSSF 9: „Instrumenty finansowe” („MSSF 9”), obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpił istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Komisja Europejska Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 roku przyjęła MSSF 9 w wersji opublikowanej przez RMSR 24 lipca 2014 roku.

MSSF 9 wprowadził nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Bank podjął decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Jednocześnie Bank wprowadził zmiany w sprawozdaniu finansowym w celu dostosowania prezentacji danych finansowych do nowych kategorii wprowadzonych przez MSSF 9.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element niepodzielonego wyniku finansowego z lat ubiegłych oraz innych pozycji kapitału własnego w kapitałach własnych Banku.

Ilościowy wpływ MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Banku

W poniższych tabelach zaprezentowano wpływ z tytułu zmian w klasyfikacji i wycenie aktywów finansowych w związku z wdrożeniem MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Przekształcenie sprawozdania z sytuacji finansowej mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku w związku z wdrożeniem MSSF 9.

AKTYWA	31.12.2017 zgodnie z MSR 39	AKTYWA	Reklasyfikacja	Wpływ wdrożenia MSSF 9	01.01.2018 zgodnie z MSSF 9
Kasa, operacje z bankiem centralnym	7 383 518	Kasa, operacje z bankiem centralnym	7 383 518	-	7 383 518
Należności od banków (pożyczki i należności - zamortyzowany koszt)	6 063 702	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - należności od banków	5 663 263	(499)	5 662 764
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	400 439	705	401 144
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	1 547 802	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	1 547 802	-	1 547 802
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	1 233 549	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	1 233 549	-	1 233 549
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (pożyczki i należności - zamortyzowany koszt)	73 431 738	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - kredyty i pożyczki udzielone klientom	67 838 393	(215 460)	67 622 933
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody - kredyty i pożyczki udzielone klientom ²⁾	2 125 501	(1 036)	2 124 465
		Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy - kredyty i pożyczki udzielone klientom ¹⁾	3 467 844	(29 664)	3 438 180
Inwestycyjne papiery wartościowe (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - wartość godziwa przez inne pozycje kapitału własnego)	31 110 560	Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy - kapitałowe papiery wartościowe	9 934	-	9 934
		Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy - dłużne papiery wartościowe ³⁾	46 538	-	46 538
		Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - dłużne papiery wartościowe	8 566 042	(45 870)	8 520 172
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	22 488 046	-	22 488 046
Inwestycje w jednostki zależne	2 060 847	Inwestycje w jednostki zależne	2 060 847	(22 553)	2 038 294
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	-	28 680
Wartości niematerialne	648 191	Wartości niematerialne	648 191	-	648 191
Rzeczowe aktywa trwałe	509 773	Rzeczowe aktywa trwałe	509 773	-	509 773
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6 558	Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6 558	-	6 558
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	129 037	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	129 037	63 903	192 940
Inne aktywa	415 528	Inne aktywa	415 528	946	416 474
A k t y w a r a z e m	124 569 483	A k t y w a r a z e m	124 569 483	(249 528)	124 319 955
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY					
Z o b o w i ą z a n i a					
Zobowiązania wobec innych banków (zamortyzowany koszt)	5 089 716	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania wobec banków	5 089 716	-	5 089 716
Pochodne instrumenty finansowe (wartość godziwa przez wynik finansowy)	1 141 035	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	1 141 035	-	1 141 035
Zobowiązania wobec klientów (zamortyzowany koszt)	99 331 571	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania wobec klientów	99 331 571	-	99 331 571
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	27 046	Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczaniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	27 046	-	27 046
Pozostałe zobowiązania	2 171 413	Pozostałe zobowiązania	2 171 413	2 581	2 173 994
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	172 003	Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	172 003	-	172 003
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	81	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	81	-	81
Rezerwy	190 914	Rezerwy	190 914	40 906	231 820
Zobowiązania podporządkowane (zamortyzowany koszt)	2 158 143	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zobowiązania podporządkowane	2 158 143	-	2 158 143
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	110 281 922	Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	110 281 922	43 487	110 325 409
K a p i t a ł y					
Kapitał podstawowy:	3 564 176	Kapitał podstawowy:	3 564 176	-	3 564 176
Zarejestrowany kapitał akcyjny	169 248	Zarejestrowany kapitał akcyjny	169 248	-	169 248
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	3 394 928	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	3 394 928	-	3 394 928
Zyski zatrzymane, w tym:	10 572 341	Zyski zatrzymane, w tym:	10 572 341	(248 158)	10 324 183
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	9 482 637	- Wynik finansowy z lat ubiegłych	9 482 637	(248 158)	9 234 479
- Wynik roku bieżącego	1 089 704	- Wynik roku bieżącego	1 089 704	-	1 089 704
Inne pozycje kapitału własnego	151 044	Inne pozycje kapitału własnego	151 044	(44 857)	106 187
K a p i t a ł y r a z e m	14 287 561	K a p i t a ł y r a z e m	14 287 561	(293 015)	13 994 546
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	124 569 483	ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	124 569 483	(249 528)	124 319 955

1, 2, 3) – w IV kwartale 2018 roku Bank skorygował ustalenie wpływu wdrożenia MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku. Zmiany szczegółowo opisano poniżej.

Przekształcenie sprawozdania z sytuacji finansowej mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2017 roku w związku z wdrożeniem MSSF 9.

AKTYWA	01.01.2018	31.12.2017	Zmiana
Kasa, operacje z bankiem centralnym	7 383 518	7 383 518	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 781 351	2 781 351	-
Należności od banków	nd	6 063 702	(6 063 702)
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	3 494 652	nd	3 494 652
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>	9 934	nd	9 934
<i>Dłużne papiery wartościowe</i> ³⁾	46 538	nd	46 538
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i> ¹⁾	3 438 180	nd	3 438 180
Inwestycyjne papiery wartościowe	nd	31 110 560	(31 110 560)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ²⁾	25 013 655	nd	25 013 655
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	81 805 869	nd	81 805 869
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	8 520 172	nd	8 520 172
<i>Należności od banków</i>	5 662 764	nd	5 662 764
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	67 622 933	nd	67 622 933
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	nd	73 431 738	(73 431 738)
Inwestycje w jednostki zależne	2 038 294	2 060 847	(22 553)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	28 680	-
Wartości niematerialne	648 191	648 191	-
Rzeczowe aktywa trwałe	509 773	509 773	-
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6 558	6 558	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	192 940	129 037	63 903
Inne aktywa	416 474	415 528	946
A k t y w a r a z e m	124 319 955	124 569 483	(249 528)
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	1 141 035	1 141 035	-
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	106 579 430	nd	106 579 430
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	5 089 716	nd	5 089 716
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	99 331 571	nd	99 331 571
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	2 158 143	nd	2 158 143
Zobowiązania wobec innych banków	nd	5 089 716	(5 089 716)
Zobowiązania wobec klientów	nd	99 331 571	(99 331 571)
Zobowiązania podporządkowane	nd	2 158 143	(2 158 143)
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	27 046	27 046	-
Rezerwy	231 820	190 914	40 906
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	172 003	172 003	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	81	81	-
Inne zobowiązania	2 173 994	2 171 413	2 581
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	110 325 409	110 281 922	43 487
K a p i t a ł y			
Kapitał podstawowy:	3 564 176	3 564 176	-
Zarejestrowany kapitał akcyjny	169 248	169 248	-
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	3 394 928	3 394 928	-
Zyski zatrzymane, w tym:	10 324 183	10 572 341	(248 158)
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	9 234 479	9 482 637	(248 158)
- Wynik roku bieżącego	1 089 704	1 089 704	-
Inne pozycje kapitału własnego	106 187	151 044	(44 857)
K a p i t a ł y r a z e m	13 994 546	14 287 561	(293 015)
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	124 319 955	124 569 483	(249 528)

1, 2, 3) – w IV kwartale 2018 roku Bank skorygował ustalenie wpływu wdrożenia MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku. Zmiany szczegółowo opisano poniżej.

Aktywa finansowe

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Bank zmienił klasyfikację części portfela kredytów detalicznych (wybrane portfele kredytów gotówkowych, kredytów odnawialnych oraz kredytów kartowych) oraz nieznaczej liczby kredytów korporacyjnych (pojedyncze kredyty inwestycyjne), wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 są wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy w związku z niespełnieniem kryterium SPPI, głównie ze względu na występujący w umowach element dźwigni finansowej zwiększający zmienność przepływów pieniężnych.

Bank zmienił również klasyfikację części portfela kredytów korporacyjnych (część portfela kredytów konsorcjalnych) wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 są wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy w związku z przypisaniem modelu biznesowego, który nie zakłada utrzymywania aktywów finansowych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych.

Wpływ zmiany metody wyceny powyższych kredytów z wyceny zamortyzowanym kosztem na wycenę do wartości godziwej był ujemny i wyniósł 29 664 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Ponadto w związku z metodologią i podejściem do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy części portfela kredytów detalicznych oraz nieznaczej liczby kredytów korporacyjnych w związku z wdrożeniem MSSF 9, które zgodnie z MSR 39 były wyceniane zamortyzowanym kosztem, na dzień 1 stycznia 2018 roku wzrosła wartość innych aktywów Banku. Wpływ tej zmiany wyniósł 946 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Bank zmienił też klasyfikację posiadanych listów zastawnych mBanku Hipotecznego wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 są wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w związku z przypisaniem modelu biznesowego, który zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i dopuszcza również sprzedaż listów zastawnych. Wpływ zmiany metody wyceny powyższych listów zastawnych z wyceny zamortyzowanym kosztem na wycenę do wartości godziwej był dodatni i wyniósł 705 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Dla części portfela dłużnych papierów wartościowych klasyfikowanych zgodnie z MSR 39 do kategorii „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” Bank zdecydował się na zastosowanie modelu biznesowego, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, co skutkowało zmianą sposobu wyceny tych aktywów z wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody na wycenę zamortyzowanym kosztem. Wpływ zmiany metody wyceny powyższych dłużnych papierów wartościowych był ujemny i wyniósł 45 870 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa papierów wartościowych przeklasyfikowanych 1 stycznia 2018 roku z wycenianych w wartości godziwej przez kapitał do wycenianych według zamortyzowanego kosztu wyniosła 6 936 917 tys. zł. W przypadku, gdyby te papiery wartościowe nie zostały przeklasyfikowane, Bank w 2018 roku ująłby w innych całkowitych dochodach zysk w kwocie 79 348 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które kwalifikowane są według MSR 39 jako „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Na dzień 1 stycznia 2018 roku Bank wycenił instrumenty kapitałowe w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku w związku z wdrożeniem wymogów MSSF 9 zmieniła się wartość aktywów netto dwóch spółek zależnych od Banku, mBanku Hipotecznego oraz mLeasingu. Zmiana wartości aktywów netto tych spółek wpłynęła na zmianę wyceny inwestycji w jednostki zależne, wyceniane metodą praw własności. Wpływ powyższej zmiany był ujemny i wyniósł 22 553 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Bank nie wyznaczył żadnych składników aktywów finansowych do kategorii wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy celem zmniejszenia niedopasowania księgowego.

W IV kwartale 2018 r. Bank skorygował ustalenie wpływu wdrożenia MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r. dokonując poniższych zmian:

1) portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom o wartości 471 081 tys. zł, zawierających głównie karty kredytowe, których konstrukcja oprocentowania opierała się na czterokrotności stopy lombardowej, został ujęty w pozycji Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wcześniej portfel ten wykazywany był w pozycji Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Kwestia klasyfikacji kredytów, których oprocentowanie oparte jest na konstrukcji czterokrotności stopy lombardowej, budziła wątpliwości sektora bankowego, a banki różnie klasyfikowały takie portfele na dzień wdrożenia MSSF 9. Ostatecznie Bank zdecydował, uwzględniając kształtującą się praktykę rynkową, o zaklasyfikowaniu tego portfela do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy. Bank dokonał wyceny portfela tych kredytów do wartości godziwej. Biorąc pod uwagę

zasadę istotności Bank ujął różnice wynikające ze zmiany wyceny tego portfela kredytów w wyniku finansowym bieżącego okresu i nie dokonał korekty wpływu MSSF 9 na kapitały własne Banku na dzień 1 stycznia 2018 roku.

2) portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom, obejmujący detaliczne kredyty hipoteczne o wartości 2 124 465 tys. zł, został ujęty w pozycji Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, ze względu na zmianę oceny modelu biznesowego na moment wdrożenia MSSF 9. Korekta dotyczyła portfela detalicznych kredytów hipotecznych, które mogą zostać w przyszłości sprzedane do spółki zależnej Banku, mBanku Hipotecznego, i stanowić zabezpieczenie emitowanych listów zastawnych. Bank dokonał wyceny portfela tych kredytów do wartości godziwej, natomiast kierując się zasadą istotności nie dokonał korekty wpływu tej wyceny na kapitały własne na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9.

3) akcje uprzywilejowane VISA o wartości godziwej 46 538 tys. zł, zostały przeniesione z pozycji Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody do pozycji Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdyż zgodnie z MSR 32 instrumenty te nie spełniają definicji instrumentu kapitałowego. Ze względu na swoją charakterystykę instrument ten nie spełnia testu SPPI. Zgodnie z MSR 39 instrumenty te były klasyfikowane jako dostępne do sprzedaży i wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Korekta bilansu otwarcia skutkowałą przeniesieniem wyceny tych instrumentów w kwocie netto 12 021 tys. zł z Innych pozycji kapitału do Niepodzielonego wyniku z lat ubiegłych.

Zobowiązania finansowe

W wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 Bank nie dokonał zmian w klasyfikacji zobowiązań finansowych w stosunku do dotychczasowej klasyfikacji zgodnej z MSR 39, które mogłyby mieć istotny wpływ na bilans i/lub na wynik finansowy Banku.

Bank nie dokonał wyboru opcji wyceny zobowiązań finansowych do wartości godziwej.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku zwiększyła się wartość pozostałych zobowiązań finansowych Banku, co jest związane z metodologią i podejściem do wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy części portfela kredytów detalicznych oraz nieznacznej liczby kredytów korporacyjnych w związku z wdrożeniem MSSF 9, które zgodnie z MSR 39 były wyceniane wcześniej zamortyzowanym kosztem. Wpływ tej zmiany wyniósł 2 581 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Utrata wartości

Wprowadzenie nowego modelu liczenia utraty wartości opartego na koncepcji ECL spowodowało wzrost wysokości rezerw z tytułu utraty wartości w Banku, szczególnie w zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 2 oraz 3. Standard MSSF 9 w odróżnieniu od MSR 39, nie wymaga zidentyfikowania przesłanek utraty wartości w celu oszacowania strat w horyzoncie dożywotnym w koszyku 2. W zamian za to Bank jest zobowiązany do stałego oszacowywania wysokości strat kredytowych od momentu rozpoznania danego aktywa do momentu usunięcia go z bilansu. W przypadku znacznego zwiększenia ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu rozpoznania aktywa w bilansie, występuje konieczność liczenia strat w horyzoncie dożywotnym – koszyk 2. Takie podejście spowodowało, że oczekiwane straty kredytowe są wcześniej rozpoznawane, co przełożyło się ostatecznie na zwiększenie wysokości odpisów. Wzrost odpisów w koszyku 3 wynika głównie z modyfikacji definicji uzdrowienia w myśl definicji defaultu oraz uwzględnienia strat w horyzoncie życia ekspozycji dla wielokrotnych defaultów w przypadku ekspozycji wycenianych metodą portfelową oraz z wprowadzenia metody scenariuszowej dla ekspozycji wycenianych metodą indywidualną. W zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 1 w obszarze detalicznym Bank odnotował niewielkie zmiany w poziomie rezerw z tytułu utraty wartości. Z kolei w obszarze korporacyjnym w wyniku zaprzestania stosowania parametru LIP Bank odnotował wzrost rezerw z tytułu utraty wartości.

Łączny wpływ powyższych zmian na pozycję „Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie” był ujemny i wyniósł 216 995 tys. zł, z czego 216 496 tys. zł dotyczy kredytów i pożyczek udzielonych klientom, natomiast 499 tys. zł dotyczy należności od banków. Ponadto zmiany te wpłynęły również na wzrost rezerw na kredytowe zobowiązania pozabilansowe prezentowanych w pozycji „Rezerwy” w wysokości 40 906 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie salda zamknięcia odpisów z tytułu utraty wartości zgodnie z MSR 39 oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe kalkulowane zgodnie z MSR 37 na dzień 31 grudnia 2017 roku z nowymi odpisami na oczekiwane straty kredytowe na dzień 1 stycznia 2018 roku.

	31.12.2017 zgodnie z MSR 39		Reklasyfikacja	Wpływ wdrożenia MSSF 9	01.01.2018 zgodnie z MSSF 9
Należności od banków (pożyczki i należności - zamortyzowany koszt)	(1 027)	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - należności od banków	(1 027)	(509)	(1 536)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (pożyczki i należności - amortyzowany koszt)	(2 564 459)	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 427 702)	(314 019)	(2 741 721)
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody - kredyty i pożyczki udzielone klientom	(776)	(1 050)	(1 826)
		Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy - kredyty i pożyczki udzielone klientom	(135 981)	135 981	-
Inwestycyjne papiery wartościowe (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - wartość godziwa przez inne pozycje kapitału własnego)	(12 428)	Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy - kapitałowe papiery wartościowe	(12 428)	12 428	-
		Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - dłużne papiery wartościowe	-	(35)	(35)
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	(4 655)	(4 655)
Inne aktywa	(14 430)	Inne aktywa	(14 430)	-	(14 430)
R a z e m	(2 592 344)	R a z e m	(2 592 344)	(171 859)	(2 764 203)
Rezerwy	75 654	Rezerwy	75 654	40 906	116 560
R a z e m	75 654	R a z e m	75 654	40 906	116 560

Kolumna „Wpływ wdrożenia MSSF 9”, poza wzrostem wynikającym z nowego modelu liczenia odpisów opartego na koncepcji ECL, obejmuje również wzrost odpisów w wyniku dostosowania wartości bilansowej brutto do wymogów MSSF 9 (zmiana prezentacji korekty odsetek impairmentowych – według MSSF 9 korekta odsetek impairmentowych prezentowana jest jako element odpisu, według MSR 39 była prezentowana jako element wartości bilansowej brutto) oraz spadek odpisów dla należności zaklasyfikowanych do kategorii POCI. Zmiany prezentacyjne dotyczące korekty odsetek impairmentowych oraz spadku odpisów na należności zaklasyfikowane do kategorii POCI nie miały wpływu na poziom kapitałów Banku.

Wpływ MSSF 9 na kapitały własne

W rezultacie łączna ujemna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie 356 918 tys. zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatkowy w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 63 903 tys. zł spowodowały z dniem 1 stycznia 2018 roku zmniejszenie kwoty zysków zatrzymanych oraz innych pozycji kapitału własnego Banku o 293 015 tys. zł.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

Całkowity wpływ zastosowania MSSF 9, obliczony na dzień 1 stycznia 2018 roku, w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) oraz współczynnika kapitału Tier I (Tier I ratio) Banku był nieistotny i wynosił nie więcej niż 5 punktów bazowych.

Bank zdecydował, że na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej, w tym kalkulacji funduszy własnych, w oparciu o Artykuł 1 paragraf 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, nie będzie stosował okresu przejściowego, który pozwala złagodzić wpływ na kapitał związany z wprowadzeniem MSSF 9.

Dane sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały zaprezentowane w niezmienionych wartościach.

3. Zarządzanie ryzykiem

mBank S.A. zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, polityki oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, a analizy prowadzone są na poziomie Grupy.

3.1. Informacje ogólne

Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem

Informacje dotyczące zarządzania ryzykiem w mBanku w 2018 roku zawarte są w Raporcie Rocznym Banku oraz Ujawnieniach dotyczących adekwatności kapitałowej.

Poniższa tabela wskazuje lokalizację informacji dotyczących poszczególnych aspektów zarządzania ryzykiem w powyższych dokumentach.

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku i Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy mBanku S.A. w 2018 roku nie stanowią części Sprawozdania finansowego mBanku S.A.

Rodzaj ryzyka	Informacja	Lokalizacja informacji za rok 2018			
		Raport Roczny mBanku		Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej	
		Sprawozdanie Zarządu	Sprawozdanie finansowe		
Informacje ogólne	Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem	-	str. 43	-	
	Słownik stosowanych pojęć	-	str. 44	-	
	Uwarunkowania zewnętrzne	-	str. 46	-	
Zasady zarządzania ryzykiem	Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem	-	str. 48	-	
	Kultura zarządzania ryzykiem	-	str. 47	-	
	Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)	-	str. 52	str. 16	
	Apetyt na ryzyko	-	str. 55	-	
	Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP/ILAAP	-	str. 56	str. 17	
	Planowanie wymaganego kapitału i płynności	-	str. 56	str. 6	
	Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym	str. 46	str. 58	-	
Ryzyko kredytowe	Polityka kredytowa	-	str. 59	-	
	Stosowane zabezpieczenia	-	str. 59	str. 52, 54	
	System ratingowy	-	str. 60	-	
	Monitoring i walidacja modeli	-	str. 61	-	
	Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	str. 49	str. 62	str. 61	
	Polityka Banku w zakresie forbearance	-	str. 66	-	
	Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych	-	str. 72	-	
	Ryzyko koncentracji	-	str. 73	str. 55	
	Ryzyko rynkowe	Strategia ryzyka rynkowego	-	str. 76	-
		Narzędzia i miary	str. 51	str. 77	-
Pomiar ryzyka		str. 52	str. 78	-	
Ryzyko stopy procentowej portfela bankowego		str. 53	str. 81	-	
Ryzyko walutowe		-	str. 80	-	
Ryzyko płynności i źródła finansowania	Strategia ryzyka płynności	str. 55	str. 83	-	
	Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności	str. 56	str. 87	-	
	Źródła finansowania	-	str. 88	-	
Ryzyko operacyjne	Narzędzia i miary	str. 57	str. 91	str. 73	

	Straty operacyjne	-	str. 92	-
	Ryzyko braku zgodności		str. 92	-
Pozostałe rodzaje ryzyka	Ryzyko biznesowe	-	str. 93	-
	Ryzyko modeli	-	str. 94	-
	Ryzyko reputacji	-	str. 94	-
	Ryzyko kapitałowe	-	str. 95	-
	Ryzyko regulacyjne	-	str. 96	-
Adekwatność kapitałowa		str. 58	str. 170	str. 6
Wskaźnik dźwigni		str. 60, 66, 67, 75, 76	str. 45, 172	str. 49

Słownik stosowanych pojęć

Add-on – potencjalna zmiana wyceny w przyszłości.

Collateral – aktywo, które ma być zapłacone lub otrzymane w zależności od aktualnej wyceny portfela instrumentów pochodnych w celu ograniczenia potencjalnego ryzyka kredytowego w przyszłości. Obecnie głównym zabezpieczeniem jest gotówka.

CCF (Credit Conversion Factor) – współczynnik konwersji kredytowej, tj. szacowany stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko (Earnings at risk - EaR) – potencjalny spadek wyniku odsetkowego Banku w perspektywie 1 roku, przy założeniu określonego scenariusza zmiany stóp procentowych, niezmienności wolumenów i struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz niezmienności konstrukcji oprocentowania poszczególnych pozycji, w tym marży odsetkowej.

Dyrektywa CRD IV - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Directive IV, CRD IV).

EAD (Exposure at Default) – szacowana wartość ekspozycji w momencie wystąpienia zdarzenia niewykonania zobowiązania (kwota).

EL (Expected Loss) – oczekiwana strata (uwzględniająca prawdopodobieństwo zdarzenia niewykonania zobowiązania), w ujęciu kwotowym.

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności zasobów płynności.

Kapitał ekonomiczny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat (przy założonym poziomie ufności, dla rocznego horyzontu czasowego) z tytułu:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego.

Kapitał wewnętrzny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat z tytułu istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Banku w ramach procesu inwentaryzacji ryzyka. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz kapitału na pokrycie pozostałych, w tym trudno mierzalnych, rodzajów ryzyka.

KNF - Komisja Nadzoru Finansowego.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) – wskaźnik określający relację aktywów płynnych bufora płynności do spodziewanych odpływów netto w przeciągu 30 dni kalendarzowych.

LGD (Loss Given Default) – szacowana względna strata w przypadku zdarzenia niewykonania zobowiązania (%).

LtV (Loan to Value) – relacja kwoty kredytu do wartości rynkowej nieruchomości.

Luka płynności krótkoterminowej (Miara M1) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności pomniejszona o niestabilne środki obce.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA) – suma kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz pomnożonej przez 12,5 kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych dla innych rodzajów ryzyka, tj.:

- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- pozostałych rodzajów ryzyka, np. ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, dużych ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego, itp.

Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – fundusze własne wyrażone jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

NSFR (Net Stable Funding Ratio) – wskaźnik określający relację funduszy własnych i stabilnych pasywów banku zapewniających stabilne finansowanie do aktywów niepłynnych i należności wymagających stabilnego finansowania.

PD (Probability of Default) – prawdopodobieństwo zdarzenia niewykonania zobowiązania (%).

RBC (Risk Bearing Capacity) - zdolność do absorpcji ryzyka, tj. relacja potencjału pokrycia ryzyka (RCP) do kapitału wewnętrznego – miara wewnętrzna.

RCP (Risk Coverage Potential) - potencjał pokrycia ryzyka, tj. kwota funduszy własnych skorygowana o specjalne czynniki korygujące, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w mBanku – miara wewnętrzna.

Rozporządzenie CRR - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Regulation, CRR).

Wartość zagrożona ryzykiem (Value at risk – VaR) – miara potencjalnej straty wartości rynkowej (instrumentu finansowego, portfela, instytucji), na jaką narażony jest instrument finansowy, portfel, instytucja w przeciągu określonego czasu, dla danego poziomu ufności, w normalnych warunkach rynkowych.

Wskaźnik dźwigni – stosunek kapitału podstawowego Tier I do miary całkowitej ekspozycji instytucji, rozumianej jako suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu kapitału Tier I.

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (współczynnik CET1) – kapitał podstawowy Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik kapitału Tier I (współczynnik T1) – kapitał Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik płynności krótkoterminowej (Miara M2) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności oraz niestabilnych środków obcych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (Miara M3) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do sumy aktywów niepłynnych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i stabilnymi środkami obcymi (Miara M4) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i stabilnych środków obcych do sumy aktywów o ograniczonej płynności i aktywów niepłynnych.

3.2. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2018 roku – uwarunkowania zewnętrzne

Od 2014 roku banki w Unii Europejskiej obowiązują przepisy dotyczące wymogów ostrożnościowych dla banków, czyli Rozporządzenie CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*Capital Requirement Regulation*) oraz Dyrektywa CRD IV (*Capital Requirement Directive IV*) w sprawie warunków dopuszczenia banków do działalności i nadzoru ostrożnościowego, zaimplementowana do prawodawstwa krajowego w 2015 roku w ramach Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz aktualizacji Prawa Bankowego. mBank dostosował swoje procesy i narzędzia tak, aby sprostać wymogom regulacyjnym związanym ze wskaźnikami kapitałowymi (włącznie ze wskaźnikiem dźwigni) i płynności oraz nowym wymogom w zakresie sprawozdawczości. Grupa na bieżąco implementuje postanowienia licznych rozporządzeń delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej uzupełniających Rozporządzenie CRR, wprowadzających techniczne standardy EBA.

W roku 2016 zostały wdrożone zmiany w metodologii kalkulacji wskaźnika płynności LCR, wprowadzone przez Rozporządzenie UE nr 2015/61 z dnia 17 stycznia 2015 roku, uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych.

Grupa prowadzi projekt związany z implementacją Rozporządzenia EMIR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji) i spełniła aktualne wymogi regulacyjne wynikające z postanowień tego rozporządzenia.

Dodatkowo nadal trwają prace nad wdrażaniem kolejnych wymagań wynikających z Rozporządzenia MIFIR [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012] oraz Dyrektywy MIFID II (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE). Bank spełnia wszystkie wymogi regulacyjne wynikające z powyższych regulacji (w szczególności raportowanie do systemu ARM, przejrzystość przed- i post-transakcyjna).

20 czerwca 2018 r. weszła w życie Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw, która wdraża w Polsce unijną dyrektywę w sprawie usług płatniczych PSD2 [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego]. W Banku prowadzony jest program mający na celu dostosowanie Banku do nowych wymagań Dyrektywy PSD2. Termin na dostosowanie działalności do nowej ustawy upłynął 20 grudnia 2018 roku. Bank kontynuuje prace nad programem PSD2 celem dostosowania do wymogów standardów technicznych, dla których termin wdrożenia mija 14 września 2019 roku.

23 listopada 2016 roku Komisja Europejska opublikowała propozycję zmian do regulacji nadzorczych obowiązujących banki europejskie, m.in. do pakietu CRR/CRD IV i dyrektywy o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w zakresie których prace toczyły się w 2017 i 2018 roku, ale nie zostały jeszcze zakończone.

W zakresie zmian do rozporządzenia CRR proponowane są nowe metody kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, a także z tytułu ryzyka rynkowego bazujące na propozycjach Komitetu Bazylejskiego ds. nadzoru bankowego, które miałyby zastąpić metody stosowane dotychczas. Zaproponowano zmianę podejścia do traktowania ekspozycji wobec kontrahenta centralnego oraz rozszerzenie „zachęt” kapitałowych dla banków finansujących małe i średnie przedsiębiorstwa. Zaproponowano minimalną wysokość wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3% (norma ostrożnościowa). Pakiet zmian obejmuje również istotne modyfikacje odnoszące się do wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz proponuje minimalną wartość tego wskaźnika na poziomie 100%. Zaproponowano wprowadzenie standardu dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym w zakresie tzw. łącznej zdolności do absorpcji strat (TLAC - total loss absorbing capacity).

W zakresie dyrektywy CRD IV uszczegółowiono wytyczne w zakresie ograniczenia wypłat z zysków, które wyjaśniają relacje pomiędzy dodatkowymi wymogami kapitałowymi w ramach II filara, minimalnymi wymogami w zakresie funduszy własnych, wymogami połączonego bufora oraz wymogami w zakresie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji, które banki są zobowiązane wypełniać. Zaproponowano rozszerzenie oczekiwań nadzorczych co do sposobu identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykiem stopy procentowej pozycji w portfelu bankowym oraz definicję standardowego szoku nadzorczego.

Zmiany rozporządzenia CRR i dyrektywy CRD IV miałyby zastosowanie po upływie od 2 do 4 lat od daty publikacji nowych przepisów.

W dyrektywie o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zaproponowano zmiany dotyczące konstrukcji wskaźnika minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji mające na celu uspołnienie tej normy z miarą TLAC.

W ramach wspomnianych propozycji zmian do regulacji nadzorczych wyodrębniono 2 elementy, które znalazły się na tzw. szybkiej ścieżce legislacyjnej. Celem była szybka finalizacji przepisów tak, aby możliwe było ich zastosowanie w Unii Europejskiej od stycznia 2018 roku. W przyspieszonym trybie przyjęte zostały zmiany do Rozporządzenia CRR w aspekcie amortyzacji wpływu MSSF 9 na kapitał oraz stopniowego wycofania wyłączenia ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego spod reżimu dużych ekspozycji oraz do Dyrektywy BRRD w zakresie uprzywilejowania instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń.

Na zasady zarządzania ryzykiem w Banku wpływ mogą mieć również zmiany regulacyjne projektowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB):

- W latach 2016 - 2018 EUNB w ramach szerszej inicjatywy regulacyjnej dotyczącej rewizji metody wewnętrznych ratingów (AIRB) opublikował dokumenty, które zawierają:
 - a) wytyczne dotyczące zastosowania spójnej definicji defaultu, w tym określenia progów materialności dla ekspozycji kredytowych, których dotyczy niewykonanie zobowiązania,
 - b) projekt metodyki oceny przez organy nadzoru, czy banki spełniają wymogi regulacyjne dotyczące stosowania metody wewnętrznych ratingów (AIRB),
 - c) wytyczne dotyczące szacowania wartości parametrów ryzyka PD, LGD oraz postępowania z ekspozycjami cechującymi się niewykonaniem zobowiązania,
 - d) projekt wytycznych dotyczący estymacji parametru LGD właściwego dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej oraz projekt standardu technicznego dotyczącego szacowania i identyfikacji okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej w modelowaniu IRB.

W związku z potencjalnie szerokim zakresem zmian, jakie będą konieczne w celu implementacji regulacji przez banki, termin wdrożenia tych dokumentów został określony do końca 2020 roku.

- W październiku 2018 roku EUNB opublikował wytyczne dotyczące zarządzania ekspozycjami nieobsługowanymi oraz restrukturyzowanymi, w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym przez banki, który miałyby mieć zastosowanie począwszy od 30 czerwca 2019 roku; wytycznym towarzyszą zmiany dotyczące raportowania oraz ujawnień w zakresie ekspozycji nieobsługowanych oraz restrukturyzowanych, które miałyby zastosowanie począwszy od końca 2019 roku.
- W lipcu 2018 roku EUNB opublikował serię dokumentów, które mają na celu wzmocnienie zarządzania ryzykiem w Bankach:
 - a) zaktualizowane wytyczne dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej oraz stres testów nadzorczych,
 - b) zaktualizowane wytyczne dotyczące testów warunków skrajnych w bankach,
 - c) zaktualizowane wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności w ramach księgi bankowej, zawierające m.in. metodę kalkulacji standardowego szoku nadzorczego.

Termin wdrożenia dokumentów został określony na styczeń 2019 roku, za wyjątkiem dokumentu, który dotyczy ryzyka stopy procentowej, gdzie jest on późniejszy: 30 czerwca 2019 roku oraz gdzie przewidziano okres przejściowy dla wybranych wymagań do końca grudnia 2019 roku.

Bank monitoruje także zmiany regulacyjne wynikające z prac Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego, w szczególności te związane z przeglądem, rewizją i zmianą metodyk kalkulacji wymogów kapitałowych. W miarę pojawiania się propozycji legislacyjnych, które implementują przepisy standardów bazylejskich do przepisów Unii Europejskiej, Bank analizuje projektowane zmiany regulacyjne oraz ocenia ich wpływ na Bank i Grupę.

3.3. Zasady zarządzania ryzykiem

3.3.1 Kultura zarządzania ryzykiem

Fundamenty wdrożonej w Banku i Grupie mBanku kultury zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku oraz strategiach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (ryzykiem koncentracji, ryzykiem kredytowym portfela detalicznego i korporacyjnego, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem reputacji), zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą mBanku.

Linie obrony

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o schemat trzech linii obrony:

- Pierwszą linią obrony stanowi **Biznes** (linie biznesowe), którego zadaniem jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim **obszar zarządzania ryzykiem, IT, Bezpieczeństwo** oraz funkcja **Compliance**, jest odpowiedzialna za tworzenie ram i wytycznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wspieranie Biznesu w ich wdrażaniu oraz za nadzorowanie funkcji kontrolnych i ekspozycji na ryzyko. Aby zapewnić, że Biznes jest wspierany i nadzorowany w obiektywny sposób, druga linia obrony działa niezależnie od Biznesu.
- Trzecią linią obrony jest **Audyt Wewnętrzny** dokonujący niezależnych ocen działań związanych z zarządzaniem ryzykiem realizowanych zarówno przez pierwszą, jak i drugą linię obrony.

Filary zarządzania ryzykiem

Ramy zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku wywodzą się z koncepcji trzech filarów:

- **Koncentracja na Kliencie** to jest dążenie do zrozumienia i zrównoważenia szczególnych potrzeb różnych interesariuszy obszaru zarządzania ryzykiem (Biznes, Zarząd Banku, Rada Nadzorcza, akcjonariusze i organy nadzoru).
- **Jedno ryzyko** rozumiane jako zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem i odpowiedzialność wobec klientów za wszystkie rodzaje ryzyka zdefiniowane w Katalogu Ryzyka Grupy mBanku.
- Perspektywa **ryzyko vs. stopa zwrotu** rozumiana jako wsparcie procesu podejmowania decyzji biznesowych na bazie długoterminowych relacji między ryzykiem a stopą zwrotu, unikając ryzyka zdarzeń skrajnych (tail risks).

Wizja obszaru zarządzania ryzykiem

Wykorzystujemy szanse w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, stosując innowacyjne metody zarządzania ryzykiem.

Dbając o efektywność i bezpieczeństwo Banku tworzymy wartość dla klienta w partnerskim dialogu z biznesem.

Misja obszaru zarządzania ryzykiem

Obszar zarządzania ryzykiem aktywnie uczestniczy w realizacji inicjatyw i działań podejmowanych w ramach realizacji strategii Grupy mBanku. Wsparcie to jest zorganizowane wokół pięciu wyzwań stojących przed obszarem zarządzania ryzykiem w najbliższych latach:

- **Empatia** rozumiana w obszarze zarządzania ryzykiem jako aktywne dostosowywanie zarządzania ryzykiem do zmieniających się potrzeb różnych grup klientów.
- Promowanie doświadczenia **mobilności**.
- **Efektywność** oznaczająca: mierzenie, doskonalenie i automatyzację procesów ryzyka w kulturze Lean; kształtowanie (w partnerskim dialogu) apetytu na ryzyko zapewniającego bezpieczny i dochodowy bilans banku.
- **Zaangażowani ludzie**. Wyzwanie jest realizowane poprzez budowę środowiska pracy, które sprzyja innowacjom, przyciąga, utrzymuje i rozwija ludzi o wiedzę z zakresu biznesu i ryzyka, dociekliwych w poszukiwaniu rozwiązań, otwarcie się komunikujących.
- **Przewaga technologiczna** oznaczająca wdrażanie zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną zintegrowaną platformę danych (ang. Common Data Layer, czyli CDL) oraz poszukiwanie rozwiązań technologicznych umożliwiających innowacyjne zarządzanie ryzykiem.

3.3.2 Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

1. **Rada Nadzorcza** sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w obszarze przyjmowania ryzyka, co obejmuje zatwierdzanie Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy i nadzorowanie jej realizacji.

2. **Komisja ds. Ryzyka Rady Nadzorczej** sprawuje stały nadzór nad ryzykiem, w szczególności wydaje rekomendacje dotyczące zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą strategii z obszaru zarządzania ryzykiem, w tym Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku.
3. **Zarząd Banku** przyjmuje Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy i jest odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Ponadto Zarząd określa strukturę organizacyjną Banku, dbając o właściwy podział ról kluczowych z punktu widzenia zarządzania ryzykiem oraz przydziela zadania i obowiązki poszczególnym jednostkom organizacyjnym.

Zarząd podejmuje działania w celu zapewnienia, że Bank prowadzi politykę umożliwiającą zarządzanie wszystkimi istotnymi dla działalności Banku rodzajami ryzyka oraz posiada w tym celu stosowne procedury, w szczególności odpowiada za opracowanie, wdrożenie, skuteczność i aktualizację pisemnych strategii i procedur dotyczących: systemu kontroli wewnętrznej, systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału.

4. **Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO)** jest odpowiedzialny za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku oraz Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania odnośnie wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności oraz niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania limitów (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

5. Komitety:

- a/ **Forum Biznesu i Ryzyka** jest platformą podejmowania decyzji oraz dialogu pomiędzy jednostkami organizacyjnymi linii biznesowych i obszaru zarządzania ryzykiem w ramach mBanku jak również pomiędzy mBankiem a spółkami Grupy.

Forum Biznesu i Ryzyka tworzą następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD),
- Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF).

W skład komitetów wchodzi przedstawiciele linii biznesowych i właściwych departamentów obszaru zarządzania ryzykiem mBanku oraz odpowiednich jednostek organizacyjnych w spółkach Grupy.

Główną funkcją wymienionych komitetów jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko w danej linii biznesowej, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji dotyczących w szczególności:

- polityk ryzyka,
- procesów i narzędzi oceny ryzyka,
- systemu limitowania ryzyka,
- oceny jakości i efektywności portfela ekspozycji wobec klientów,
- kwestii związanych z ryzykiem płynności, takich jak metodologie i limity,
- zatwierdzania wprowadzania nowych produktów do oferty.

- b/ **Komitet Ryzyka Modeli** jest odpowiedzialny za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli, pełniąc funkcje: informacyjną, dyskusyjną, decyzyjną oraz legislacyjną. W szczególności Komitet:

- zatwierdza nowe i przebudowane modele, a także wprowadzane do nich zmiany, decydując również o ewentualnej rezygnacji ze stosowania modelu,
- podejmuje decyzje odnośnie zakresu stosowania modeli grupowych oraz zewnętrznych, w tym modeli centralnych w procesach bankowych,
- rekomenduje poziom tolerancji na ryzyko modeli i przekazuje swoje ustalenia do decyzji Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- podejmuje finalną decyzję w zakresie zatwierdzenia istotności przypisanej danemu modelowi,
- aprobuje działania zaradcze i naprawcze wskazane w ramach wyników monitoringu,

- akceptuje harmonogram walidacji modeli oraz wyniki poszczególnych walidacji modeli.

Funkcjonowanie Komitetu zapewnia adekwatny poziom niezależności poszczególnych uczestników procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz pozwala uniknąć konfliktu interesów między nimi. Ponadto gwarantuje jednostce walidacyjnej możliwość wydawania wiążących zaleceń o adekwatnym priorytecie.

- c/ **Komitet Zarządzania Bilansem** (od 18.12.2018) jest odpowiedzialny za systematyczne monitorowanie struktury bilansu Banku oraz alokację funduszy w granicach dopuszczalnych ryzyk w celu optymalizacji wyniku finansowego. W szczególności Komitet:
- wprowadza zasady zarządzania bilansem Banku,
 - realizuje działania zapewniające odpowiedni poziom finansowania w Banku,
 - rekomenduje Zarządowi Banku zmiany w podejściu strategicznym do zarządzania bilansem.
- d/ **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku** (ALCO) jest komitetem eksperckim odpowiedzialnym za monitorowanie struktury aktywów i pasywów oraz rekomendowanie jej optymalizacji do Komitetu Zarządzania Bilansem (BSM). ALCO jest również odpowiedzialne za przygotowanie materiałów do dyskusji na Komitecie BSM.
- e/ **Komitet ds. Zarządzania Kapitałem** jest w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie kapitałem. Na podstawie podjętych decyzji Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie:
- działań z zakresu zarządzania kapitałem oraz poziomu i struktury kapitału,
 - zwiększania efektywności wykorzystania kapitału,
 - procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania kapitałem i planowania kapitału.
- f/ **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku, poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. W ramach funkcjonowania Banku Komitet podejmuje decyzje kredytowe, a także decyzje dotyczące m.in. konwersji długu na akcje, udziały oraz przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- g/ **Komitet Bankowości Inwestycyjnej** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie kontroli i zarządzanie ryzykiem (m.in. rynkowym, kredytowym, reputacyjnym, operacyjnym) transakcji Biura Maklerskiego oraz podejmowanie decyzji dotyczących realizacji tych transakcji.
- h/ **Komitet ds. Jakości Danych i Rozwoju Systemów Informacyjnych**, realizujący zadania oraz posiadający uprawnienia decyzyjne w zakresie zasad i struktury funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych, zatwierdzania standardów działania dotyczących zarządzania danymi, przeprowadzania oceny skuteczności systemu zarządzania jakością danych, inicjowania działań mających na celu poprawę jakości danych w skali całego Banku w szczególności z uwzględnieniem potrzeb związanych z wyliczaniem regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku według metody AIRB.
- i/ **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** między innymi wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem. Obszar zarządzania ryzykiem funkcjonuje w ramach poniższej struktury organizacyjnej.

Poszczególne jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli i raportowania ryzyka, które zostały przedstawione poniżej.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem:

- zarządzanie zintegrowanym ryzykiem, kapitałem i płynnością Banku oraz Grupy mBanku, w szczególności poprzez: kontrolę profilu ryzyka, adekwatności kapitałowej i płynności oraz zdolności absorpcji ryzyka, integrację wyceny ryzyka, integrację systemu kontroli niefinansowych rodzajów ryzyka i Samoocenę Efektywności Zarządzania Ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar, kontrola, monitorowanie oraz rozwój metod pomiaru ryzyka: rynkowego, stopy procentowej księgi bankowej, płynności oraz kontrahenta,
- monitorowanie całościowego profilu ryzyka jednostek organizacyjnych obszaru rynków finansowych,
- zarządzanie procesem zintegrowanego raportowania ryzyka, kapitału i płynności.

Departament Zarządzania Projektami i Architekturą Ryzyka:

- zarządzanie portfelem projektów obszaru zarządzania ryzykiem,
- pełnienie funkcji centrum kompetencji w obszarze zarządzania procesami,
- zarządzanie programem lean w obszarze zarządzania ryzykiem,
- rozwój i optymalizacja architektury procesów i aplikacji IT obszaru zarządzania ryzykiem,
- zarządzanie aplikacjami IT obszaru zarządzania ryzykiem (biznesowe utrzymanie i rozwój),
- zarządzanie danymi obszaru zarządzania ryzykiem i współpraca z obszarem finansów w zakresie zcentralizowanego systemu informacji zarządczej,
- rozwijanie i stymulowanie transformacji cyfrowej obszaru zarządzania ryzykiem.

Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego:

- realizacja polityki kredytowej Banku w odniesieniu do klientów obszaru bankowości korporacyjnej, krajów, banków i innych instytucji finansowych,

- zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku i spółkach Grupy w wyżej wymienionych obszarach.

Departament Procesów i Pomiaru Ryzyka:

- opracowywanie i wdrażanie zasad dotyczących korporacyjnego procesu kredytowego, monitorowanie jego efektywności,
- opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego Grupy mBanku, a także polityk kredytowych, w tym polityk dotyczących sektorowego apetytu na ryzyko,
- przygotowywanie analiz portfelowych i raportowanie dla potrzeb zarządzania korporacyjnym ryzykiem kredytowym,
- rozwój i monitorowanie jakości modeli ratingowych klientów detalicznych, korporacyjnych i instytucji finansowych (modelowanie ryzyka kredytowego) w Banku oraz spółkach Grupy mBanku,
- weryfikacja wartości, płynności i atrakcyjności nieruchomości i ruchomości proponowanych na zabezpieczenie.

Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym:

- zapewnienie spójnego rozwoju metodyki decyzyjnej oraz zarządzanie portfelem kredytów detalicznych Banku,
- zapewnienie regulacji wewnętrznych oraz środowiska raportowego w zakresie zarządzania ryzykiem w obszarze bankowości detalicznej,
- utrzymywanie i tworzenie narzędzi informatycznych wspierających procesy zarządzania ryzykiem oraz procesy analityczne,
- tworzenie i rozwój metodyki dla procesów przeciwdziałania nadużyciom kredytowym oraz sprawowanie kontroli nad ryzykiem operacyjnym w procesie kredytowym.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych:

- realizacja procesów restrukturyzacji i windykacji w zakresie detalicznych produktów kredytowych na rynku polskim,
- przeprowadzanie transakcji sprzedaży wierzytelności w zakresie windykowanych portfeli detalicznych.

Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego:

- podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących produktów bankowości detalicznej,
- monitoring finansowy w zakresie produktów detalicznych na rynku polskim,
- zapobieganie nadużyciom kredytowym poprzez efektywne wykorzystanie systemów i narzędzi antywyłudzeniowych.

Wydział Walidacji:

- integracja zarządzania modelami i ich ryzykiem,
- walidacja modeli istotnych i średnioistotnych.

3.3.3 Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)

Grupa mBanku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w jej działalności.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie mBanku obejmuje:

- inwentaryzację ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregację kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- ustalanie limitów dotyczących wykorzystania zasobów kapitałowych,
- planowanie i alokację kapitału,

- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces podlega regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku i nadzorowanym przez Radę Nadzorczą Banku.

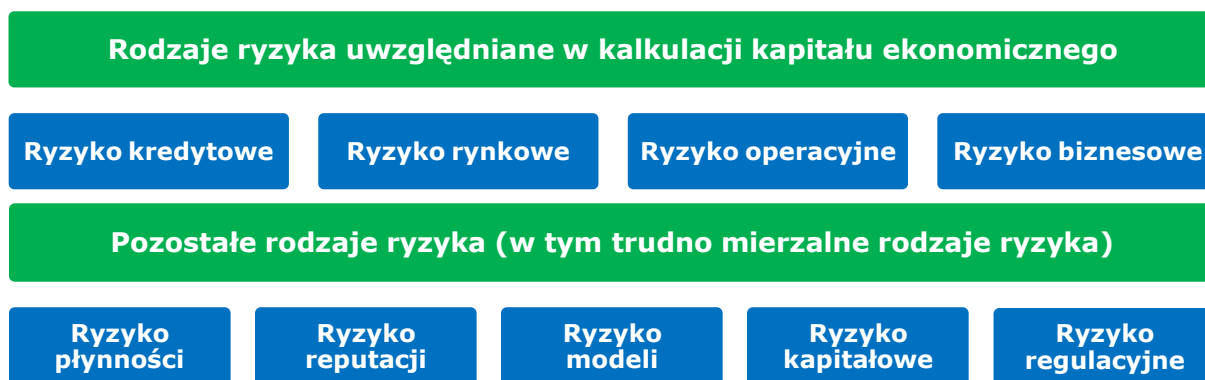
Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej.

Istotne rodzaje ryzyka, zidentyfikowane w działalności Grupy w ramach funkcjonującego w niej procesu inwentaryzacji ryzyka realizowanego na podstawie zasad określonych w ramach ICAAP, są klasyfikowane do jednej z dwóch grup:

- do pierwszej grupy zaliczane są rodzaje ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału ekonomicznego,
- drugą grupę stanowią pozostałe rodzaje ryzyka (w tym trudno mierzalne rodzaje ryzyka), które są zarządzane z zastosowaniem odpowiednich procesów. Ponadto, zgodnie z zasadami ICAAP obowiązującymi dla Grupy, dla pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka) może zostać oszacowany bufor kapitałowy.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka:

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku. Kapitał wewnętrzny jest sumą:

- kapitału ekonomicznego na pokrycie rodzajów ryzyka uwzględnianych w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego,
- kapitału niezbędnego na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka).

Kapitał ekonomiczny wyznacza się za pomocą metod ilościowych pozwalających w sposób adekwatny odzwierciedlić poziom ryzyka.

W 2018 roku mBank kalkulował kapitał ekonomiczny przy poziomie ufności wynoszącym 99,91% w rocznym horyzoncie czasowym dla ryzyka kredytowego, rynkowego i biznesowego. Kapitał dla ryzyka operacyjnego był wyznaczany metodą standardową. Przy kalkulowaniu łącznego kapitału ekonomicznego Bank nie uwzględniał efektu dywersyfikacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

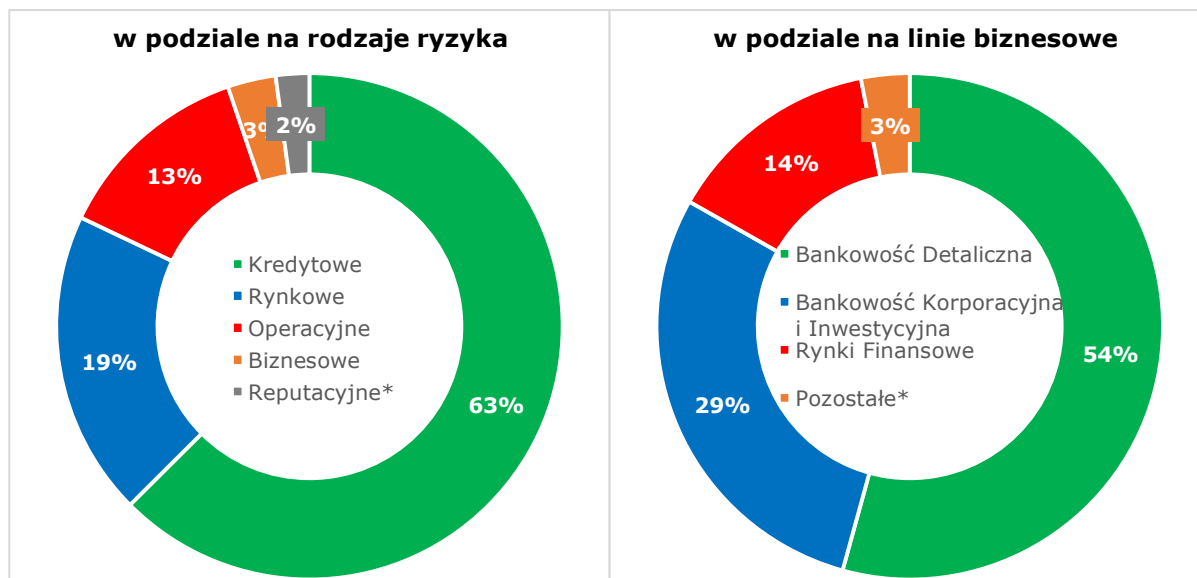
Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, decyzję dotyczącą wysokości kapitału na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka) podejmuje Komitet ds. Zarządzania Kapitałem. W 2018 roku Bank utrzymywał kapitał na pokrycie ryzyka reputacji.

Struktura kapitału wewnętrznego i całkowitego wymogu kapitałowego

Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę kapitału wewnętrznego oraz całkowitego wymogu kapitałowego mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka oraz linie biznesowe.

Struktura kapitału wewnętrznego mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku

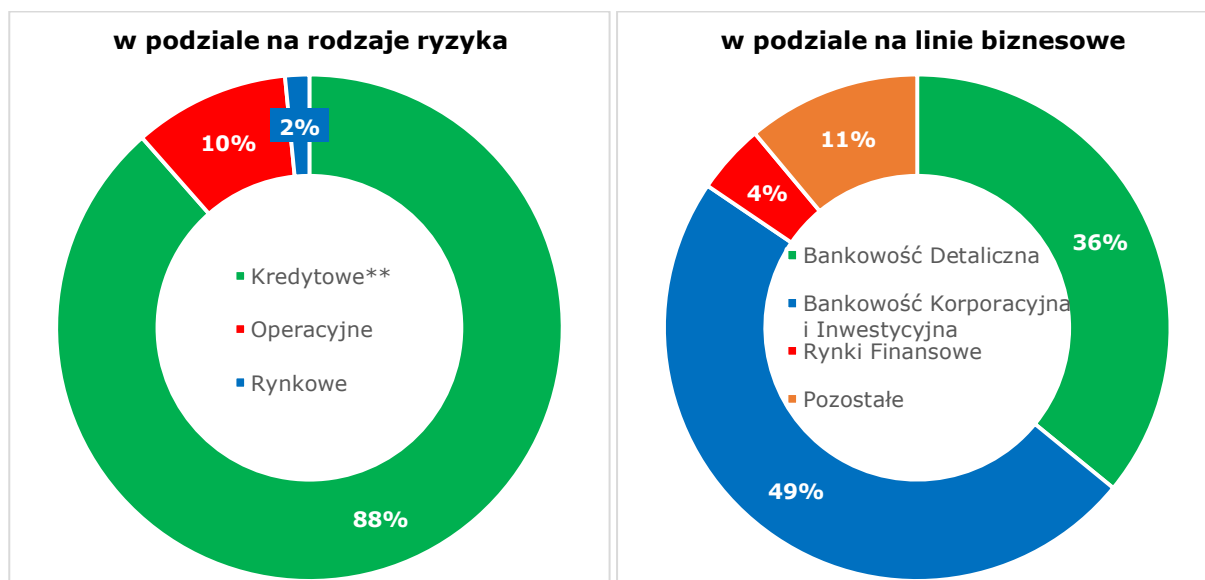
Kapitał wewnętrzny mBanku wyniósł 4 686 349 tys. zł.

*Kapitał na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka (ryzyko reputacji) nie jest alokowany na linie biznesowe. Na wykresie prezentującym strukturę kapitału wewnętrznego wg linii biznesowych kapitał na ryzyko reputacyjne jest uwzględniony w pozycji „Pozostałe”

Struktura całkowitego wymogu kapitałowego mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku

Całkowity wymóg kapitałowy mBanku wyniósł 5 246 527 tys. zł.

**W pozycji przedstawiającej ryzyko „Kredytowe” uwzględniony został także tzw. floor nadzorczy występujący dla portfeli ekspozycji kredytowych objętych metodą AIRB: ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie.

Wyższy udział ryzyka rynkowego w strukturze kapitału wewnętrznego (w stosunku do udziału w strukturze wymogu kapitałowego) wynika z faktu, że model kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe obejmuje dodatkowe czynniki ryzyka, które zgodnie z obowiązującą metodą nie generują wymogu kapitałowego (przede wszystkim ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym oraz tzw. spread kredytowy na portfelu papierów rządowych w portfelu bankowym).

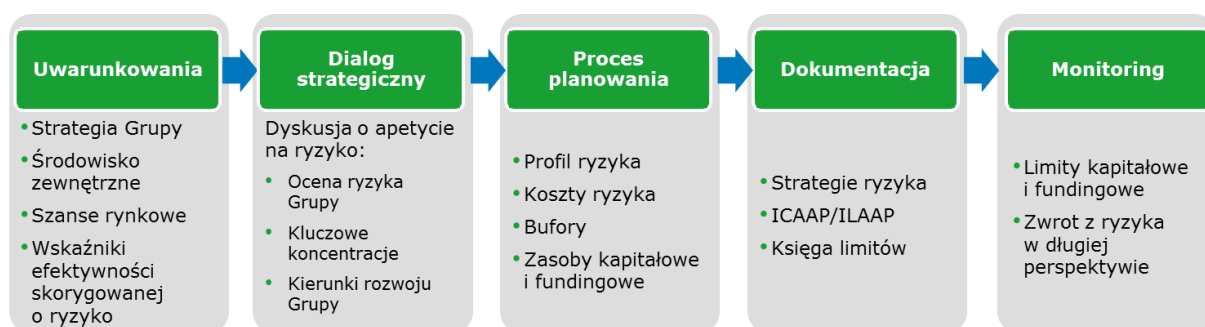
Istotnie niższy udział kapitału wewnętrznego przypisanego Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (w porównaniu do udziału tej linii biznesowej w strukturze wymogu kapitałowego), wynika z efektu dywersyfikacji rozpoznawanego w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe. Odwrotny efekt w przypadku Bankowości Detalicznej wynika z uwzględnienia horyzontu zapadalności produktów hipotecznych (w szczególności kredytów mieszkaniowych) w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe (przy braku korekty ze względu na termin zapadalności w regulacyjnej wadze ryzyka).

3.3.4 Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Bank jest skłonny i zdolny zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej. Apetyt na ryzyko wynikający z dostępnej bazy kapitałowej i dostępnego finansowania stanowi punkt wyjścia dla zarządzania ryzykiem w Grupie i dlatego wpływa na proces budżetowania i proces alokacji kapitału.

Ramy zarządzania apetytem na ryzyko

Przebieg wdrożonego w Grupie mBanku procesu zarządzania apetytem na ryzyko ilustruje poniższy schemat.

Apetyt na ryzyko jest oparty na ocenie profilu ryzyka Grupy oraz poziomie zasobów na pokrycie ryzyka (ang. risk capacity) z punktu widzenia:

- kapitału,
- finansowania,
- ryzyk niefinansowych,
- miar efektywności skorygowanych o ryzyko (ang. Risk Adjusted Performance Measures).

Apetyt na ryzyko jest punktem wyjścia do ciągłego dialogu o profilu ryzyka wewnątrz organizacji. Podczas strategicznych dyskusji Zarząd określa ogólne kierunki rozwoju Grupy i poszczególnych linii biznesowych. Sformułowane ogólne wytyczne stanowią podstawę stałego dialogu między kierownictwem i Zarządem, który materializuje się w postaci wytycznych specyficznych dla danego portfela. W trakcie centralnego (tzw. *Top-down*) i biznesowego-ogólnego etapu procesu planowania wytyczne dotyczące apetytu na ryzyko podlegają dalszej dekompozycji na kluczowe mierniki i cele, które są następnie kaskadowane na niższe szczeble organizacji w fazie planowania biznesowego-operacyjnego (tzw. *Bottom-up*). Dokumentacja apetytu na ryzyko i jego monitoring tworzą właściwy mechanizm kontroli chroniący cele Grupy.

Bufory kapitałowe i płynnościowe

Apetyt na ryzyko jest ustalony poniżej dostępnych zasobów na pokrycie ryzyka, określonych na podstawie wymagań nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach europejskich i polskich, w celu zapewnienia niezakłóconego funkcjonowania Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, umożliwiając w ten sposób zapewnienie zdolności absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy, zarówno w perspektywie regulacyjnej, jak i ekonomicznej. Bank utrzymuje kapitał i aktywa płynne na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych.

W przypadku Grupy mBanku apetyt na ryzyko uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, poprzez ustalenie odpowiednich buforów kapitałowych dla ryzyka wynikającego z potencjalnej materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniających nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

W wyniku dyskusji o apetycie na ryzyko określane są w konsekwencji docelowe współczynniki kapitałowe i wewnętrzne bufony płynności dla Grupy mBanku.

Zdolność absorpcji ryzyka

Zdolność absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach),
- przestrzeganie celów wewnętrznych określonych powyżej poziomu regulacyjnych wskaźników kapitałowych,
- zapewnienie zachowania płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy (zgodnie z zasadami ILAAP).

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitowania ryzyka

W celu zapewnienia efektywnej alokacji apetytu na ryzyko Grupa mBanku wdrożyła system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy. Oprócz limitów w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania Grupy stosowane są również liczby kontrolne oraz wskaźniki wczesnego ostrzegania.

3.3.5 Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP i ILAAP

Testy warunków skrajnych są istotnym elementem procesu ICAAP i ILAAP wykorzystywanym w zarządzaniu oraz planowaniu kapitałowym i płynnościowym Banku i Grupy. Testy warunków skrajnych pozwalają ocenić odporność Grupy w kontekście dotkliwych, ale jednocześnie prawdopodobnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych i wewnętrznych.

Testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową i płynnościową Banku.

Scenariusze ryzyka w ramach ICAAP obejmują m.in. najbardziej prawdopodobny scenariusz negatywnych odchyleń od scenariusza bazowego, wyrażony za pomocą wskaźników makroekonomicznych i finansowych, który jest wspólny dla wszystkich rodzajów ryzyka. Scenariusz może uwzględniać zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym.

Scenariusze w ramach ILAAP obejmują dotkliwe zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym, zdarzenia dotyczące całego rynku oraz scenariusze połączone. Scenariusze te uzupełniane są przez scenariusz odwrócony pozwalający na identyfikację czynników ryzyka. Dodatkowo przeprowadzany jest scenariusz zintegrowany, w którym uwzględnia się również wpływ czynników pochodzących z innych rodzajów ryzyka.

Przyjmowane do analizy scenariusze makroekonomiczne umożliwiają kompleksową analizę wszystkich istotnych rodzajów ryzyka oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku oraz Grupy.

Dla Banku i Grupy przeprowadzane są tzw. odwrócone testy warunków skrajnych, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Banku i Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są wykorzystywane do weryfikacji awaryjnych planów kapitałowych i płynnościowych Grupy oraz służą do podejmowania decyzji strategicznych dotyczących akceptowanego profilu ryzyka Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są przeprowadzane w trybie odwrotnym do klasycznych testów warunków skrajnych – od efektu do przyczyny – i stanowią ich uzupełnienie. Odwrócone testy warunków skrajnych są dodatkowym elementem analizy odporności Banku i Grupy na negatywne czynniki makroekonomiczne i swoiste.

3.3.6 Planowanie wymaganego kapitału i płynności

Planowanie wymaganego kapitału i płynności

Etap I Top-Down (planowanie centralne oraz planowanie biznesowe)

Powyższy etap planowania kapitałowego i płynności ma formę dialogu strategicznego pomiędzy Zarządem, obszarem zarządzania ryzykiem, obszarem finansów i liniami biznesowymi, w wyniku którego ustala się pożądane kierunki rozwoju działalności, które mają wspierać realizację celów biznesowych Grupy mBanku.

Grupa planuje swoją działalność zgodnie ze swoim apetytem na ryzyko w ramach ograniczeń wynikających z wymogów regulacyjnych, których spełnienie jest wymagane zarówno w warunkach normalnych, jak też w warunkach skrajnych.

W świetle powyższego planowane zmiany wielkości i struktury działalności gospodarczej Grupy, jak również przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym są uwzględniane przy szacowaniu wymaganego kapitału w procesie planowania. Wymagany kapitał jest szacowany z użyciem parametrów ryzyka, które odzwierciedlają oczekiwania makroekonomiczne przyjęte w procesie planowania, z uwzględnieniem planowanych zmian w metodologii (w tym re-parametryzację modeli wyceny ryzyka).

Na podstawie kierunków strategicznych, dostępny kapitał jest porównywany z zapotrzebowaniem na kapitał (wynikającym z rozwoju działalności i wyników testów warunków skrajnych). W sytuacji, gdy kapitał potrzebny do realizacji celów biznesowych Grupy przekracza kwotę zasobów kapitałowych dostępnych do alokacji, konieczna jest weryfikacja celów biznesowych.

W zakresie ryzyka płynności przeprowadzane są szacunki zarówno miar regulacyjnych, jak i wewnętrznych miar płynności uwzględniających testy warunków skrajnych płynności i w tym kontekście analizowana jest adekwatność planowanego bufora płynności Banku i Grupy. Jeżeli uzyskane poziomy miar wykraczają poza poziomy założone w apetycie na ryzyko i limitach, dokonywana jest weryfikacja planów biznesowych.

Po ustaleniu strategicznych kierunków rozwoju analizowane jest jakie kluczowe koncentracje ryzyka identyfikuje się w aktualnym i planowanym profilu ryzyka. Na potrzeby określenia buforów bezpieczeństwa i limitów Zarząd Banku decyduje o akceptowalnym poziomie czynników ryzyka na które Grupa jest wrażliwa poprzez zidentyfikowane koncentracje. Kluczowe koncentracje ryzyka są identyfikowane w oparciu o analizę odwróconych testów warunków skrajnych. Cele kapitałowe są wyznaczane z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych wynikających z potencjalnej materializacji kluczowych czynników ryzyka rozpoznanych w procedurze odwróconych testów warunków skrajnych i ustalonych na poziomie uznanym za zgodny z docelowym poziomem tolerancji ryzyka. Wpływ czynników ryzyka na pozycję kapitałową Grupy określa się poprzez odpowiednie symulacje warunków skrajnych.

Procesowi ustalenia strategicznych celów finansowych towarzyszy strategiczna alokacja zasobów kapitałowych na poszczególne obszary działalności, z uwzględnieniem długoterminowego zwrotu z kapitału.

Etap II Bottom-up (planowanie operacyjne)

Na tym etapie zapotrzebowanie na kapitał zostaje doprecyzowane w celu określenia efektywnej alokacji kapitału na niższych poziomach.

W poszczególnych liniach biznesowych tworzone są plany cząstkowe na podstawie przyjętych założeń makroekonomicznych, celów finansowych oraz oceny możliwości rozwoju działalności.

W celu określenia akceptowalnego z punktu widzenia konsumpcji kapitału profilu ryzyka, prognozowane wolumeny (plany cząstkowe) i wynikające z nich zapotrzebowanie na kapitał regulacyjny i kapitał ekonomiczny porównywane są, w procesie iteracyjnym, z dostępnymi zasobami i strategicznymi wytycznymi.

W zakresie ryzyka płynności przeprowadzane są szacunki zarówno miar regulacyjnych, jak i wewnętrznych miar płynności uwzględniających testy warunków skrajnych płynności i w tym kontekście analizowana jest adekwatność planowanego bufora płynności Banku i Grupy. Jeżeli uzyskane poziomy miar wykraczają poza poziomy założone w apetycie na ryzyko i limitach, dokonywana jest weryfikacja planów biznesowych.

Na podstawie fazy operacyjnej planowania opracowywana jest Strategia Finansowania Grupy mBanku zatwierdzana przez Zarząd Banku. W Strategii przedstawiane są sposoby zapewnienia finansowania w poszczególnych walutach, potrzebnego do zaplanowanego rozwoju aktywów Grupy. Strategia przygotowana jest dla warunków normalnych, natomiast zawiera ona również oszacowanie miar ryzyka płynności dla warunków kryzysowych.

Dostępna baza kapitałowa

Efekt końcowy procesu planowania polega na ustaleniu docelowego poziomu regulacyjnej (fundusze własne) i ekonomicznej (RCP) bazy kapitałowej, potrzebnej na pokrycie koncentracji ryzyka w działalności bieżącej oraz działalności planowanej, wyrażonej przez całkowity wymóg kapitałowy i łączną kwotę kapitału wewnętrznego.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy (KKG). Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym wygląda następująco:

- **Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego (DPK)** odpowiada za: zapewnienie efektywności i bezpieczeństwa udzielania kredytów oraz obsługi posprzedażowej, w tym monitoringu finansowego w zakresie produktów detalicznych na rynku polskim oraz zapobieganie wyłudzeniom i oszustwom w obszarze bankowości detalicznej i korporacyjnej.
- **Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym (DZR)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz innymi rodzajami ryzyka w ramach bankowości detalicznej mBanku a jego główną funkcją operacyjną jest nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym. Ponadto w DZR opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego, kalkulacji zdolności kredytowej, zapobiegania wyłudzeniom i oszustwom oraz inne elementy polityki kredytowej przedstawiane do akceptacji Komitetu Ryzyka Bankowości Detalicznej. Rozwiązania funkcjonujące na rynku polskim są adaptowane także w oddziałach zagranicznych (w Czechach i na Słowacji). DZR odpowiada także za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka. W zakresie, w jakim pozwalają na to regulacje zewnętrzne DZR uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem spółek Grupy posiadających w ofercie produkty detaliczne obciążone ryzykiem kredytowym.
- **Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych (DWD)** odpowiada za zapewnienie realizacji procesu odzyskiwania wymagalnych wierzytelności Banku wynikających z udzielonych kredytów detalicznych na rynku polskim, a także spójności i kompletności regulacji wewnętrznych oraz środowiska raportowego w obszarze windykacji kredytowej. Działalność obszaru skupia się na realizacji procesów windykacji polubownej, restrukturyzacji, windykacji po wypowiedzeniu umowy kredytowej, windykacji sądowo-egzekucyjnej oraz wykonywaniu procesu sprzedaży wierzytelności detalicznych.
- **Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego (DOR)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy mBanku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorców, w tym także względem zaangażowań podlegających restrukturyzacji. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DOR są: podejmowanie lub udział w podejmowaniu decyzji kredytowych dotyczących ekspozycji regularnych i nieregularnych, z uwzględnieniem wpływu na ryzyko operacyjne, reputacyjne, płynności oraz na wymogi kapitałowe i zwrot z zaangażowanego kapitału; analiza, ocena i kontrola ryzyka kredytowego krajów, banków, międzynarodowych instytucji finansowych oraz klientów niefinansowych Banku i spółek Grupy z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej; kontrola przestrzegania limitów kredytowych na kraje, banki, międzynarodowe instytucje finansowe; zarządzanie rezerwami na ryzyko kredytowe Banku w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej.
- **Departament Procesów i Pomiaru Ryzyka (DPR)** odpowiada za: opracowywanie strategii i polityk korporacyjnego ryzyka kredytowego oraz przekrojowych analiz portfelowych, w tym branżowych; sporządzanie raportów i sprawozdawczości na potrzeby m.in. organów nadzoru i organów Banku; opracowywanie i wdrażanie zasad korporacyjnego procesu kredytowego oraz monitorowanie jego efektywności; administrowanie aplikacjami wspierającymi korporacyjny proces kredytowy; rozwój i kontrolę jakości modeli ratingowych dla klientów detalicznych, korporacyjnych i finansowych w Banku oraz spółkach Grupy mBanku; weryfikację nieruchomości i ruchomości przedstawianych przez Klientów na zabezpieczenie pod kątem ich wartości, płynności i atrakcyjności.

- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem (DKR)** odpowiada za: opracowywanie metodyki i kalkulację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przeprowadzanie kalkulacji portfelowych rezerw kredytowych Banku oraz kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe; przeprowadzanie testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny); koordynowanie i udział w procesie określania apetytu na ryzyko kredytowe; przygotowywanie raportów i informacji dla organów Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny, testy warunków skrajnych).
- **Wydział Walidacji** odpowiada za organizowanie procesu zarządzania modelami stosowanymi dla potrzeb zarządzania i wyceny ryzyka kredytowego oraz przeprowadzanie walidacji modeli stosowanych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym.

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Ryzyka Kredytowego. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu (ratingu oczekiwanej straty) oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym. Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych ekspozycji na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (polegająca na wewnętrznej weryfikacji wyceny dostarczonej z zewnątrz) oraz przeprowadzana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym z akceptowanymi poziomami LtV. Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego oraz Departamencie Procesów i Pomiaru Ryzyka, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

3.4.2 Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze, najlepsze praktyki rynkowe oraz własną wiedzę i doświadczenia. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,
- akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.4.3 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej są stosowane zabezpieczenia. Podstawową rolą zabezpieczenia jest obniżenie ryzyka kredytowego transakcji i zapewnienie Bankowi realnej możliwości zwrotu należności. Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Bank przyjmuje zabezpieczenia tylko po dokonaniu ich oceny i pod warunkiem, że spełniają one warunek braku istotnej korelacji między ich wartością a wiarygodnością dłużnika. Rodzaj wymaganego zabezpieczenia zależy od produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, okresu finansowania oraz ryzyka klienta. Do najczęściej stosowanych zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- zastaw rejestrowy,
- przelew wierzytelności (cesja praw),

- kaucja pieniężna,
- gwarancje i poręczenia,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- przewłaszczenie środka transportu.

Wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie (innych niż środki transportu) ustalana jest na podstawie wyceny, sporządzanej przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia. Każde zabezpieczenie podlega monitoringowi.

W obszarze bankowości korporacyjnej, w przypadku zabezpieczeń na środkach trwałych i aktywach finansowych finalna wartość zabezpieczenia, tzw. MRV (ang. Most Realistic Value), wyznaczana jest przy użyciu wskaźnika ECF (ang. Empirical Coverage Factor), który odzwierciedla pesymistyczny wariant odzysku wiarygodności z zabezpieczenia rzeczowego w drodze wymuszonej sprzedaży. Ocena zabezpieczeń osobowych dokonywana jest na podstawie kondycji finansowej dostawcy. Bank wyznacza tzw. parametr PSW (będący odpowiednikiem wartości MRV dla zabezpieczeń rzeczowych). W sytuacji gdy parametr PD dostawcy zabezpieczenia jest równy lub gorszy od PD klienta, PSW równe jest zero.

Bank posiada dedykowaną politykę dotyczącą zabezpieczeń w obszarze bankowości korporacyjnej. Najważniejsze jej elementy to:

- wskazanie zabezpieczeń preferowanych i niezalecanych,
- rekomendacje w zakresie stosowania zabezpieczeń w określonych sytuacjach,
- określenie częstotliwości monitoringu zabezpieczeń,
- określenie podejścia do zabezpieczeń z zerowym MRV.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub w przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Wczesnego Ostrzegania (Early Warning) w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy wycena otwartych transakcji zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto, uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu, w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy-sell-back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy-sell-back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

3.4.4 System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym **w obszarze bankowości korporacyjnej** jest system ratingowy, oparty na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określającym prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określającym oczekiwaną stratę (EL), i biorącym pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu PD*LGD. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 50 mln zł) i SME (obroty nieprzekraczające 50 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty

na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł, niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1			2			3			4			5			6	7			8		
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6 - 3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,8			Brak ratingu			6,1 - 6,5
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B	B-	B-	CCC+ do C			Nie dotyczy			D
	Stopień inwestycyjny						Stopień subinwestycyjny			Stopień nieinwestycyjny						Default						

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana jest jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF obejmujący cały portfel detaliczny. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD,
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym karty skoringowe aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

3.4.5 Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku oraz w spółkach Grupy, w tym między innymi modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) oraz ich składowe, straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące. Ponadto modele te są przedmiotem cyklicznej walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. Jednostka modelująca przeprowadza rekaliczacje przedmiotowych modeli, m.in. w przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym wymogi Rekomendacji W, a także - w przypadku metody AIRB - wytyczne nadzoru określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w „Polityce Zarządzania Modelami” („PZM”) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Wykazie Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność Jednostki Walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy/utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W mBanku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji (Jednostka Walidacyjna).

Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę:

- modeli,
- ich implementacji,
- procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu, a także rodzaju przeprowadzanego badania, walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia, w postaci działań zaradczych bądź naprawczych, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji. Zarówno plan walidacji, jak i wyniki przeprowadzonych zadań walidacyjnych zatwierdzone są przez Komitet Ryzyka Modeli.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną „Politykę zmian metody IRB”. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji zmian, w szczególności kryteria klasyfikacji w oparciu o wytyczne Europejskiego Banku Centralnego.

3.4.6 Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych

Sposób wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Wszystkie zasady i definicje dotyczące wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych w mBanku są zgodne z polskim prawem bankowym i wymaganiami Komisji Nadzoru Finansowego.

Instrumenty finansowe podlegające wymogom szacowania kosztów ryzyka kredytowego to: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane przez inne całkowite dochody, zobowiązania do udzielania pożyczek jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, umowy gwarancji finansowej jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, należności leasingowe ujmowane zgodnie z MSR 17, składniki aktywów kontraktowych z tytułu umów ujmowane zgodnie z MSSF 15, a także należności handlowe.

3.4.6.1 Zasady klasyfikacji ekspozycji do koszyków

Bank realizując postanowienia Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej klasyfikuje ekspozycje kredytowe do koszyków (ang. stage):

1. Koszyk 1 – ekspozycje, dla których ryzyko nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia w portfelu kredytowym (sytuacja normalna),
2. Koszyk 2 – ekspozycje, dla których na datę raportową stwierdzono istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia,
3. Koszyk 3 – ekspozycje, w trakcie których trwania została stwierdzona przesłanka utraty wartości,
4. POCI (ang. purchased or originated credit-impaired asset) – aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia.

Przypisanie ekspozycji do koszyka 2 odbywa się w Banku zgodnie z algorytmem tzw. Logiki Transferu, określającym przesłanki jakościowe oraz ilościową, mówiące o znaczącym wzroście ryzyka kredytowego, zaś o klasyfikacji do koszyka 3 decydują przesłanki utraty wartości.

Po ustaniu przesłanki ilościowej lub przesłanek jakościowych, na podstawie których ekspozycja została zaklasyfikowana do Koszyka 2 na datę raportową ekspozycja zmieni kwalifikację z Koszyka 2 na Koszyk 1.

Możliwe jest również przeklasyfikowanie klienta z koszyka 3 do koszyka 2 lub koszyka 1 dla detalicznej części portfela w momencie ustania przesłanki niewykonania zobowiązania, a w przypadku klienta korporacyjnego, w momencie gdy:

1. ustały przesłanki niewykonania zobowiązania (loss event-y), które powodowały klasyfikację klienta do koszyka 3 oraz
2. nastąpiła poprawa sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w stopniu dającym wysokie prawdopodobieństwo spłaty całości zobowiązań kredytowych, według warunków wynikających z umowy pierwotnej lub z umowy określającej warunki restrukturyzacji oraz
3. nastąpiła spłata zadłużenia przeterminowanego oraz
4. zadłużenie jest terminowo obsługiwane przez co najmniej 12 miesięcy po zmianie warunków umownych, lub

5. saldo zobowiązań kredytowych i niekredytowych klienta wynosi zero, na skutek: całkowitej ich spłaty przez klienta, odzyskania wierzytelności Banku na skutek podjętych działań windykacyjnych lub spisania wierzytelności.

3.4.6.1.1 Istotne pogorszenie jakości kredytowej (klasyfikacja do koszyka 2)

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryteriów ilościowych i jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Kryteria jakościowe to:

- Przetęgniowanie należności o więcej niż 30 dni, przy uwzględnieniu progu materialności (Liczba dni opóźnienia w spłacie najstarszej kwoty zaległości danej ekspozycji jest większa lub równa 31 dni. Jednocześnie saldo kapitałowe bądź zaangażowanie pozabilansowe jest równe co najmniej 500 zł w przypadku ekspozycji detalicznej lub co najmniej 3000 zł w przypadku ekspozycji korporacyjnej).
- Występowanie flagi Forborne (status klienta wskazujący na jego trudności w spłacie zobowiązania kredytowego zgodnie z definicją Forborne stosowaną w Banku).
- Występowanie flagi Watch (wewnętrzny proces Banku wskazujący klientów korporacyjnych podlegających szczególnej obserwacji pod względem zmian ich jakości kredytowej, zgodnie z zasadami klasyfikacji na Watch Listę przyjętymi w Banku).

Kryterium ilościowe Logiki Transferu wykorzystuje miarę istotnego pogorszenia jakości kredytowej bazującej na względnej zmianie długookresowej wartości PD określonej dla ekspozycji na datę raportową w stosunku do miary długookresowej PD określonej na datę początkowego ujęcia.

3.4.6.1.2 Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

W przypadku ekspozycji korporacyjnych Bank wyróżnia następujące przesłanki utraty wartości:

1. Okres przetęgniowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika przekracza 90 dni (dla ekspozycji podmiotów sektora bankowego - 14 dni) oraz kwota przetęgniowania przekracza 3 000 zł dla klientów korporacyjnych, a 500 zł dla klientów Private Banking.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem jest zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, prowadząca do:
 - a. zmniejszenia zobowiązań finansowych poprzez umorzenie części zobowiązania, lub
 - b. odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałaby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez dłużnika wniosku o upadłość lub złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (wyłudzenie) ze strony klienta.
8. Bank spodziewa się realizacji straty na kliencie.

Dodatkowo Bank identyfikuje tzw. miękkie przesłanki utraty wartości, mające na celu zasygnalizowanie sytuacji, które mogą prowadzić do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku. W przypadku ich wystąpienia dokonywana jest pogłębiona analiza uwzględniająca specyfikę obszaru działalności podmiotu, w wyniku której podejmowana jest indywidualna decyzja o klasyfikacji ekspozycji do jednego z koszyków.

3.4.6.1.3 Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

Przesłanki utraty wartości rozpoznawane są na poziomie klienta, tj. z uwzględnieniem wszystkich jego zobowiązań wobec Banku. W oddziałach zagranicznych Banku (w Czechach i na Słowacji) stosuje się podejście transakcyjne, w którym każda ekspozycja kredytowa klienta analizowana jest niezależnie od innych.

Najczęściej występującą przesłanką utraty wartości jest opóźnienie w spłacie, które wyznaczone jest w różny sposób w zależności od wyżej wymienionego podejścia. W oddziale polskim przesłanką utraty wartości ma miejsce, gdy kwota wymagalna wszystkich ekspozycji klienta, przeterminowanych powyżej 30 dni, przekracza 500 zł, a największe opóźnienie w spłacie jest większe niż 90 dni.

W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji przesłankę utraty wartości stanowi zaległość przekraczająca odpowiednio 3 000 CZK lub 120 EUR, opóźniona powyżej 90 dni.

Dodatkowo we wszystkich oddziałach przesłankę utraty wartości stanowią poniższe zdarzenia:

- a. restrukturyzacja danego zobowiązania kredytowego,
- b. upadłość dłużnika,
- c. uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie,
- d. sprzedaż wierzytelności kredytowej ze znaczną stratą ekonomiczną,
- e. stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania,
- f. wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW).

3.4.6.2. Wyznaczanie odpisów aktualizujących oraz rezerw

Kalkulacja odpisów aktualizujących i rezerw odbywa się na poziomie pojedynczego kontraktu lub ekspozycji (umowy) oraz opiera się na wyznaczeniu oczekiwanej straty kredytowej (ECL). W podejściu grupowym, oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a ostateczna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Jeżeli, na datę sprawozdawczą, ryzyko kredytowe ekspozycji nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia, Bank kalkuluje odpisy oraz rezerwy z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym (12m ECL). Jeżeli ryzyko kredytowe ekspozycji wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (ekspozycja znajduje się w koszyku 2), Bank kalkuluje odpisy oraz rezerwy z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie równej dożywotnim oczekiwany stratom kredytowym (Lt ECL).

W podejściu indywidualnym (dotyczącym wszystkich bilansowych i pozabilansowych ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów korporacyjnych), oczekiwane straty kredytowe są kalkulowane jako różnica pomiędzy wartością bilansową brutto danego aktywa, a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Sposób kalkulacji oczekiwanych odzysków odbywa się w scenariuszach i zależy od wybranej strategii postępowania Banku wobec klienta.

Do wyceny oczekiwanych strat kredytowych Bank wykorzystuje dane zawarte w systemach transakcyjnych Banku oraz dedykowanych narzędziach zaimplementowanych na potrzeby MSSF 9.

3.4.6.2.1. Wykorzystanie scenariuszy makroekonomicznych w szacowaniu ECL

Bank jest zobowiązany do wyznaczania oczekiwanej straty kredytowej w sposób, który odzwierciedla oczekiwania w zakresie różnych scenariuszy kształtowania się przyszłej sytuacji makroekonomicznej. Bank wyznacza parametr NLF (ang. non-linearity factor), który ma za zadanie korygować wartość oczekiwanej straty kredytowej. Wartości współczynnika NLF są stosowane jako czynniki skalujące dla indywidualnych wartości ECL. Wartość parametru NLF jest wyliczana z wykorzystaniem 3 scenariuszy dotyczących kształtowania się otoczenia makroekonomicznego (bazowy, optymistyczny, pesymistyczny).

Dodatkowo uwzględnienie informacji forward-looking ma miejsce w modelach wszystkich trzech parametrach ryzyka kredytowego szacowanych w dożywotnim horyzoncie (LtPD, LtEAD, LtLGD). Dane forward-looking są wykorzystywane do wyznaczenia wartości parametrów w okresie powyżej 12 miesięcy do 3 lat, co pozwala na zachowanie spójności z prognozami makroekonomicznymi wykonywanymi przez Bank i planowaniem średniorocznym. W oszacowaniach Bank wykorzystuje m.in. ogólnodostępne wskaźniki makroekonomiczne, oczekiwania względem kształtowania się sto procentowych i kursów walutowych, a także względem zmian cen nieruchomości.

W przypadku indywidualnego szacowania ECL, zakładane scenariusze odzysków uwzględniają różne warunki kształtowania się otoczenia makroekonomicznego.

3.4.6.2.2. Istotne zmiany modelowe

W 3 kwartale 2018 roku w związku ze zmianami w detalicznym procesie windykacyjnym, odpowiedniemu dostosowaniu uległ model LT LGD dla tego segmentu. Oprócz zmian odzwierciedlających obecny proces, wprowadzono m.in. zmiany w założeniach dotyczących odzysków rezydualnych oraz odzysków w przypadku uzdrowień. Wpływ ww. zmian na poziom oczekiwanej straty kredytowej wyniósł 32 mln PLN.

3.4.6.3 Pokrycie kosztami ryzyka kredytowego poszczególnych pod-portfeli

Poniższe tabele prezentują udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji kosztami ryzyka kredytowego dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Portfel wyceniany w zamortyzowanym koszcie

Pod - portfel	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	10,94	0,01	9,16	0,01
2	44,70	0,04	39,17	0,03
3	12,57	0,18	14,20	0,12
4	21,42	0,46	17,47	0,36
5	4,27	1,65	4,78	1,04
6	0,34	4,19	0,38	2,23
7	1,22	9,66	1,02	4,65
8	1,52	0,04	9,92	0,05
kategoria default	3,02	64,22	3,90	55,96
Razem	100,00	2,28	100,00	2,38

Na dzień 31 grudnia 2018 roku 55,64% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2017 roku – 48,33%).

Zmiany w pokryciu portfela pomiędzy 2018 a 2017 rokiem wynikają między innymi z wdrożenia MSSF 9.

Portfel wyceniany w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Pod - portfel	31 grudnia 2018	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	32,27	0,01
2	55,83	0,05
3	8,22	0,27
4	2,75	0,85
5	0,67	2,22
6	0,07	3,44
7	0,17	5,67
kategoria default	0,02	19,19
Razem	100,00	0,11

Na dzień 31 grudnia 2018 roku 88,10% portfela kredytów i pożyczek jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny.

3.4.7 Zasady wyznaczania wartości godziwej dla aktywów kredytowych

Jeżeli nie są spełnione warunki umożliwiające wycenę ekspozycji kredytowej w zamortyzowanym koszcie (MSSF 9 par. 4.1.2), wówczas jest ona wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy (ang. FVtPL: Fair Value through Profit & Loss) lub przez „inne całkowite dochody” (ang. FVOCI: Fair Value through Other Comprehensive Income).

3.4.7.1 Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych bez przesłanki utraty wartości

Wycena dla ekspozycji nie posiadających przesłanki utraty wartości odbywa się na podstawie zdyskontowanych oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przyszłe przepływy z tytułu ekspozycji kredytowej wyznaczone są z uwzględnieniem:

- harmonogramów spłaty, a w przypadku braku harmonogramu (produkty odnawialne) – na podstawie statystycznej prognozy stopnia wykorzystania limitu kredytowego w poszczególnych okresach życia ekspozycji,
- wartości pieniądza w czasie, poprzez wykorzystanie w procesie prognozy przepływów odsetkowych projekcji oprocentowania aktywów wolnych od ryzyka,
- wahań kwoty i terminów przepływów wynikających z opcji przedpłaty (wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty kwoty głównej) zawartej w umowie kredytowej, poprzez zastosowanie współczynników przedpłat,
- niepewności przepływów w całym prognozowanym okresie życia ekspozycji, wynikającej z ryzyka kredytowego, poprzez modyfikację przepływów kontraktowych przy pomocy wieloletnich parametrów ryzyka kredytowego LT PD i LT LGD,
- innych czynników, które byłyby brane pod uwagę przez potencjalnego nabywcę ekspozycji (narzutów kosztowych oraz oczekiwanej przez uczestników rynku marży zysku), kalibrując stopę dyskontową wykorzystywaną w procesie wyceny.

Zgodnie z wymogiem MSSF 13 dla ekspozycji, dla których nie są dostępne kwotowania z aktywnego rynku, Bank kalibruje stopę dyskontową w oparciu o wartość godziwą na datę początkowego ujęcia (tj. o cenę „nabycia” ekspozycji). Marża kalibracyjna odzwierciedla wycenę kosztów związanych z utrzymaniem ekspozycji w portfelu oraz rynkowe oczekiwania co do marży zysku realizowanej na aktywach podobnych do wycenianej ekspozycji.

3.4.7.2 Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych posiadających przesłankę utraty wartości

Aktywa kredytowe posiadające przesłankę utraty wartości wyceniane są w oparciu o przewidywane odzyski. W przypadku ekspozycji detalicznych odzwierciedlane są one za pomocą parametru LGD, natomiast dla ekspozycji korporacyjnych – w indywidualnych scenariuszach odzysków.

3.4.8 Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w punkcie 2.18. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. W 2018 roku i w 2017 roku Bank nie posiadał żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia.

3.4.9 Polityka mBanku w zakresie forbearance

Definicja

Polityka Banku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegocjacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Bank oferuje klientom, którzy są tymczasowo lub trwale w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Umowy te mogą być inicjowane przez klienta lub Bank.

Bank nie traktuje kredytów ze zmienionymi warunkami jako podlegających polityce forbearance w przypadkach, gdy zmiany wynikają z wniosku klienta, oraz nie występują bieżące, lub nie są przewidywane trudności finansowe klienta, a ponadto modyfikacje warunków umowy spełniają kryteria polityki decyzyjnej dla zdrowego portfela.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie Banku o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Bank renegotjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka default (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Bank prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter m.in. zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

W przypadku refinansowania długu jako regułę stosuje się przeklasyfikowanie klienta do kategorii default.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez mBank, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź covenantów), a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Banku poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych działań podlegających polityce forbearance, ale obejmuje te najczęściej stosowane:

- wydłużenie ostatecznej daty spłaty/przedłużenie czasu trwania kredytu,
- restrukturyzacja (średnio lub długoterminowe refinansowanie) – dotyczy obszaru bankowości detalicznej,
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. covenantów),
- standstills.

Zarządzanie ryzykiem

Działania forbearance są w mBanku od wielu lat integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfel klientów w statusie forborne podlega regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forborne ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej, każda ekspozycja kredytowa Banku wobec klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości (loss event) jest klasyfikowana do kategorii default i poddawana testowi impairmentowemu na utratę wartości. Każda ekspozycja w kategorii default jest przejmowana do obsługi przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji, która określa i realizuje optymalną, z punktu widzenia minimalizacji strat, strategię postępowania Banku wobec klienta, tj.: Restrukturyzację bądź Windykację. Wszystkie ekspozycje kredytowe w kategorii default ze strategią Restrukturyzacją mają status forborne. Klienci non-default, tj.: bez rozpoznanej przesłanki utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek utraty wartości należności Banku.

mBank nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości korporacyjnej

mBank zaprzestaje wykazywania ekspozycji jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- nastąpiła poprawa sytuacji finansowej klienta, ekspozycja została uznana za niezagrożoną i została przeklasyfikowana z kategorii zagrożonej,
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (okres próby),
- występują regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek w istotnej wysokości przez okres min. 12 miesięcy od daty uznania ekspozycji za niezagrożoną,
- żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 30 dni na koniec okresu sprawozdawczego.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości detalicznej

Kontrakt przestaje być klasyfikowany jako ekspozycja forborne, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- kontrakt jest uważany za niezagrożony (*performing*),
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (*performing*),
- wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (opóźnienia w spłacie na kontrakcie nie przekraczające 31 dni w istotnej wysokości), co najmniej od połowy okresu próby, o którym mowa powyżej,
- na koniec 2-letniego okresu próby żadna z ekspozycji dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 31 dni i jednocześnie kwota wymagalna nie przekracza 500 zł.

Charakterystyka portfela

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2018 roku.

31.12.2018	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Saldo na 31.12.2017	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983
Wyjścia z forbearance	(410 030)	(94 975)	(31 043)	(378 987)
Wejścia do forbearance	678 046	563 475	233 487	444 559
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(245 002)	(230 460)	(167 895)	(77 107)
Saldo na 31.12.2018	1 713 099	1 107 615	554 651	1 158 448

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2017 roku.

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2016	1 534 980	808 790	406 589	1 128 391
Wyjścia z forbearance	(1 092 924)	(413 551)	(132 769)	(960 155)
Wejścia do forbearance	1 224 280	449 835	224 075	1 000 205
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	23 749	24 501	22 207	1 542
Saldo na 31.12.2017	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Należności od banków i innych instytucji finansowych	106 296	106 296	18 235	88 061
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 606 803	1 001 319	536 416	1 070 387
Klienci indywidualni:	858 267	310 094	138 694	719 573
- Należności bieżące	149 645	46 781	31 943	117 702
- Kredyty terminowe, w tym:	708 622	263 313	106 751	601 871
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	608 909	208 650	80 711	528 198
Klienci korporacyjni	748 536	691 225	397 722	350 814
udzielone dużym klientom	412 960	379 212	248 208	164 752
udzielone średnim i małym klientom	335 576	312 013	149 514	186 062
Razem	1 713 099	1 107 615	554 651	1 158 448

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Należności od banków i innych instytucji finansowych	292	291	291	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 689 793	869 284	519 811	1 169 982
Klienci indywidualni:	1 015 182	289 422	118 225	896 957
- Należności bieżące	120 044	12 496	6 754	113 290
- Kredyty terminowe, w tym:	895 138	276 926	111 471	783 667
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	725 040	170 991	67 760	657 280
Klienci korporacyjni	674 611	579 862	401 586	273 025
udzielone dużym klientom	296 589	242 555	171 224	125 365
udzielone średnim i małym klientom	378 022	337 307	230 362	147 660
Razem	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983

Udział portfela forborne stanowi 1,30% całego portfela netto kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności od banków (2017 r. – 1,47%). W kategorii default wykazywane jest 65% portfela forborne (2017 r. – 51%). Portfel ten w 50% jest pokryty odpisem aktualizacyjnym / korektą wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego (2017 r. – 60%).

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Refinansowanie	134 937	134 937	33 377	101 560
Zmiana warunków	1 578 162	972 678	521 274	1 056 888
Razem	1 713 099	1 107 615	554 651	1 158 448

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2017 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	67 692	54 481	31 881	35 811
Zmiana warunków	1 622 393	815 094	488 221	1 134 172
Razem	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Polska	1 663 606	1 058 122	548 935	1 114 671
Zagranica	49 493	49 493	5 716	43 777
Razem	1 713 099	1 107 615	554 651	1 158 448

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31.12.2017	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 449 239	628 728	339 315	1 109 924
Zagranica	240 846	240 847	180 787	60 059
Razem	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Nieprzeterminowane	487 006	69 425	6 149	480 857
do 30 dni	114 295	199	4 400	109 895
od 31 dni do 90 dni	50 612	1 388	3 115	47 497
powyżej 90 dni	20 077	20 075	10 462	9 615
Razem	671 990	91 087	24 126	647 864

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2017 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	679 306	6 841	3 390	675 916
do 30 dni	121 453	4 580	2 672	118 781
od 31 dni do 90 dni	29 777	2 007	865	28 912
powyżej 90 dni	12 626	12 623	216	12 410
Razem	843 162	26 051	7 143	836 019

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
Nieprzeterminowane	344 269	331 351	109 570	234 699
do 30 dni	52 319	47 581	8 123	44 196
od 31 dni do 90 dni	36 116	29 192	6 465	29 651
powyżej 90 dni	608 405	608 404	406 367	202 038
Razem	1 041 109	1 016 528	530 525	510 584

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2017 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	187 968	185 291	79 020	108 948
do 30 dni	47 996	47 989	16 777	31 219
od 31 dni do 90 dni	30 532	29 817	11 601	18 931
powyżej 90 dni	580 427	580 427	405 561	174 866
Razem	846 923	843 524	512 959	333 964

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2018 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne/ korekta FV	Wartość netto
AGD	15 873	15 197	8 838	7 035
Branża finansowa	136 292	135 259	33 254	103 038
Branża spożywcza	90 238	86 760	45 076	45 162
Budownictwo	66 323	60 230	43 819	22 504
Chemia i tworzywa	62 058	32 206	24 860	37 198
Drewno, meble i wyroby papiernicze	82 302	81 267	28 657	53 645
Działalność profesjonalna	23 519	19 646	18 396	5 123
Edukacja i ośrodki badawczo-rozwojowe	1 826	1 722	578	1 248
Elektronika	224	134	104	120
Energetyka i ciepłownictwo	124 432	124 432	53 300	71 132
Farmacja	2 824	2 691	2 103	721
Handel detaliczny	21 607	15 756	9 523	12 084
Handel hurtowy	38 307	37 028	29 268	9 039
Hotele i restauracje	38 913	16 854	8 604	30 309
Informacja i komunikacja	21 790	21 615	20 037	1 753
Informatyka (IT)	6 248	5 902	5 306	942
Kultura Sport i rozrywka	9 306	8 655	6 924	2 382
Leasing i wynajem ruchomości	109	100	-	109
Materiały budowlane	30 883	30 847	15 951	14 932
Media	2 735	575	567	2 168
Metale	23 164	22 420	18 043	5 121
Motoryzacja	5 911	5 202	2 652	3 259
Opieka zdrowotna	992	735	33	959
Osoby fizyczne	774 932	265 895	115 573	659 359
Paliwa	5 451	3 480	3 328	2 123
Pozostała działalność produkcyjna	11 519	11 493	7 511	4 008
Real estate	37 491	31 386	17 601	19 890
Rolnictwo, Leśnictwo i Rybactwo	43 660	43 607	27 086	16 574
Tkaniny i odzież	5 002	1 300	664	4 338
Transport i logistyka	16 311	15 417	1 420	14 891
Usługi	6 480	3 427	1 160	5 320
Usługi komunalne	6 377	6 377	4 415	1 962
Razem	1 713 099	1 107 615	554 651	1 158 448

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2017 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża finansowa	617	617	313	304
Branża spożywcza	32 666	28 551	14 995	17 671
Budownictwo	49 019	37 657	23 325	25 694
Chemia i tworzywa	52 259	16 274	15 213	37 046
Drewno, meble i wyroby papiernicze	226 180	226 180	173 581	52 599
Działalność profesjonalna	11 724	11 724	8 235	3 489
Elektronika	77	77	77	-
Energetyka i ciepłownictwo	16 569	16 569	11 471	5 098
Farmacja	2 013	2 013	2 013	-
Handel detaliczny	5 550	5 550	2 214	3 336
Handel hurtowy	30 435	30 435	24 398	6 037
Hotele i restauracje	9 173	2 173	505	8 668
Informacja i komunikacja	15 032	15 032	13 462	1 570
Informatyka (IT)	615	615	391	224
Kultura Sport i rozrywka	33 925	33 925	25 559	8 366
Materiały budowlane	2 136	2 136	107	2 029
Media	463	212	230	233
Metale	15 363	15 363	11 450	3 913
Motoryzacja	12 421	6 421	5 064	7 357
Opieka zdrowotna	940	941	47	893
Osoby fizyczne	1 053 121	311 384	124 749	928 372
Paliwa	3 509	3 509	3 442	67
Pozostała działalność produkcyjna	16 656	4 343	1 927	14 729
Real estate	88 449	88 449	52 181	36 268
Rolnictwo, Leśnictwo i Rybactwo	5 687	5 687	4 644	1 043
Stowarzyszenia i organizacje	252	-	2	250
Tkaniny i odzież	2 165	669	96	2 069
Transport i logistyka	2 699	2 699	254	2 445
Usługi	370	370	157	213
Razem	1 690 085	869 575	520 102	1 169 983

3.4.10 Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z kontrahentem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania umowy CSA (Credit Support Annex) lub zawarcia stosownej klauzuli w obowiązującej z klientem umowie ramowej. Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia (variation margin) jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). Dodatkowo w zakresie obowiązujących umów możliwa jest wymiana dodatkowego zabezpieczenia (initial margin, itp.). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (variation margin) i może być ponadto korygowana o dodatkowe zabezpieczenia zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami. W celu kalkulacji ekspozycji kredytowej na potrzeby ryzyka kontrahenta uwzględnia się jedynie pozytywną wycenę portfela transakcji pochodnych.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. Kontrolowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznaných limitów kontrahenta z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Dodatkowo kontrolowane jest przestrzeganie restrykcji wynikających z poszczególnych decyzji kredytowych, regulacji nadzorczych i decyzji biznesowych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji.

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 47% z bankami,
- 9% z kontrahentami centralnymi (CCP),
- 10% z instytucjami finansowymi,
- 34% z korporacjami, private banking i pozostałymi.

Rozkład ekspozycji kredytowej z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ klienta na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Typ klienta	Ekspozycja kredytowa 2018 (w mln zł)	Ekspozycja kredytowa 2017 (w mln zł)
Banki z umową zabezpieczającą	1 222	1 211
Banki bez umowy zabezpieczającej	2	4
Kontrahenci centralni	229	188
Korporacje z limitem	919	675
Niebankowe instytucje finansowe	274	269
Klienci Private Banking	(4)	(0)
Korporacje z ekspozycją zabezpieczoną gotówką i pozostali	(18)	(2)

*ujemna ekspozycja oznacza overcollateralizację

Pozytywna wycena transakcji pochodnych (z uwzględnieniem nettowania) oraz wniesione/otrzymane zabezpieczenie zostało przedstawione w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki*		CCP*		Korporacje i pozostali kontrahenci			
	2018	2017	2018	2017	CSA	bez CSA	CSA	bez CSA
					2018		2017	
NPV	26,78	29,55	5,87	4,27	38,45	127,48	3,26	162,30
zabezpieczenie otrzymane	86,93	84,00	-	-	-	41,26	-	56,68
zabezpieczenie wpłacone	0,64	-	194,97	124,86	-	-	-	-

*collateral nie uwzględnia variation margin and default fund (zabezpieczenie składane w CCP na wypadek niewykonania zobowiązania przez któregoś z członków izby)

**collateral skalkulowany w oparciu o bieżącą wycenę i jej potencjalną zmianę w przyszłości

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na poziomie Banku zgodnie z przyjętą metodyką kalkulacji CVA/DVA. Kwota korekty jest następnie alokowana na poszczególne transakcje. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Wartość instrumentów pochodnych, stanowiących składnik aktywów finansowych dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Grupę (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4) została zaprezentowana w Nocie 19.

3.5. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,

- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUBE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Bank dokonuje analizy ryzyka koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego i zarządza ryzykiem koncentracji branżowej wyznaczając limity branżowe.

Limitowaniu podlegają branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania w portfelu korporacyjnym na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże wskazane przez Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK).

Bank ustalił limit zaangażowania w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 7% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku gdy wykorzystanie limitu wynosi co najmniej 90% wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów; decyzje w tym zakresie są podejmowane przez KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego mBanku S.A. w poszczególne branże zgodnie z wprowadzonym od stycznia 2017 roku podziałem branżowym, zbudowanym na podstawie koncepcji łańcucha wartości, gdzie w ramach jednej branży skupione są podmioty wykonujące działalność związaną z danym rynkiem (dostawcy, producenci, sprzedawcy).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku tabela dotyczy kredytów wycenianych zamortyzowanym kosztem i nie obejmuje kredytów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostały niezmienione.

Struktura koncentracji zaangażowania mBanku S.A.

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys.zł)	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys.zł)	%
		31.12.2018		31.12.2017	
1.	Osoby fizyczne	40 049 073	50,77	42 429 287	55,83
2.	Leasing i wynajem ruchomości	10 856 879	13,76	9 077 915	11,94
3.	Branża finansowa	4 718 423	5,98	2 598 575	3,42
4.	Branża spożywcza	2 349 781	2,98	2 043 541	2,69
5.	Budownictwo	1 990 393	2,52	1 980 594	2,61
6.	Obsługa rynku nieruchomości	1 817 855	2,30	1 724 357	2,27
7.	Metale	1 658 255	2,10	1 440 698	1,90
8.	Chemia i tworzywa	1 588 136	2,01	1 162 484	1,53
9.	Motoryzacja	1 576 542	2,00	1 571 582	2,07
10.	Materiały budowlane	1 433 131	1,82	1 247 678	1,64
11.	Handel hurtowy	1 073 499	1,36	920 211	1,21
12.	Energetyka i ciepłownictwo	973 836	1,23	847 668	1,11
13.	Drewno, meble i wyroby papiernicze	939 399	1,19	1 086 777	1,43
14.	Paliwa	938 345	1,19	737 881	0,97
15.	Informacja i komunikacja	830 609	1,05	693 574	0,91
16.	Transport i logistyka	751 697	0,95	704 467	0,93
17.	Handel detaliczny	589 554	0,75	657 137	0,86
18.	Usługi	463 318	0,59	324 291	0,43
19.	Administracja publiczna	430 374	0,55	656 278	0,86
20.	Infornatyka (IT)	419 563	0,53	335 169	0,44
21.	Rolnictwo, Leśnictwo i Rybactwo	408 991	0,52	430 091	0,57
22.	Pozostała działalność produkcyjna	397 964	0,50	335 505	0,44
23.	Działalność profesjonalna	378 893	0,48	347 815	0,46
24.	Tkaniny i odzież	366 831	0,46	416 865	0,55
25.	Media	313 746	0,40	331 153	0,43
26.	AGD	265 959	0,34	183 222	0,24
27.	Usługi komunalne	249 838	0,32	275 540	0,36
28.	Farmacja	203 681	0,26	205 129	0,27
29.	Kultura Sport i rozrywka	111 582	0,14	108 597	0,14
30.	Elektronika	102 685	0,13	111 119	0,15
31.	Hotele i restauracje	101 502	0,13	122 614	0,16
32.	Edukacja i ośrodki badawczo-rozwojowe	69 468	0,09	75 356	0,10
33.	Górnictwo	63 631	0,08	50 914	0,07
34.	Branża stoczniowa	48 982	0,06	38 474	0,05
35.	Opieka zdrowotna	45 195	0,06	57 602	0,08
36.	Branża zbrojeniowa	31 018	0,04	45 961	0,06
37.	Stowarzyszenia i organizacje	3 145	0,00	3 998	0,01

Łączne zaangażowanie Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 48,87% portfela kredytowego (31 grudnia 2017 roku – 43,36%).

Ryzyko inwestycyjne branż limitowanych przez Bank, tj. branż gdzie zaangażowanie Banku przekracza 5% portfela korporacyjnego zostało oszacowane zgodnie z zasadami klasyfikacji branż do limitowania przyjętymi przez KRK w styczniu 2017 roku.

Poniższa tabela przedstawia ryzyko branż limitowanych na koniec 2018 roku i na koniec 2017 roku.

Lp.	Branża	31.12.2018	31.12.2017
1.	Finansowa	niskie	niskie
2.	Paliwowa	średnie	średnie
3.	Spożywcza	średnie	średnie
4.	Budowlana	wysokie	wysokie
5.	Motoryzacyjna	średnie	średnie
6.	Metale	średnie	średnie
7.	Chemia i tworzywa	średnie	nd

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, mniejsze niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania ekspozycji istniejących.

mBank przykłada szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta/GPP identyfikowanej jako „bulk risk” finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401 - 403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2018 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

3.6. Ryzyko rynkowe

3.6.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym mBank przestrzega wymogów wynikających z przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze, w szczególności Rekomendacje KNF (m.in. A, C, G, I) oraz wytyczne EBA, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem (DKR) nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych (DFM), w Wydziale Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) oraz w Departamencie Skarbu (DS), które podlegają Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. Od początku 2019 roku Biuro Maklerskie nie będzie mogło otwierać własnej pozycji ryzyka rynkowego.

Departament Emisji Papierów Dłużnych (DCM) jest jednostką organizacyjną odpowiedzialną za emisję instrumentów dłużnych oraz zarządzanie pozycjami nieskarbowych papierów dłużnych pozostających w księdze bankowej. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych) oraz pozycje w instrumentach dłużnych emitentów nierządowych są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS). DCM i DFS funkcjonują w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym jest realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem (DKR), który odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DKR odpowiada za kontrolę wykorzystania limitów dla miar ryzyka

rynkowego ustanowionych przez Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF) oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla menadżerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, dla członków KRF oraz bezpośrednio dla CRO, a także Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

DKR prowadzi również prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedroczliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych. Za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli odpowiada Komitet Ryzyka Modeli.

Ponadto Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem odpowiada za ustalanie i uzgadnianie wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczanie codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej). Wyceny przygotowywane w DKR są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych.

DKR administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy między innymi administracja uprawnieniami użytkowników, parametryzacja w systemach instrumentów finansowych, a także kontrahentów i emitentów papierów wartościowych oraz zasilanie tych systemów danymi rynkowymi. Do kompetencji DKR należy również kontrola wykorzystania limitów kredytowych kontrahenta (obejmujących limity na ryzyko przedroczliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DKR weryfikuje, czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

3.6.2 Narzędzia i miary

W prowadzonej działalności mBank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji i kwotowań indeksów, implikowanych zmienności instrumentów opcyjnych oraz spreadów kredytowych.

mBank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym mBanku. Ponadto, Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej, niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości finansowej. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczane modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się poprzez:

- pomiar wartości zagrożonej (VaR),
- pomiar oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),
- pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- pomiar kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych,
- wyznaczenie wrażliwości portfela na zmiany cen i parametrów rynkowych (BPV – Basis Point Value, CS BPV – Credit Spread Basis Point Value).

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest za pomocą metody historycznej, w trybie dziennym, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych. W przypadku wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie 10-letniego szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka z ostatnich 11 lat. W 2018 roku obejmował on rok kończący się w czerwcu 2009 roku. Okres ten podlega weryfikacji co najmniej raz w roku.

W kalkulacji wartości zagrożonej uwzględniane są następujące czynniki ryzyka:

- stopy procentowe (w tym ryzyko bazowe związane z krzywymi tenorowymi i dwuwalutowymi),
- kursy walutowe,

- ceny akcji i wartości indeksów oraz ich zmienności,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap - dla obligacji rządowych).

Na podstawie dziennej kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES), jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli mBanku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka: kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności, a także testu warunków skrajnych, który obejmuje zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy stopami obligacji rządowych oraz stopami IRS), na które wyeksponowany jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

BPV jest miarą wrażliwości bieżącej wyceny portfeli mBanku na wzrost stóp procentowych o 1 punkt bazowy, a CS BPV na wzrost spreadu kredytowego o 1 punkt bazowy.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Rady Nadzorczej (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku), Zarządu Banku (w odniesieniu do portfela mBanku) oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych) ustanawiane są limity VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym oraz limity na test warunków skrajnych, a dla wybranych portfeli limity na BPV i CS BPV.

Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earnings at Risk - EaR) dla portfela bankowego, co szerzej opisane zostało w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej.

W celu odzworowania ryzyka stopy procentowej produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Od początku roku 2018 podejście do rachunków bieżących uwzględnia podział części stabilnej na część salda wrażliwą i niewrażliwą na zmiany stóp procentowych. Przyjęta dla części stabilnych kapitału oraz rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, struktura tenorowa odzwierciedla przyjętą strategię banku w zakresie stabilizowania wyniku odsetkowego.

Pomiar i analiza ryzyka rynkowego odbywa się w dwóch ujęciach (z uwzględnieniem i bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych), co pozwala kontrolować wpływ na poziom ryzyka rynkowego przyjętej strategii stabilizowania wyniku odsetkowego.

3.6.3 Pomiar ryzyka

Wartość zagrożona, Expected Shortfall

W 2018 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR.

Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się z pozycji portfela handlowego wynosiło 20% (1,2 mln zł), dla portfela Wydziału Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) 5% (0,1 mln zł), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 38% (26,3 mln zł) dla portfela w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz 32% (12,8 mln zł) w przypadku portfela w ujęciu z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Średnie wykorzystanie limitu wartości zagrożonej pozycji Departamentu Emisji Papierów Dłużnych (DCM) wynosiło 23% (0,5 mln PLN). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) był wykorzystany średnio w 8% (31,6 tys. zł).

W 2018 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy – portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych.

Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe, a także ekspozycja portfeli BM_WTW na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Banku.

Wartość zagrożona wzrosła w 2018 roku głównie z powodu zmiany podejścia do ujęcia stabilnych części rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, a także zmiany obserwacji w 12-miesięcznym oknie przyjętym do kalkulacji (wzrost zmienności stóp procentowych).

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały statystyki poziomów miar wartości zagrożonej oraz oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną portfela mBanku:

w tys. zł	2018 rok				2017 rok			
	31.12.2018	średnia	maksimum	minimum	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	24 788	25 516	28 412	22 679	9 423	9 970	15 641	5 281
VaR FX	341	421	832	132	545	360	870	138
VaR EQ	0	51	979	0	53	140	1 151	15
VaR CS	17 839	13 255	19 184	10 659	11 441	13 980	23 320	10 431
VaR	27 209	26 976	32 177	20 129	14 038	18 685	34 560	13 429
ES	32 638	32 276	37 197	26 884	24 433	29 842	43 970	23 124

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego ze stopy spreadu kredytowego)

VaR FX - ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach jest miarą obserwowaną. Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla mBanku w roku 2017 roku oraz w roku 2018:

w tys. zł	2018 rok				2017 rok			
	31.12.2018	średnia	maksimum	minimum	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
Stressed VaR IR	98 784	88 934	100 962	78 383	41 214	39 289	48 768	27 827
Stressed VaR FX	774	1 633	4 087	192	313	1 002	3 000	258
Stressed VaR EQ	0	116	600	0	188	315	2 720	22
Stressed VaR CS	98 495	87 849	105 504	80 128	81 534	82 007	91 849	73 903
Stressed VaR	165 408	152 201	172 973	139 907	112 531	112 242	124 823	101 868

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w 2018 roku wyniosło 47% (765,6 mln zł). Średni poziom kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego dla mBanku wynosił 752,9 mln zł. Na koniec 2018 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wynosił dla Grupy mBanku 925,6 mln zł, natomiast dla Banku 912,7 mln zł. Dla porównania na koniec 2017 roku wartości tej miary kształtowały się odpowiednio na poziomie 514,7 mln zł oraz 500,8 mln zł. Kapitał ekonomiczny wzrósł w 2018 roku głównie z powodu zmiany podejścia do ujęcia stabilnych części rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, a także zmiany obserwacji w 12-miesięcznym oknie przyjętym do kalkulacji (wzrost zmienności stóp procentowych).

Testy warunków skrajnych

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2018 roku 65% (1 353,7 mln zł) dla portfela w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, natomiast 59% (884,7 mln zł) dla portfela w ujęciu z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Dla mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2018 roku 67% (1 326,1 mln zł) dla portfela w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Średnie wykorzystanie limitów na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2018 roku na portfelu DS 76% (1 191,4 mln zł) oraz 70% (746,7 mln zł), odpowiednio bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2018 rok

(w tys. zł)

procentowych. Z kolei na portfelu DFM średnie wykorzystanie limitu wyniosło 34% (95,2 mln zł), na portfelu BM_WTW 12% (0,8 mln zł), na portfelu DCM 65% (45,4 mln zł), a na portfelu DFS 44% (2,4 mln). Największą część prezentowanych wyników testów warunków skrajnych stanowi wartość testu z tytułu zmiany spreadu kredytowego dla portfeli obligacji skarbowych, ponieważ w scenariuszach stresowych uwzględniony został przeciętny wzrost spreadu kredytowego o 100 punktów bazowych.

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów warunków skrajnych dla mBanku w 2018 roku (dla portfela w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych) w porównaniu do roku 2017 (bez modelowania kapitału):

w mln zł	2018 rok				2017 rok			
	31.12.2018	średnia	maksimum	minimum	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
Base ST	802	612	839	393	141	85	147	9
CS ST	689	714	768	657	694	688	767	624
Total ST	1 491	1 326	1 601	1 104	835	774	882	638

Base stress test – standardowy test warunków skrajnych

CS stress test – test warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych

Total stress test – całkowity test warunków skrajnych (suma standardowego testu warunków skrajnych i testu warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych)

3.7. Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2018	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	INNE	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 908 261	516 028	44 148	10 499	2 670 180	33 855	9 182 971
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	1 794 646	254 459	61 362	15 272	373	-	2 126 112
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	2 439 178	70 022	58 130	-	-	-	2 567 330
Kapitałowe papiery wartościowe	11 155	1 071	-	-	-	-	12 226
Dłużne papiery wartościowe	-	-	58 130	-	-	-	58 130
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 428 023	68 951	-	-	-	-	2 496 974
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	27 231 937	682 448	-	-	258 725	-	28 173 110
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	58 167 057	12 656 426	1 574 542	14 829 210	3 758 828	125 781	91 111 844
Dłużne papiery wartościowe	9 000 540	-	-	-	-	-	9 000 540
Należności od banków	4 566 366	868 002	377 184	4 313	42 046	51 430	5 909 341
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	44 600 151	11 788 424	1 197 358	14 824 897	3 716 782	74 351	76 201 963
Inwestycje w jednostki zależne	2 300 271	53	-	-	-	-	2 300 324
Wartości niematerialne	692 797	253	-	-	160	-	693 210
Rzeczowe aktywa trwałe	517 928	3 115	-	-	15 958	-	537 001
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-	9 336	-	9 336
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	293 430	-	-	-	1 917	-	295 347
Inne aktywa	594 859	14 991	24 541	18	18 131	45	652 585
A k t y w a r a z e m	99 940 364	14 197 795	1 762 723	14 854 999	6 733 608	159 681	137 649 170
Zobowiązania							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	709 759	236 830	61 415	-	8 210	-	1 016 214
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	78 018 804	25 477 337	3 382 132	3 780 593	7 190 096	493 082	118 342 044
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	1 818 661	1 097 880	212 225	563	416	7 026	3 136 771
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	74 680 664	22 214 412	3 169 907	2 132 667	7 189 680	486 056	109 873 386
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	-	2 165 045	-	692 679	-	-	2 857 724
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	1 519 479	-	-	954 684	-	-	2 474 163
Rezerwy	203 882	48 961	898	320	1 765	56	255 882
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	229 549	-	-	-	14 840	-	244 389
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	83	-	-	-	-	83
Inne zobowiązania	2 279 061	102 725	132 775	3 998	80 972	15 984	2 615 515
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	81 441 055	25 865 936	3 577 220	3 784 911	7 295 883	509 122	122 474 127
Pozycja bilansowa netto	18 499 309	(11 668 141)	(1 814 497)	11 070 088	(562 275)	(349 441)	15 175 043
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	24 312 955	1 988 667	421 343	-	521 964	2 483	27 247 412
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	6 375 092	7 782 517	763 694	760 553	5 472	25 778	15 713 106

31.12.2017	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 953 764	1 840 180	35 783	5 515	1 526 714	21 562	7 383 518
Należności od banków	4 708 864	655 520	323 855	532	318 218	56 713	6 063 702
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 547 675	127	-	-	-	-	1 547 802
Pochodne instrumenty finansowe	789 877	289 876	47 193	103 836	2 767	-	1 233 549
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	42 913 392	10 816 596	869 627	15 198 740	3 526 422	106 961	73 431 738
Inwestycyjne papiery wartościowe	29 511 801	993 919	46 538	-	558 302	-	31 110 560
Inwestycje w jednostki zależne	2 060 615	232	-	-	-	-	2 060 847
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	28 680	-	-	-	-	-	28 680
Wartości niematerialne	647 277	424	-	-	490	-	648 191
Rzeczowe aktywa trwałe	499 448	3 917	-	-	6 408	-	509 773
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	494 561	16 335	187	76	39 962	2	551 123
A k t y w a r a z e m	87 155 954	14 617 126	1 323 183	15 308 699	5 979 283	185 238	124 569 483
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 237 708	963 563	208 960	2 678 686	245	554	5 089 716
Pochodne instrumenty finansowe	938 024	168 527	29 784	-	4 700	-	1 141 035
Zobowiązania wobec Klientów	64 850 139	22 141 234	2 822 077	2 421 584	6 600 075	496 462	99 331 571
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	25 528	-	1 518	-	-	27 046
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	2 001 871	107 480	125 944	2 468	91 402	14 332	2 343 497
Rezerwy	144 168	45 196	331	303	916	-	190 914
Zobowiązania podporządkowane	1 264 006	-	-	894 137	-	-	2 158 143
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	70 435 916	23 451 528	3 187 096	5 998 696	6 697 338	511 348	110 281 922
Pozycja bilansowa netto	16 720 038	(8 834 402)	(1 863 913)	9 310 003	(718 055)	(326 110)	14 287 561
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	22 123 547	2 053 535	518 899	-	437 605	-	25 133 586
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 175 453	7 588 032	660 512	1 424 294	86 497	33 148	14 967 936

3.8. Ryzyko stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem, nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału Banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, w szczególności Rekomendacją G, oraz wytycznymi EBA (EBA/GL/2015/08) z dnia 5 października 2015 w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej w zakresie ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są:

- luka niedopasowania terminów przeszacowania (różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych);
- dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earnings at Risk – potencjalny spadek dochodu odsetkowego w perspektywie 1 roku wskutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych. Miara zakłada stałą wartość i strukturę księgi bankowej, niezmienną konstrukcję oprocentowania, stałą wysokość marży oraz równoległe przesunięcie krzywej dochodowości. EaR liczony jest dla 5 głównych walut - PLN, CHF, EUR, CZK, USD).

Wykonywane są również analizy typu stress test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego – wartość zagrożoną (VaR), testy warunków skrajnych, BPV and CS BPV.

Dopuszczalny poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej jest ograniczany dla portfela bankowego limitami MAT, mającymi charakter poziomów kontrolnych, w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych, a dla wybranych portfeli limity na BPV i CS BPV. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym (EaR) o:

w mln zł	2018				2017			
	31.12.2018	średnia	maksimum	minimum	31.12.2017	średnia	maksimum	minimum
PLN	185,4	144,1	202,8	96,9	186,0	137,4	254,3	86,8
USD	13,3	13,5	16,3	8,9	14,9	13,6	17,9	8,6
EUR	101,3	104,6	117,6	88,1	84,9	94,1	113,1	67,3
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
CZK	13,2	23,4	38,4	9,2	12,0	4,8	12,0	2,2

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W kalkulacjach za 2018 rok nie uwzględniono modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, a za 2017 modelowania kapitału.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również kalkulacje zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stress testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2018 roku 1 444,7 mln zł dla portfela w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, natomiast 632,9 mln zł dla portfela w ujęciu z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych (na koniec 2017 roku 511,7 mln zł, w ujęciu bez modelowania kapitału). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się brak możliwości spadku oprocentowania klientowskiego poniżej 0.

W portfelu bankowym istotną pozycją wycenianą do wartości godziwej jest portfel papierów wartościowych w złotych (bony pieniężne, bony oraz obligacje skarbowe). Ryzyko stopy procentowej w odniesieniu do tego portfela jest kalkulowane także przy wykorzystaniu metodologii testów warunków skrajnych (opisanej powyżej w Nocie 3.7). Uwzględnia ona scenariusze zmian rynkowych stóp procentowych oraz spreadu kredytowego, co w przypadku papierów skarbowych może odzwierciedlać ryzyko bazowe (zmiany spreadu pomiędzy krzywą rządową oraz krzywą swapową).

Ryzyko stopy procentowej mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2018	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 298 155	-	-	-	-	5 884 816	9 182 971
Należności od banków	2 892 625	2 871 145	87 456	15 265	-	42 851	5 909 342
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne	5 654 757	1 719 955	10 411 106	14 594 313	1 291 606	2 370 679	36 042 416
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	60 353 108	17 601 232	2 184 211	3 150 612	15 948	15 302	83 320 413
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	153 587	151 175	177 578	262 062	30 226	884 507	1 659 135
A k t y w a r a z e m	72 352 232	22 343 507	12 860 351	18 022 252	1 337 780	9 198 155	136 114 277
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	228	-	-	-	-	-	228
Zobowiązania wobec innych banków	1 948 655	895 617	288 985	-	-	3 286	3 136 543
Zobowiązania wobec klientów	85 744 985	9 419 449	8 482 582	6 063 268	56 213	106 889	109 873 386
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	2 857 724	-	-	2 857 724
Zobowiązania podporządkowane	763 318	954 684	756 161	-	-	-	2 474 163
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	117 839	176 765	283 365	209 898	25 736	2 818 126	3 631 729
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	88 575 025	11 446 515	9 811 093	9 130 890	81 949	2 928 301	121 973 773
Luka bilansowa	(16 222 793)	10 896 992	3 049 258	8 891 362	1 255 831		

31.12.2017	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 887 583	-	-	-	-	4 495 935	7 383 518
Należności od banków	2 483 444	3 187 025	168 876	-	-	224 357	6 063 702
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, inwestycyjne i inwestycje w jednostki zależne	8 336 653	580 534	7 513 585	14 914 761	1 256 357	2 145 999	34 747 889
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	54 531 340	12 799 958	2 325 375	2 773 245	42 802	959 018	73 431 738
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	219 013	227 705	276 175	362 231	46 043	517 910	1 649 077
Aktywa razem	68 458 033	16 795 222	10 284 011	18 050 237	1 345 202	8 343 219	123 275 924
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 492 481	2 529 076	62 564	-	-	5 595	5 089 716
Zobowiązania wobec klientów	77 509 921	8 774 621	6 904 565	5 506 540	568 750	67 174	99 331 571
Zobowiązania podporządkowane	1 371 849	285 627	500 667	-	-	-	2 158 143
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	156 159	235 993	366 935	297 058	38 600	2 217 703	3 312 448
Zobowiązania razem	81 530 410	11 825 317	7 834 731	5 803 598	607 350	2 290 472	109 891 878
Luka bilansowa	(13 072 377)	4 969 905	2 449 280	12 246 639	737 852		

3.9. Ryzyko płynności

Źródła ryzyka płynności

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych, wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych, na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej zobowiązań.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po dwóch stronach bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie aktywnej ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie. Jest on uwzględniony w analizach płynności poprzez przyjęcie ostrożnościowych założeń dotyczących stopnia płynności aktywów (w szczególności Rezerw Płynności) i możliwości ich upłynnienia odzwierciedlonej w profilu upłynnienia. Z tego powodu w scenariuszu kryzysu rynkowego i scenariuszu połączonym zakłada się korzystanie z kredytu lombardowego oraz transakcji repo oferowanych przez NBP pod zastaw dopuszczalnych papierów wartościowych z uwzględnieniem odpowiednich korekt stosowanych przez NBP. Ryzyko nieterminowej spłaty kredytów związane jest z gwałtowną materializacją się ryzyka kredytowego powiązanego np. z rynkiem nieruchomości mieszkalnych czy komercyjnych.

Po stronie pasywnej najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowania klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla zobowiązań pozabilansowych są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznanych linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznanych linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów CSA (Credit Support Annex) lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmianę wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynność w ciągu dnia. Na poziomie systemu NBP oferuje narzędzie wspierające płynne rozliczanie transakcji (kredyt techniczny). Bank posiada odpowiedniej wielkości portfel płynnych papierów wartościowych spełniających określone wymagania w celu bieżącego korzystania z kredytu technicznego.

Biorąc pod uwagę Grupę mBanku ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. Zgodnie z decyzją Zarządu Banku z dnia 25 listopada 2014 roku zostało wprowadzone scentralizowane podejście do zarządzania finansowaniem Grupy w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowania struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów. Finansowanie spółek zależnych odbywa się za pośrednictwem Departamentu Skarbu (DS), z wyjątkiem mBanku Hipotecznego i mLeasing, które dodatkowo pozyskują finansowanie na rynku poprzez

emisję listów zastawnych (mBank Hipoteczny) oraz krótkoterminowych papierów dłużnych (mBank Hipoteczny i mLeasing). Ryzyko nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku może powstać wskutek np. braku możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego (mBank Hipoteczny i mLeasing) lub nieoczekiwanego wzrostu materializowania się ryzyka kredytowego.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o model trzech linii obrony. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym (I linia obrony), obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności (II linia obrony) oraz Audyt Wewnętrzny (III linia obrony) dokonujący niezależnych ocen pierwszej i drugiej linii obrony.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolę, monitorowanie, redukcję oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, Komitet Ryzyka Rynków Finansowych oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Skarbu (DS)** - I linia obrony, pełni w Banku funkcje skarbowe, odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku w ramach zarządzania ryzykiem płynności w wymiarze śróddziennym, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych, odpowiedniego poziomu rezerw, stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych. Funkcję wspierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku. Dodatkowo do zadań DS należy monitorowanie ryzyka płynności i finansowania spółek Grupy mBanku pod kątem zgodności z wewnętrzną dokumentacją Banku, uczestniczenie, jako obserwator z ramienia Banku, w posiedzeniach komitetów ALCO spółek Grupy mBanku (w szczególności mBanku Hipotecznego S.A.).
- **Departament Obsługi i Rozliczeń Rynków Finansowych (DOF)** – I linia obrony, odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Usług Powierniczych (DCU)** – I linia obrony, pełni funkcje w zakresie rozliczeń transakcji na papierach wartościowych.
- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem (DKR)** - II linia obrony, odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych oraz Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku. DKR monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.
- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** – III linia obrony, dokonuje niezależnych ocen pierwszej i drugiej linii obrony.
- **Wydział Walidacji** – w zakresie walidacji modeli stosowanych na potrzeby zarządzania ryzykiem płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2018 roku sytuacja płynnościowa była monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Proces samooceny adekwatności płynności (ILAAP)

W celu dokonywania przeglądu systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku oraz całej Grupie został wypracowany proces ILAAP. W ramach tego procesu przeglądowi podlegają wszystkie elementy systemu zarządzania ryzykiem płynności w tym:

- strategia zarządzania ryzykiem płynności,
- testy warunków skrajnych,
- plan awaryjny płynności,
- bufor płynności,
- zarządzanie ryzykiem płynności śróddziennej,
- system wczesnego ostrzegania,
- identyfikacja i pomiar ryzyka płynności,
- system raportowania.

Przegląd dokonywany jest raz w roku. Wnioski z przeprowadzanego przeglądu prezentowane są Komitetowi Ryzyka Rynków Finansowych, Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej i służą dalszemu ulepszaniu i rozwojowi systemu zarządzania ryzykiem płynności.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawany jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2018 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku, Bank kalkuluje nadzorcze miary płynności. W 2018 roku nadzorcze limity nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Na miary nadzorcze nakładane są również limity wewnętrzne oraz wyznaczane odpowiednie bufony. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu scenariuszy mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące funkcjonowania rynków finansowych, zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku, jak i połączenie obu wymienionych czynników.

W tym celu regularnie przeprowadzane były limitowane scenariusze testów warunków skrajnych:

- LAB Bank Stress (krótkoterminowy) – scenariusz krótkoterminowego (do 2 tygodni) kryzysu wewnątrzbankowego,
- LAB Market Stress (długoterminowy) – scenariusz długoterminowego (do 2 miesięcy) kryzysu rynkowego,
- LAB Combined Stress I – złożony scenariusz warunków skrajnych - przedstawia skutki równoczesnego wystąpienia krótkoterminowych warunków skrajnych właściwych dla Banku i długoterminowych warunków skrajnych związanych z rynkiem,

oraz scenariusze warunków skrajnych, które nie są limitowane:

- LAB Bank Stress (długoterminowy),
- LAB Market Stress (krótkoterminowy),
- LAB Combined Stress II.

Dodatkowo raz do roku w Banku przeprowadzany jest scenariusz odwrócony dla ryzyka płynności (reverse stress test) oraz z częstotliwością miesięczną scenariusz kryzysowy dla ryzyka płynności śróddziennej.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności oraz są raportowane do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych, Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO) oraz Rady Nadzorczej Banku. Dodatkowo scenariusze wykorzystane w istniejącym w Banku Planie Awaryjnym są spójne z testami warunków skrajnych.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej. W zależności od dotkliwości występujących czynników oraz stopnia zagrożenie utratą płynności zdefiniowane są odpowiednie działania w Planie Awaryjnym na wypadek zagrożenia utraty płynności przez Grupę mBanku (Plan Awaryjny) lub w Planie Naprawy Grupy mBanku (Plan Naprawy).

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiednich rezerw płynności adekwatnych do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących Rezerwy Płynności, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład Rezerw Płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski, oraz czeskie obligacje skarbowe w CZK. Wartości tych Rezerw wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2018	31.12.2017
25 700	25 727

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania i wskaźników recovery. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku. Przekroczenie wartości progowych przez zdefiniowane wskaźniki może być przesłanką do uruchomienia Planu Awaryjnego lub Planu Naprawy.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku obowiązują wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą Rezerwy Płynności. Bank, w odstępach miesięcznych, analizuje płynność rynkową obligacji Skarbu Państwa, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak: obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej odzwierciedlone jest w wewnętrznych miarach płynności, w których konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynnianie obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku funkcjonuje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,
- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem nałożonych na nie limitów,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI).

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla członków Zarządu Banku oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO).

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.9.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynności Banku.

W metodyce LAB miara LAB Base Case jest podstawową miarą zarządczą i na jej podstawie limitowane są luki płynności w poszczególnych walutach obcych.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka LAB Base Case - 31.12.2018		luka LAB Base Case - 31.12.2017	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	19 207	19 207	19 464	19 464
do 3 dni roboczych	417	19 624	519	19 983
do 7 dni kalendarzowych	(2 987)	16 637	(2 311)	17 672
do 15 dni kalendarzowych	64	16 701	(154)	17 518
do 1 miesiąca	(330)	16 371	1 799	19 317
do 2 miesięcy	1 937	18 308	(2 167)	17 150
do 3 miesięcy	(574)	17 734	(761)	16 389
do 4 miesięcy	(2 218)	15 516	(620)	15 769
do 5 miesięcy	(1 105)	14 411	(227)	15 542
do 6 miesięcy	(933)	13 478	(428)	15 114
do 7 miesięcy	(12)	13 466	230	15 344
do 8 miesięcy	(366)	13 100	(429)	14 915
do 9 miesięcy	150	13 250	(1 136)	13 779
do 10 miesięcy	761	14 011	(1 577)	12 202
do 11 miesięcy	(109)	13 902	(437)	11 765
do 12 miesięcy	349	14 251	(361)	11 404

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki/niedobory płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Pozytywny wpływ na poziom luki płynności miała dynamika rozwoju niebankowych depozytów

terminowych i rachunków bieżących (10,8 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2018 roku) przewyższająca dynamikę rozwoju działalności kredytowej (6,5 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2018 roku).

Negatywnie na poziom luki płynności wpłynął rozwój finansowania hurtowego - spłaty finansowania przewyższały wartość finansowania pozyskanego, w tym miał miejsce spadek zadłużenia wobec głównego akcjonariusza, Commerzbanku AG wynikający ze spłaty 750 mln CHF kredytów. Tym samym zakończony został proces spłaty kredytów niezabezpieczonych w CHF z Commerzbanku AG.

W 2018 roku metodyka LAB, która została wdrożona w 2017 roku, była wciąż rozwijana, co wpłynęło negatywnie na poziom luki płynności.

Metodyka pomiaru luki płynności zawiera dodatkowy element, którego celem jest przygotowanie Banku na wypadek znacznych zmian kursów walutowych oraz stóp procentowych skutkujących negatywną wyceną transakcji przekładającą się na powstanie potrzeb płynnościowych wynikających z konieczności uzupełniania zabezpieczenia wobec kontrahentów (wartość odpływu na koniec roku 2018 – 2 287 mln PLN).

Ponadto Bank oblicza kwotę dodatkowego wymogu depozytów zabezpieczających, wynikającego z zawartych umów z kontrahentami, które musiałyby dostarczyć kontrahentom w przypadku potencjalnego obniżenia ratingu kredytowego. Według stanu na 31 grudnia 2018 roku Bank nie musiałby wносить dodatkowego zabezpieczenia.

W 2018 roku płynność Banku kształtowała się na bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar LAB oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Od początku 2018 roku miary M1 i M2 zdefiniowane w Uchwale 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności przestały obowiązywać jako miary regulacyjne i z tego względu Bank zrezygnował z ich prezentacji.

Niedopasowanie luk LAB w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2018 roku oraz wartości miar regulacyjnych M3 i M4 oraz LCR przedstawia poniższa tabela:

Miara*	2018			
	31.12.2018	średnia	maksimum	minimum
LAB Base Case 1M	16 371	17 510	24 677	12 420
LAB Base Case 1Y	14 252	10 130	14 828	4 634
LAB Bank Stress 1M	12 669	11 676	17 571	6 650
LAB Market Stress 1M	14 562	14 454	19 008	10 051
LAB Combined Stress 1M	9 177	9 806	14 012	5 410
M3	4,95	4,66	5,06	4,09
M4	1,38	1,39	1,41	1,35
LCR	190%	178%	240%	137%

Miara*	2017			
	31.12.2017	Średnia	Maksimum	Minimum
LAB Base Case 1M**	19 317	16 233	19 317	13 607
LAB Base Case 1Y**	11 405	11 331	12 426	10 134
LAB Bank Stress 1M**	13 057	11 240	13 133	9 512
LAB Market Stress 1M**	16 571	14 550	16 632	12 973
LAB Combined Stress 1M**	12 533	10 951	12 660	9 637
M3	4,52	4,71	4,93	4,29
M4	1,39	1,39	1,43	1,36
LCR	165%	178%	239%	142%

* Miary LAB są wyrażone w mln zł, podczas gdy M3, M4 i LCR są miarami relatywnymi wyrażonymi w postaci ułamka dziesiętnego.

** Średnie, maksima i minima są obliczone za okres począwszy od dnia 6 grudnia 2017 r.

Nadzorcze miary pokrycia długoterminowego (M3, M4) odznaczały się wysoką stabilnością na bezpiecznym poziomie, powyżej minimum określonego przez regulatora równego 1. W szczególności M3 oscylowało w zakresie od 4,09 do 5,06 w 2018 roku, podczas gdy M4 w zakresie od 1,35 do 1,41. Miara LCR pozostawała na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym Grupy mBanku za pomocą wybranych mierników, między innymi wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania

stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2018 wartość wskaźnika L/D dla Banku uległa nieznacznej zmianie z poziomu 73,9% do poziomu 75,9%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności obok portfela długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku) (Nota 28). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 28), stanowią źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza. W roku 2018 zadłużenie wobec Commerzbanku AG z tytułu finansowania portfela kredytów w CHF zostało zredukowane o 750 mln CHF - spłata kredytów.

Ponadto do finansowania się (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych na rynku międzynarodowym, emisje niezabezpieczone, pożyczki bilateralne oraz transakcje FX swap i CIRS.

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Bank bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

3.9.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochodnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2018 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	2 241 079	47 156	672 059	197 996		3 158 290
Zobowiązania wobec klientów	85 555 928	7 327 456	8 659 164	7 300 192	1 605 173	110 447 913
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	9 553	26 998		2 918 057		2 954 608
Zobowiązania podporządkowane	34 918	4 814	56 440	303 605	2 732 251	3 132 028
Pozostałe zobowiązania	2 048 264	-	-	-	-	2 048 264
Zobowiązania razem	89 889 742	7 406 424	9 387 663	10 719 850	4 337 424	121 741 103
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	19 557 154	7 030 055	25 850 898	58 057 672	38 945 095	149 440 874
Luka płynności netto	(70 332 588)	(376 369)	16 463 235	47 337 822	34 607 671	27 699 771

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2017 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	1 615 424	1 281 417	1 678 135	545 232	-	5 120 208
Zobowiązania wobec klientów	76 572 571	6 703 332	4 793 198	9 604 594	2 329 351	100 003 046
Zobowiązania podporządkowane	33 470	335	34 842	198 636	2 235 613	2 502 896
Pozostałe zobowiązania	1 713 879	-	-	-	-	1 713 879
Zobowiązania razem	79 935 344	7 985 084	6 506 175	10 348 462	4 564 964	109 340 029
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	21 801 367	4 450 403	22 111 067	52 525 958	33 905 948	134 794 743
Luka płynności netto	(58 133 977)	(3 534 681)	15 604 892	42 177 496	29 340 984	25 454 714

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.9.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowychPochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii rozliczanych na bazie netto należą:

- pochodne transakcje futures na akcje i indeksy,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty forward na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Banku z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena na koniec 2018 roku jest ujemna, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową, prezentowane w wartości nominalnej (niezdyskontowanej) poza pozycją Pochodne transakcje futures, które przedstawione zostały w wartościach bieżących (zdyskontowanych). Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2018

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	31	284	2 814	700	-	3 829
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	13 853	141 991	386 111	1 122 770	57 553	1 722 278
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	7 652	(15 228)	(41 909)	(49 193)	(6 424)	(105 102)
Opcje	3 696	640	(2 447)	(202)	(50)	1 637
Inne	2 134	3 376	8 742	18 833	-	33 085
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	27 366	131 063	353 311	1 092 908	51 079	1 655 727

31.12.2017

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	-	-	30	-	-	30
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	171	936	119	-	-	1 226
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	94 666	180 637	85 864	682 683	105 432	1 149 282
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	2 510	(3 853)	(1 234)	(7 170)	-	(9 747)
Opcje	1 613	2 605	4 291	14 790	(141)	23 158
Pochodne transakcje futures	-	(1)	-	-	-	(1)
Inne	1 130	2 668	2 967	17 498	-	24 263
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	100 090	182 992	92 037	707 801	105 291	1 188 211

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2018

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	17 177 186	4 190 224	5 062 397	2 018 037	-	28 447 844
- wpływy	17 175 957	4 177 897	5 036 250	1 987 573	-	28 377 677

31.12.2017

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	19 635 416	7 232 771	4 174 407	1 018 469	-	32 061 063
- wpływy	19 616 689	7 196 084	4 158 371	957 840	-	31 928 984

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 19 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 33.

3.10. Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne mBank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych. Zgodnie z Katalogiem Ryzyka Grupy mBanku, ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności następujące podkategorie:

- ryzyko prawne,
- ryzyko IT,
- ryzyko cyberzagrożeń,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko prowadzenia działalności („conduct risk”),
- ryzyko oszustw zewnętrznych,
- ryzyko outsourcingu.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednakże materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem (DKR) odpowiada za pomiar, kontrolę i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie mBanku.

W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego DKR blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności z Departamentem Compliance, Departamentem Prawnym, Departamentem Audytu Wewnętrznego oraz Departamentem Bezpieczeństwa. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są raportowane do Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, komitetów Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne, które stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Generalną zasadą zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest jego minimalizacja – ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Narzędzia i miary

Na kontrolę i zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności. Podstawą są metody oraz narzędzia ilościowe i jakościowe, służące kontroli ryzyka operacyjnego. Narzędzia stosowane przez Bank zmierzają do ukierunkowanego na przyczynę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz koncentrują się na podejściu oddolnym w celu identyfikacji ryzyka (bottom-up approach).

Celem narzędzi jakościowych jest ustanowienie w ramach Banku i Grupy mBanku spójnej oceny jakościowej czynników środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mających wpływ na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Podstawowym narzędziem jakościowym jest Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem, która pozwala na identyfikację i ocenę najważniejszych ryzyk operacyjnych i mechanizmów kontrolnych w Grupie, a następnie opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

Ponadto w celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze

operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania.

Straty operacyjne

Zdecydowana większość strat operacyjnych Banku dotyczy następujących linii biznesowych (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR): bankowość komercyjna i bankowość detaliczna.

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Bank ponosi z tytułu trzech kategorii ryzyka operacyjnego: (i) przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz; (ii) realizacji, dostawy i zarządzania procesem oraz (iii) klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład według strat rzeczywistych netto (po uwzględnieniu odzysków) poniesionych w 2018 roku przez mBank wg kategorii ryzyka operacyjnego:

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Rozkład	Wartość strat do wartości zysku brutto
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	26,0%	0,40%
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	55,3%	0,85%
Realizacja, dostawa i zarządzanie procesem	10,6%	0,16%
Pozostałe	8,1%	0,12%
Razem	100,0%	1,53%

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do kierownictwa oraz Rady Nadzorczej Banku. Monitorowanie odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji oraz na poziomie wielkości sumy strat. W przypadku pojedynczych zdarzeń operacyjnych z wysoką stratą lub sumy strat przekraczającej ustalone progi wymagane jest przeprowadzenie analizy przyczyn i opracowanie planów naprawczych, które ograniczą wystąpienie podobnych strat w przyszłości.

3.10.1 Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., stanowiącej zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance właściwe w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych. Polityka określa także podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem i niedostosowaniem działalności Banku do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych. Przez niedostosowanie działalności Banku do przepisów, o których mowa powyżej, należy rozumieć niedostosowanie regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i standardów rynkowych przyjętych przez Bank, w tym niewykonywanie zaleceń i rekomendacji KNF oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych.

System zarządzania ryzykiem braku zgodności odbywa się na trzech niezależnych poziomach. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej. Na drugi poziom składa się co najmniej: zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie oraz działalność Departamentu Compliance. Na trzeci poziom składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa krajowego i międzynarodowego oraz ze standardami rynkowymi przyjętymi przez Bank, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników Banku ma na celu zniwelowanie ryzyka braku zgodności oraz zminimalizowanie możliwości jego wystąpienia bądź eliminację ryzyka: prawnego, reputacyjnego, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień.

Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance. Do zadań Departamentu Compliance należy w szczególności:

- opracowywanie i wdrażanie w Banku wytycznych, zasad oraz standardów działania z obszaru compliance, w tym standardów obowiązujących w Grupie Commerzbanku AG, z uwzględnieniem zastrzeżeń polskich wymogów prawnych,
- sprawowanie nadzoru nad realizowanymi przez jednostki organizacyjne Banku zadaniami z obszaru compliance, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, jak również przeprowadzanie kontroli w zakresie realizowanych przez jednostki zadań,
- sprawowanie nadzoru, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, nad wdrażaniem przez właściwe służby compliance w oddziałach zagranicznych Banku i spółkach Grupy mBanku, wspólnych standardów rynkowych Grupy mBanku w obszarze compliance,
- identyfikowanie ryzyk w obszarze compliance,
- wprowadzanie polityk i procedur kontroli z zakresu działania Departamentu Compliance, które zapewnią minimalizację ryzyk,
- dostosowanie Polityki zgodności w mBanku S.A. oraz regulacji wewnętrznych, których właścicielem jest Departament Compliance, do zmieniającego się otoczenia prawnego oraz standardów rynkowych,
- budowanie kultury compliance w szczególności poprzez przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń dla pracowników Banku z zagadnień dotyczących procesów compliance,
- utrzymywanie systematycznych kontaktów z jednostką odpowiedzialną za obszar compliance w Grupie Commerzbanku AG w celu uzgadniania implementacji wspólnych standardów.

Nadzór nad wprowadzaniem przez podmioty z Grupy mBanku jednolitych zasad z obszaru compliance jest realizowany w szczególności na podstawie zawartych umów i porozumień dodatkowych z podmiotami zależnymi, określającymi między innymi obowiązki sprawozdawcze podmiotów zależnych z obszaru compliance oraz zasady przeprowadzania wizyt nadzorczych w tych podmiotach, wykonywanych przez uprawnione jednostki organizacyjne Banku.

Dyrektor i pracownicy Departamentu Compliance nie realizują żadnych procesów w Banku, które następnie podlegają kontroli Departamentu Compliance, nie są zaangażowani w działalność, która mogłaby rodzić konflikt interesów z ich obowiązkami w ramach Departamentu Compliance. W szczególności sprawowane przez nich funkcje konsultacyjne w zakresie realizacji zadań z obszaru compliance w stosunku do jednostek organizacyjnych nie mogą być łączone z jakimikolwiek innymi konsultacjami dla tych jednostek.

3.11. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko strat z tytułu odchylenia rzeczywistego wyniku operacyjnego Grupy mBanku od planowanego poziomu. Kalkulacja odchyleń wartości rzeczywistych od planowanych jest rozłączna dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego od poziomu planowanego w horyzoncie rocznym.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej jest odpowiedzialny za opracowywanie metodologii i dokonywanie pomiaru kapitału ekonomicznego na ryzyko biznesowe oraz przygotowywanie informacji na temat zmian jego poziomu, a także za przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego.

W celu efektywnego zarządzania i ograniczania ryzyka biznesowego podejmowane są następujące działania:

- koordynacja procesu planistycznego przez Departament Controllingu i Informacji Zarządczej obejmująca weryfikację zaplanowanych danych,
- regularna analiza przyczyn obserwowanych odchyleń bieżących wyników finansowych jednostek organizacyjnych Grupy mBanku od poziomu zaplanowanego,
- wyniki analizy przytoczonej w powyższym punkcie są dołączane w formie komentarzy do wyników finansowych Grupy mBanku dostarczanych do Zarządu Banku,
- okresowa weryfikacja przyjętej strategii,
- regularna analiza działań konkurencji.

3.12. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi lub utraconymi potencjalnymi zyskami, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie:

- **Ryzyko danych** obejmujące: dostępność, jakość, pozyskiwanie, przetwarzanie, agregowanie, składowanie, zapewnienie właściwej długości szeregów czasowych, zasilanie modelu danymi.
- **Ryzyko założeń** stanowiących o: logice, funkcjonalności w połączeniu z określonymi celami do osiągnięcia, odpowiedniości względem warunków rzeczywistych oraz wykorzystywanych metod/narzędzi/technik, uwzględnieniu czynników wpływających na proces modelowania, zależności między złożonością a odpornością na efekt przeuczenia, integracji uproszczeń z charakterystyką modelowanego zjawiska, wkładzie eksperckim, wykorzystaniu elementów nieobserwowalnych, stabilności oszacowań wraz z właściwym uwzględnieniem błędów oszacowań.
- **Ryzyko administrowania** związane z: jakością dokumentacji oraz regulacji dotyczących procesu zarządzania modelem oraz jego ryzykiem, implementacją, wykorzystaniem modelu, informacjami związanymi z jakością działania modelu oraz procesem ich komunikacji, zarządzaniem zmianami, przełamywaniem wyników modelu.
- **Ryzyko immanentne** nierozzerwalnie związane z ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska – dążąc do osiągnięcia danej efektywności działania modelu należy zbadać podatność danego zjawiska na modelowanie.
- **Ryzyko współzależności** – w przypadku szacowania zagregowanego poziomu ryzyka, wynikające z bazowania na tych samych źródłach, technikach konstrukcji, założeniach, metodach testowania oraz wykorzystywania jako wsadowe części innych modeli, przy założeniu, że modele wsadowe są co najmniej średnio istotne.

Zarządzanie ryzykiem modeli jest koordynowane przez Wydział Walidacji, który w szczególności realizuje następujące zadania:

- buduje i rozwija polityki oraz organizuje proces zarządzania modelami ryzyka,
- organizuje i monitoruje proces oceny ryzyka modeli w jednostkach organizacyjnych Banku i spółkach Grupy mBanku, odpowiedzialnych za budowę modelu oraz zapewnia spójność oceny ryzyka modeli w ramach Grupy.

Ryzyko modeli jest zarządzane w mBanku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące procesu zarządzania modelami i ich ryzykiem, w szczególności monitorowania i walidacji modeli.

Polityka Zarządzania Modelami określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, weryfikacji/walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania. Definiuje ona również zasady klasyfikacji istotności modeli oraz pomiaru i monitoringu ryzyka modeli, zgodnych z wymogami Rekomendacji W KNF.

Istotną rolę w procesie zarządzania modelami i ich ryzykiem odgrywa Komitet Ryzyka Modeli, którego funkcje zostały szczegółowo omówione w Nocie 3.3.2. Rekomenduje on między innymi poziom tolerancji na ryzyko modeli, który jest następnie zatwierdzany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

3.13. Ryzyko reputacji

W konkurencyjnym otoczeniu reputacja nabiera coraz większego znaczenia. Od Banku, jako instytucji zaufania publicznego, oczekuje się nie tylko rentowności i zwrotu na kapitale, ale również działania w sposób etyczny, ekologiczny i odpowiedzialny społecznie.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmacniać dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Wszystkie jednostki organizacyjne Banku, oddziały zagraniczne oraz spółki zależne są bezpośrednio odpowiedzialne za ryzyko reputacji wynikające z ich działalności operacyjnej. Kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem reputacji pełni Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej, który odpowiada za kształtowanie wizerunku i marki Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej jest odpowiedzialny za:

- tworzenie strategii komunikacji zewnętrznej Banku oraz Grupy mBanku i jej realizację;
- planowanie i realizację działań marketingowych dla linii biznesowych Banku, z wyłączeniem bankowości detalicznej (gdzie odpowiedzialność ponosi Departament Marketingu Bankowości Detalicznej);
- monitorowanie działań związanych z wizerunkiem, reputacją i rozpoznawalnością Banku;
- zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, które niosą ze sobą ryzyko reputacji dla całego Banku i Grupy.

Ponadto istotne role w procesie zarządzania ryzykiem reputacji odgrywają inne jednostki organizacyjne Banku, między innymi Departament Compliance oraz Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem, który jest odpowiedzialny za: rozwój strategii zarządzania ryzykiem reputacji we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi oraz nadzór nad procesem Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem, uwzględniającym również aspekty ryzyka reputacji.

W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem reputacji mBank wykorzystuje takie narzędzia jak:

- wartości mBanku (zorientowanie na klienta, prostota, profesjonalizm, zaangażowanie i myślenie zorientowane na przyszłość), które są kodem Banku podczas budowania relacji biznesowych zarówno w ramach Grupy, jak i poza nią,
- badanie kultury zaangażowania – postrzeganie Banku przez pracowników,
- Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – podejmowanie odpowiedzialnych działań na rzecz klientów, pracowników, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych (w tym wolontariat pracowniczy) oraz udział w projektach Fundacji mBanku,
- monitoring publikacji prasowych, komentarzy w internecie i mediach społecznościowych,
- analiza satysfakcji klientów bankowości detalicznej i korporacyjnej,
- proces wdrażania nowych produktów, gdzie ryzyko reputacji jest jednym z aspektów analizowanych podczas procesu implementacji nowych produktów,
- analiza reklamacji klientów.

Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku określa zasady i poszczególne elementy procesu zarządzania ryzykiem reputacji.

3.14. Ryzyko kapitałowe

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest na poziomie jednostkowym w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej odpowiada za:

- opracowywanie Polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku;
- dokonywanie pomiaru efektywności wykorzystania kapitału oraz monitorowanie wskaźników zwrotu na kapitale, jak również aktualizowanie metodyki w tym zakresie;
- prognozowanie i planowanie funduszy własnych dla Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem odpowiada za:

- monitorowanie i raportowanie adekwatności kapitałowej i zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Grupy, które obejmuje planowanie oraz prognozowanie adekwatności kapitałowej;
- rozwój koncepcji oceny zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz opracowywanie metodyki limitowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko;
- przeprowadzanie analiz wrażliwości, testów warunków skrajnych oraz analiz wpływu nowych produktów, nowych metod kalkulacji i nowych wymagań regulacyjnych (w tym również w zakresie stosowania metody AIRB) z perspektywy adekwatności kapitałowej.

W Banku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału regulacyjnego oraz kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Grupie mBanku. Wsparciem dla tego procesu są analizy testów warunków skrajnych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian.

Proces zarządzania kapitałem w Grupie mBanku jest udokumentowany. Głównym elementem tej dokumentacji jest Polityka zarządzania kapitałem, której podstawowym założeniem jest zapewnienie efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej w ramach mBanku oraz Grupy mBanku, w tym poprzez określenie polityki dywidendowej Banku. Cel ten jest realizowany głównie poprzez stosowanie wytycznych dotyczących apetytu na ryzyko oraz opracowywanie wytycznych zapewniających odpowiednią wielkość kapitału na pokrycie ryzyka identyfikowanego w działalności biznesowej, a także definiowanie ram organizacyjnych dla funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania kapitałem.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na dwóch głównych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych zapewniających utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie wyższym niż założone minimum (przy uwzględnieniu poziomu apetytu na ryzyko określonego przez Zarząd) przy jednoczesnym zabezpieczeniu pokrycia kapitałem wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku;
- efektywne wykorzystanie bazy kapitałowej, gwarantujące osiągnięcie oczekiwanych stóp zwrotu, w tym zwrotu z kapitału regulacyjnego i zwrotu z kapitału skorygowanego o ryzyko.

Ponadto dokument porusza kwestie zarządzania kapitałowego w sytuacji niedoboru kapitału, w szczególności w przypadku aktywacji planu ochrony kapitału.

3.15. Ryzyko regulacyjne

Ryzyko regulacyjne jako ryzyko zmian w regulacjach prawnych lub wprowadzenia nowych regulacji dotyczących określonego obszaru działalności Banku i Grupy mających wpływ na obszar adekwatności kapitałowej lub płynności, jest w Banku uwzględnione w ramach procesu zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz płynności. W Grupie mBanku ryzyko regulacyjne ma odniesienie w szczególności do portfela walutowych kredytów mieszkaniowych.

3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zgodnie z MSSF 9 w celach księgowych Bank wycenia aktywa i zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej. Ponadto dla pozycji wycenianych księgowo według zamortyzowanego kosztu przeprowadzana jest na potrzeby ujawnień w sprawozdaniach finansowych - zgodnie z wymaganiami MSSF 7 - wycena w wartości godziwej.

Podejście do księgowej wyceny aktywów kredytowych w wartości godziwej - zgodnie z wymaganiami MSSF 9 - zostało opisane w rozdziale 3.4.7.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrznie przez Bank. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane głównie z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrznie.

Dla potrzeb ujawnień Bank przyjął założenie, że wartość godziwa krótkoterminowych zobowiązań finansowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości księgowej. W przypadku zobowiązań finansowych powyżej 1 roku wartość godziwa szacowana jest na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Pozycje wyceniane księgowo do zamortyzowanego kosztu

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości księgowych oraz wartości godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku w wartości godziwej.

	31.12.2018	
	Wartość księgową	Wartość godziwa
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		
Dłużne papiery wartościowe	9 000 540	9 148 798
Należności od banków	5 909 341	5 884 788
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	76 201 963	75 912 683
Klienci indywidualni	38 441 362	38 895 475
Należności bieżące	5 809 898	5 972 041
Kredyty terminowe	32 271 991	32 563 961
Inne należności	359 473	359 473
Klienci korporacyjni	37 235 689	36 495 606
Należności bieżące	5 859 055	5 744 813
Kredyty terminowe	30 103 484	29 477 643
Transakcje reverse repo /buy sell back	1 146 263	1 146 263
Pozostałe należności kredytowe	111 955	111 955
Inne należności	14 932	14 932
Klienci budżetowi	524 912	521 602
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		
Zobowiązania wobec banków	3 136 771	3 135 206
Zobowiązania wobec klientów	109 873 386	109 893 816
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 857 724	2 844 520
Zobowiązania podporządkowane	2 474 163	2 492 101
31.12.2017		
	Wartość księgową	Wartość godziwa
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		
Należności od banków	6 063 702	6 057 550
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	73 431 738	73 614 389
Klienci indywidualni	40 861 252	41 661 023
Należności bieżące	6 669 099	6 825 992
Kredyty terminowe	34 192 153	34 835 031
Klienci korporacyjni	31 392 681	30 781 787
Należności bieżące	5 098 424	4 980 510
Kredyty terminowe	26 030 530	25 537 550
Transakcje reverse repo /buy sell back	57 119	57 119
Pozostałe należności kredytowe	206 608	206 608
Klienci budżetowi	870 182	863 956
Inne należności	307 623	307 623
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		
Zobowiązania wobec banków	5 089 716	5 116 405
Zobowiązania wobec klientów	99 331 571	99 667 451
Zobowiązania podporządkowane	2 158 143	2 137 590

Różnice pomiędzy wartością godziwą prezentowaną w powyższej tabeli oraz w sprawozdaniach finansowych za 2017 rok wynikają z aktualizacji metodyki szacowania wartości godziwej aktywów finansowych.

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem efektu przedpłat) przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając wysokość spreadu kredytowego, kosztu płynności oraz kosztu kapitału. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło poprzez zmapowanie systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że duża część ekspozycji Banku jest zabezpieczona, podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań stanowią:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty
- Emisje dłużnych papierów wartościowych
- Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów od Commerzbanku w CHF Bank zastosował krzywą opartą o kwotowania CDS dla Commerzbanku dla ekspozycji w EUR oraz kwotowania wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN w EUR i CHF. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR zastosowano krzywą rentowności EBI. W odniesieniu do emisji własnych w ramach programu EMTN zastosowano cenę rynkową z odpowiednich serwisów finansowych.

W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o wymagalności poniżej 1 roku jest równa ich wartości księgowej.

Na podstawie stosowanych przez Bank metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2018	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEŃ				
Aktywa finansowe				
Dłużne papiery wartościowe	9 148 798	9 148 798	-	-
Należności od banków	5 884 788	-	-	5 884 788
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	75 912 683	-	-	75 912 683
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	3 135 206	-	474 235	2 660 971
Zobowiązania wobec klientów	109 893 816	-	9 461 148	100 432 668
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 844 520	2 844 520	-	-
Zobowiązania podporządkowane	2 492 101	-	2 492 101	-
Aktywa finansowe razem	90 946 269	9 148 798	-	81 797 471
Zobowiązania finansowe razem	118 365 643	2 844 520	12 427 484	103 093 639

31.12.2017	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEŃ				
Aktywa finansowe				
Należności od banków	6 057 550	-	-	6 057 550
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	73 614 389	-	-	73 614 389
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	5 116 405	-	3 421 029	1 695 376
Zobowiązania wobec klientów	99 667 451	-	12 799 584	86 867 867
Zobowiązania podporządkowane	2 137 590	-	2 137 590	-
Aktywa finansowe razem	79 671 939	-	-	79 671 939
Zobowiązania finansowe razem	106 921 446	-	18 358 203	88 563 243

Poziom 1

Poziom 1 aktywów finansowych obejmuje wartość skarbowych papierów wartościowych oraz obligacji EBI, których wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

W poziomie 1 zobowiązań Bank wykazał wartość godziwą wyemitowanych obligacji (Nota 28). Dla wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych Bank zastosował ceny bezpośrednio z rynku dla tych papierów.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytów otrzymanych z EBI (Nota 28). Ponadto, w poziomie 2 Bank wykazał zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów w EUR Bank zastosował krzywą swapową skorygowaną o spread kredytowy wyznaczony na podstawie kwotowań CDS dla Commerzbanku w EUR oraz na podstawie kwotowania rynkowego wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN. Pozwoliło to na oszacowanie wartości spreadu Banku, przy założeniu stałej (niezależnie od terminu zapadalności) różnicy spreadu dla ekspozycji Banku w stosunku do Commerzbanku. Dla zaciągniętych kredytów w innych walutach wykorzystano oszacowanie spreadu dla EUR oraz kwotowania transakcji swapowych cross currency do EUR. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Bank otrzymał w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Banku zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje:

- (i) wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wyliczoną w opisany wcześniej sposób wykorzystujący notowania mediany spreadów kredytowych dla ratingów Moody's,
- (ii) zobowiązania wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności do 1 roku, dla których Bank przyjął, że ich wartość godziwa jest równa wartości bilansowej,
- (iii) wartość godziwą tych zobowiązań wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności powyżej 1 roku, w przypadku których w ich wycenie posłużono się metodami wyceny wykorzystującymi przynajmniej jedną istotną daną wejściową nie bazującą na obserwowalnych danych rynkowych.

Pozycje wyceniane księgowo do wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

31.12.2018	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Powtarzalne pomiary wartości godziwej				
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 126 112	748 294	1 006 550	371 268
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	43 166	-	-	43 166
- Klienci korporacyjni	43 166	-	-	43 166
Dłużne papiery wartościowe	1 076 396	748 294	-	328 102
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	748 294	748 294	-	-
- Instytucje kredytowe	187 644	-	-	187 644
- Inne instytucje finansowe	72 626	-	-	72 626
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	67 832	-	-	67 832
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 006 550	-	1 006 550	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	707 967	-	707 967	-
- instrumenty odsetkowe	405 799	-	405 799	-
- instrumenty walutowe	139 908	-	139 908	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	162 260	-	162 260	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	298 583	-	298 583	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	107 059	-	107 059	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	191 524	-	191 524	-
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 567 330	770	-	2 566 560
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 496 974	-	-	2 496 974
- Klienci indywidualni	2 370 872	-	-	2 370 872
- Klienci korporacyjni	113 199	-	-	113 199
- Klienci budżetowi	12 903	-	-	12 903
Dłużne papiery wartościowe	58 130	-	-	58 130
- Inne instytucje finansowe	58 130	-	-	58 130
Papiery kapitałowe	12 226	770	-	11 456
- Inne instytucje finansowe	12 226	770	-	11 456
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	28 173 110	21 352 274	499 912	6 320 924
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 578 310	-	-	4 578 310
- Klienci indywidualni	4 578 310	-	-	4 578 310
Dłużne papiery wartościowe	23 594 800	21 352 274	499 912	1 742 614
- Banki centralne	499 912	-	499 912	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	20 158 072	20 121 684	-	36 388
- Instytucje kredytowe	838 036	-	-	838 036
- Inne instytucje finansowe	1 488 643	1 230 590	-	258 053
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	610 137	-	-	610 137
Aktywa finansowe, razem	32 866 552	22 101 338	1 506 462	9 258 752

31.12.2018	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 016 214	-	1 016 214	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 021 350	-	1 021 350	-
- instrumenty odsetkowe	614 890	-	614 890	-
- instrumenty walutowe	235 758	-	235 758	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	170 702	-	170 702	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	(5 136)	-	(5 136)	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	9	-	9	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(5 145)	-	(5 145)	-
Zobowiązania finansowe razem	1 016 214	-	1 016 214	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	32 866 552	22 101 338	1 506 462	9 258 752
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	1 016 214	-	1 016 214	-

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2018 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Papiery kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Bilans otwarcia	311 826	-	-	1 635 170	55 486
Przeniesienie między kategoriami aktywów w związku z wdrożeniem MSSF 9 na dzień 01.01.2018 r.	-	46 538	8 948	-	(55 486)
Skorygowany bilans otwarcia	311 826	46 538	8 948	1 635 170	-
Łączne zyski lub straty za okres	2 257	11 592	-	9 120	-
Ujęte w rachunku zysków i strat:	2 257	11 592	-	-	-
- Wynik na działalności handlowej	2 257	4 564	-	-	-
- Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	7 028	-	-	-
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	9 120	-
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	-	-	9 120	-
Nabycie	1 350 961	-	19 507	2 189 754	-
Wykupy	(442 675)	-	-	(316 279)	-
Sprzedaże	(6 615 676)	-	(16 999)	(2 031 205)	-
Emisje	5 721 409	-	-	256 054	-
Bilans zamknięcia	328 102	58 130	11 456	1 742 614	-

W 2018 roku nie odnotowano przeniesień instrumentów finansowych pomiędzy poszczególnymi poziomami hierarchii wartości godziwej.

31.12.2017	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	1 547 802	1 235 976	-	311 826
Dłużne papiery wartościowe:	1 547 058	1 235 232	-	311 826
- obligacje rządowe	1 232 515	1 232 515	-	-
- certyfikaty depozytowe	14 096	-	-	14 096
- listy zastawne	23 150	-	-	23 150
- obligacje bankowe	98 601	-	-	98 601
- obligacje korporacyjne	178 696	2 717	-	175 979
Kapitałowe papiery wartościowe	744	744	-	-
- notowane	744	744	-	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 233 549	-	1 233 549	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 112 564	-	1 112 564	-
- instrumenty odsetkowe	676 944	-	676 944	-
- instrumenty walutowe	390 969	-	390 969	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	44 651	-	44 651	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	120 985	-	120 985	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	91 290	-	91 290	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	29 695	-	29 695	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 110 560	27 220 475	2 199 429	1 690 656
Dłużne papiery wartościowe:	31 054 088	27 219 489	2 199 429	1 635 170
- obligacje rządowe	26 283 963	26 283 963	-	-
- bony pieniężne	2 199 429	-	2 199 429	-
- certyfikaty depozytowe	221 700	-	-	221 700
- listy zastawne	420 230	-	-	420 230
- obligacje bankowe	204 436	-	-	204 436
- obligacje korporacyjne	1 688 420	935 526	-	752 894
- obligacje komunalne	35 910	-	-	35 910
Kapitałowe papiery wartościowe	56 472	986	-	55 486
- nie notowane	56 472	986	-	55 486
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	33 891 911	28 456 451	3 432 978	2 002 482
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 141 036	-	1 141 036	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 116 216	-	1 116 216	-
- instrumenty odsetkowe	692 377	-	692 377	-
- instrumenty walutowe	389 746	-	389 746	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	34 093	-	34 093	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	24 820	-	24 820	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	23 334	-	23 334	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 486	-	1 486	-
Zobowiązania finansowe razem	1 141 036	-	1 141 036	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	33 891 911	28 456 451	3 432 978	2 002 482
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	1 141 036	-	1 141 036	-

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2017 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	328 190	1 125 379	50 244
Łączne zyski lub straty za okres	6 486	(14 791)	3 339
Ujęte w rachunku zysków i strat:	6 486	(7 511)	(4 751)
- Wynik na działalności handlowej	6 486	-	-
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	(7 511)	(4 751)
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	(7 280)	8 090
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	(7 280)	8 090
Nabycie	1 249 977	742 433	2 000
Wykupy	(253 687)	(153 246)	-
Sprzedaże	(11 164 940)	(2 836 805)	-
Emisje	10 145 800	2 772 200	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(97)
Bilans zamknięcia	311 826	1 635 170	55 486

Transfery pomiędzy poziomami w 2017 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Inwestycyjne papiery wartościowe	97	-	-	-
<i>Kapitałowe</i>	97	-	-	-

W 2017 roku miało miejsce jedno przeniesienie z poziomu 3 do poziomu 1 hierarchii wartości godziwej i dotyczyło spółki, której akcje dopuszczono do publicznego obrotu.

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłyby nastąpić przeniesienie pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej, służącej do wyceny bezpośredniej, przez okres ponad 5 dni roboczych następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2018 roku na poziomie 1 hierarchii wartości Bank wykazał wartość godziwą obligacji rządowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 748 294 tys. zł (Nota 19) oraz wartość godziwą obligacji rządowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w kwocie 20 121 684 tys. zł (Nota 21) (31 grudnia 2017 r. odpowiednio: 1 232 515 tys. zł i 26 283 963 tys. zł). Poziom 1 obejmuje wartość godziwą obligacji korporacyjnych w kwocie 1 230 590 tys. zł (31 grudnia 2017 r. – 938 243 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2018 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 770 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 986 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2017 roku poziom 1 obejmuje również wartość akcji spółek giełdowych w kwocie 744 tys. zł.

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 499 912 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 2 199 429 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Bank zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi

transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku poziom 2 obejmuje również wartość opcji na indeks WIG-20. Do wyceny opcji giełdowych na indeks WIG20 stosowany jest model wewnętrzny Banku (bazujący na modelu zmienności implikowanej) zasilany parametrami rynkowymi.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje, certyfikaty depozytowe i listy zastawne) w kwocie 2 034 328 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 1 911 086 tys. zł).

Poziom 3 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 36 388 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 35 910 tys. zł).

Ponadto poziom 3 obejmuje wartość godziwą instrumentu dłużnego wycenionego w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazanego w związku z przeklasyfikowaniem akcji uprzywilejowanych Visa Inc.

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego i odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru. Model ten wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (np. PD, LGD) oraz informacje pozyskane z rynku (w tym spready implikowane z transakcji). Parametry PD i LGD nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ zmiany spreadów kredytowych na wycenę papierów dłużnych zaklasyfikowanych do poziomu 3. Wielkość ta odzwierciedla zmianę ryzyka kredytowego w stosunku do dnia zakupu papierów przez Bank.

Emitent	Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	
	31.12.2018	31.12.2017
Instytucje kredytowe	(592)	(986)
Przedsiębiorstwa niefinansowe	(2 120)	(6 497)
Razem	(2 712)	(7 483)

Poziom 3 na dzień 31 grudnia 2018 roku obejmuje wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom w kwocie 7 075 284 tys. zł.

Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem efektu przedpłat) przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając wysokość spreadu kredytowego, kosztu płynności oraz kosztu kapitału. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło poprzez zmapowanie systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że duża część ekspozycji Banku jest zabezpieczona, podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

Ponadto poziom 3 obejmuje wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 11 456 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 55 486 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota ta obejmuje wartość uprzywilejowanych akcji Visa Inc. w wysokości 46 538 tys. zł. Pozostałe kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych (zdyskontowane odzyski z wpłat własnych z kapitału, zdyskontowane odzyski z odsetek, zdyskontowane odzyski z zobowiązań pozabilansowych i zdyskontowane odzyski z zabezpieczeń przypadających na należności bilansowe i pozabilansowe, ważone prawdopodobieństwem realizacji określonych scenariuszy) dla portfela kredytów, pożyczek, zobowiązań pozabilansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2018 roku uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość oczekiwanej straty kredytowej dla kredytów i pożyczek, zobowiązań pozabilansowych uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 33,7 mln zł lub zwiększeniu o 42,7 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków zabezpieczeń - koszyk 3. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.4.6.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 2.5.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Bank uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 10% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 25% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych zobowiązań takie szacunki są obciążone dużym stopniem niepewności.

Klasyfikacja leasingu

Bank dokonuje osądu klasyfikując umowy leasingowe jako leasing finansowy bądź leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na profesjonalnym osądzie, czy zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione, czy też nie.

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody z tytułu odsetek		
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym:	2 755 453	2 625 413
- Kredyty i pożyczki	2 490 597	2 562 453
- Dłużne papiery wartościowe	203 363	nd
- Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	54 307	57 616
- Pozostałe	7 186	5 344
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	602 191	678 120
- Dłużne papiery wartościowe	479 083	nd
- Kredyty i pożyczki	123 108	nd
Inwestycyjne papiery wartościowe	nd	678 120
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	603 962	247 435
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	74 379	63 651
- Kredyty i pożyczki	1 324	nd
- Dłużne papiery wartościowe	73 055	63 651
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	262 784	nd
- Kredyty i pożyczki	262 784	nd
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	168 538	118 273
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	57 904	49 731
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	40 357	15 780
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 961 606	3 550 968
Koszty odsetek		
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(859 901)	(784 765)
- depozyty	(582 776)	(494 795)
- otrzymane kredyty	(28 949)	(55 085)
- wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(10 198)	-
- zobowiązania podporządkowane	(75 300)	(69 017)
- inne zobowiązania finansowe	(162 678)	(165 868)
Pozostałe	(14 196)	(7 718)
Koszty odsetek, razem	(874 097)	(792 483)

W 2018 roku przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 98 710 tys. zł (za okres zakończony 31 grudnia 2017 r.: 95 162 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	477 369	389 643
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 484 237	3 161 325
- od klientów indywidualnych	1 785 282	1 546 461
- od klientów korporacyjnych	1 064 754	941 413
- od sektora budżetowego	634 201	673 451
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 961 606	3 550 968
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(62 400)	(71 636)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(726 199)	(651 830)
- od klientów indywidualnych	(402 679)	(333 963)
- od klientów korporacyjnych	(284 254)	(292 728)
- od sektora budżetowego	(39 266)	(25 139)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(10 198)	-
Zobowiązania podporządkowane	(75 300)	(69 017)
Koszty odsetek, razem	(874 097)	(792 483)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	389 951	372 887
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	313 575	271 449
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	17 102	16 288
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	105 463	142 110
Prowizje za prowadzenie rachunków	207 941	186 677
Prowizje za realizację przelewów	132 895	119 562
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	77 779	65 807
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	86 054	103 912
Prowizje z działalności powierniczej	26 478	26 344
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	11 594	14 794
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	54 788	53 258
Pozostałe	43 385	31 983
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 467 005	1 405 071

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(213 566)	(244 656)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(130 569)	(119 996)
Uiszczone opłaty maklerskie	(26 772)	(28 626)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(50 060)	(47 537)
Koszty opłat na rzecz NBP i KIR	(13 456)	(13 057)
Uiszczone pozostałe opłaty	(141 380)	(134 283)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(575 803)	(588 155)

W 2018 roku, w związku z wdrożeniem MSSF 15, Bank dokonał wymaganego nowymi przepisami netowania części przychodów i kosztów z tytułu opłat i prowizji od organizacji kartowych. Zmiana prezentacji nie miała wpływu na wynik z tytułu opłat i prowizji.

7. Przychody z dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	4	11
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	<i>nd</i>	3 417
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 554	<i>nd</i>
Inwestycje w jednostki zależne, we wspólne przedsięwzięcia i w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	122 833	162 857
Przychody z tytułu dywidend, razem	126 391	166 285

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Wynik z pozycji wymiany	303 985	290 535
Różnice kursowe netto z przeliczenia	366 255	292 979
Zyski z transakcji minus straty	(62 270)	(2 444)
Zyski lub straty z tytułu aktywów oraz zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	52 721	23 768
Instrumenty pochodne, w tym:	49 749	23 181
- Instrumenty odsetkowe	40 782	17 016
- Instrumenty na ryzyko rynkowe	8 967	6 165
Instrumenty kapitałowe	(754)	(130)
Dłużne papiery wartościowe	3 589	717
Kredyty i pożyczki	137	-
Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń	(4 389)	(10 920)
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(42 627)	60 519
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	34 846	(64 900)
Niefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	3 392	(6 539)
Wynik na działalności handlowej, razem	352 317	303 383

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji pochodnymi instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi przeznaczonymi do obrotu.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 19 „Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające”.

9. Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		
Instrumenty kapitałowe	(217)	nd
Dłużne papiery wartościowe	7 028	nd
Kredyty i pożyczki	(162 296)	nd
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	(155 485)	nd

10. Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31.12.2018
Wynik ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	16 149
Wynik ze sprzedaży inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone, oraz wycena jednostek zależnych nieobjętych konsolidacją	290
Wynik z tytułu usunięcia z bilansu, w tym:	(3 043)
- Aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(551)
- Aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	(2 492)
Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne oraz stowarzyszone	13 396

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31 grudnia 2018	
	Zyski	Straty
Kredyty i pożyczki	7 266	(10 309)
Zyski lub straty z tytułu usunięcia z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	7 266	(10 309)

Wynik z tytułu usunięcia z bilansu obejmuje wynik ze sprzedaży detalicznych kredytów hipotecznych, które w ramach poolingu zostały przeniesione z mBanku do mBanku Hipotecznego.

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31.12.2017
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	22 170
Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych	(1 677)
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(4 751)
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(7 511)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, razem	8 231

W 2017 roku utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży dotyczy spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o.

W 2017 roku wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych dotyczy sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. Transakcja została opisana w Nocie 24.

11. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	754	944
Przychody ze sprzedaży usług	12 356	15 154
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	4 396	60 920
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	97	842
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	268	455
Pozostałe	41 246	35 623
Pozostałe przychody operacyjne, razem	59 117	113 938

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

12. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Koszty pracownicze	(836 292)	(764 480)
Koszty rzeczowe, w tym:	(658 229)	(624 920)
- koszty administracji i obsługi nieruchomości	(319 500)	(315 179)
- koszty IT	(143 537)	(133 446)
- koszty marketingu	(129 782)	(105 804)
- koszty usług konsultingowych	(57 465)	(55 878)
- pozostałe koszty rzeczowe	(7 945)	(14 613)
Podatki i opłaty	(22 934)	(18 814)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(175 160)	(174 924)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(6 855)	(6 440)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 699 470)	(1 589 578)

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 27 997 tys. zł (2017: 28 566 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2018 rok i 2017 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Koszty wynagrodzeń	(681 804)	(625 772)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(111 178)	(100 259)
Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	-	(623)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(10 224)	(8 700)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.	(10 224)	(8 700)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(33 086)	(29 126)
Koszty pracownicze, razem	(836 292)	(764 480)

Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 41 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”.

13. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(1 456)	(695)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(57 803)	(50 083)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(1 249)	(1 201)
Przekazane darowizny	(14 523)	(2 625)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(2 144)	(2 478)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-	(8 200)
Pozostałe koszty operacyjne	(76 928)	(41 837)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(154 103)	(107 119)

W 2018 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 23 499 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2017 r. - 32 997 tys. zł)(Nota 30).

W 2018 roku pozostałe koszty operacyjne obejmują koszty windykacji należności w kwocie 36 941 tys. zł (2017 r.: 21 861 tys. zł).

14. Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(475 028)	(423 791)
- Dłużne papiery wartościowe	(52)	nd
<i>Koszyk 1</i>	(52)	nd
- Kredyty i pożyczki	(474 976)	(423 791)
<i>Koszyk 1</i>	(55 582)	nd
<i>Koszyk 2</i>	(40 004)	nd
<i>Koszyk 3</i>	(388 071)	nd
<i>POCI</i>	8 681	nd
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	(3 004)	nd
- Dłużne papiery wartościowe	95	nd
<i>Koszyk 1</i>	408	nd
<i>Koszyk 2</i>	(313)	nd
- Kredyty i pożyczki	(3 099)	nd
<i>Koszyk 1</i>	(898)	nd
<i>Koszyk 2</i>	(2 065)	nd
<i>Koszyk 3</i>	(136)	nd
Udzielone zobowiązania i gwarancje	9 130	(34 098)
<i>Koszyk 1</i>	(1 212)	nd
<i>Koszyk 2</i>	(4 270)	nd
<i>Koszyk 3</i>	14 379	nd
<i>POCI</i>	233	nd
Odписy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(468 902)	(457 889)

15. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Podatek dochodowy bieżący	(517 615)	(402 911)
Podatek dochodowy odroczoney	128 125	22 391
Podatek dochodowy, razem	(389 490)	(380 520)
Zysk przed opodatkowaniem	1 706 975	1 470 224
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(324 325)	(279 343)
Dochody wyłączone z opodatkowania*	73 365	46 056
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów**	(138 530)	(147 233)
Obciążenie podatkowe, razem	(389 490)	(380 520)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 706 975	1 470 224
Podatek dochodowy	(389 490)	(380 520)
Efektywna stopa podatkowa	22,82%	25,88%

*) Pozycja zawiera między innymi dywidendy zwolnione z opodatkowania na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 86).

**) Pozycja zawiera wpływ między innymi podatku od niektórych instytucji finansowych regulowanego przez ustawę z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68) oraz innych wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. Nr 21, poz. 86).

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 31. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania Banku tak jak to przedstawiono powyżej.

16. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Podstawowy:		
Zysk netto	1 317 485	1 089 704
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 318 253	42 290 313
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	31,13	25,77
Rozwodniony:		
Zysk netto zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 317 485	1 089 704
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 318 253	42 290 313
Korekty na:		
- opcje na akcje	25 522	23 070
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 343 775	42 313 383
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	31,11	25,75

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 41. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

17. Pozostałe całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2018 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2017 r.		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	102 145	(29 042)	73 103	219 597	(51 282)	168 315
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	176	-	176	617	-	617
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	109 681	(20 840)	88 841	(4 511)	858	(3 653)
Zmiana wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	<i>nd</i>	<i>nd</i>	<i>nd</i>	218 984	(52 140)	166 844
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(7 062)	(8 202)	(15 264)	<i>nd</i>	<i>nd</i>	<i>nd</i>
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	(650)	-	(650)	4 507	-	4 507
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(3 097)	589	(2 508)	(3 812)	724	(3 088)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(3 097)	589	(2 508)	(3 812)	724	(3 088)
Dochody całkowite netto, razem	99 048	(28 453)	70 595	215 785	(50 558)	165 227

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych całkowitych dochodów netto za lata 2018 i 2017.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	73 103	168 315
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	176	617
Zyski lub straty z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych odnoszone na kapitał własny	176	617
<i>Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>117</i>	<i>1 361</i>
<i>Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>59</i>	<i>(744)</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (efektywna część)	88 841	(3 653)
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	88 841	(3 653)
<i>Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>81 311</i>	<i>1 468</i>
<i>Niezrealizowane straty ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>7 530</i>	<i>(5 121)</i>
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	nd	166 844
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	nd	219 276
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	nd	(46 717)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	nd	(17 537)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	nd	12 287
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	nd	(44)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	nd	(421)
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(15 264)	nd
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	(2 183)	nd
<i>Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>62 488</i>	<i>nd</i>
<i>Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>(64 671)</i>	<i>nd</i>
Przeniesione do rachunku zysków i strat	(13 081)	nd
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	(650)	4 507
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności ujętych w roku obrotowym (netto)	(650)	4 507
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(2 508)	(3 088)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(2 508)	(3 088)
<i>Straty aktuarialne</i>	<i>(2 508)</i>	<i>(3 088)</i>
Pozostałe całkowite dochody ogółem za dany rok (netto)	70 595	165 227

W 2018 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym w kwocie 81 311 tys. zł dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w ostatnim kwartale 2018 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

W 2017 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym w kwocie 219 276 tys. zł dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w pierwszej połowie 2017 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

18. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2018	31.12.2017
Gotówka w kasie	1 724 452	1 286 132
Środki w bankach centralnych	7 458 519	6 097 386
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem	9 182 971	7 383 518

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, mBank utrzymuje rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank zobligowany jest utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 3 129 048 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2018 roku do 30 stycznia 2019 roku,
- 2 736 636 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2017 roku do 1 stycznia 2018 roku,

Na dzień 31 grudnia 2018 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 0,50% (31 grudnia 2017 - 1,35%).

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające**Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające**

	31.12.2018	31.12.2017
Instrumenty pochodne	1 006 550	1 233 549
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	82 358	120 353
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	948 636	1 100 607
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	112 816	93 149
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	196 668	30 312
- Efekt kompensowania	(333 928)	(110 872)
Instrumenty kapitałowe	-	744
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	-	744
Dłużne papiery wartościowe	1 076 396	1 547 058
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	748 294	1 232 515
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	538 345	25 837
- Instytucje kredytowe	187 644	135 846
- Inne instytucje finansowe	72 626	80 260
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	67 832	98 437
Kredyty i pożyczki	43 166	nd
- Klienci korporacyjni	43 166	nd
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	2 126 112	2 781 351

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 538 345 tys. zł (31 grudnia 2017 r. - 25 837 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające

	31.12.2018	31.12.2017
Instrumenty pochodne, w tym:	1 016 214	1 141 035
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	110 083	112 155
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	995 156	1 107 929
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	5 766	25 193
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	-	2 103
- Efekt kompensowania	(94 791)	(106 345)
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	1 016 214	1 141 035

Pochodne instrumenty finansowe

Bank posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej kaucji na stałą stopę procentową złożonych przez podmiot zależny od Banku, kredytów na stałą stopę otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacji wyemitowanych w 2018 roku bezpośrednio przez Bank. Bank stosuje również rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym w obu rodzajach rachunkowości zabezpieczeń jest Interest Rate Swap.

Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w niniejszej Nocie poniżej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów.

Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższych tabelach:

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	16 599 306	16 716 930	48 948	83 543
- Kontrakty FX swap	13 181 808	13 229 322	42 828	39 092
- Kontrakty CIRS	14 303 665	14 385 388	19 317	76 435
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	2 682 292	2 653 710	28 815	36 688
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	46 767 071	46 985 350	139 908	235 758
- Walutowe kontrakty futures	214 746	214 838	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	46 981 817	47 200 188	139 908	235 758
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	180 890 058	180 890 058	728 302	698 115
- Kontrakty FRA	3 950 000	4 160 000	94	62
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	442 582	627 381	430	602
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	185 282 640	185 677 439	728 826	698 779
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	185 282 640	185 677 439	728 826	698 779
Transakcje na ryzyko rynkowe	1 616 088	2 669 503	162 260	170 702
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	233 880 545	235 547 130	1 030 994	1 105 239
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	11 582 046	11 582 046	112 816	5 766
- Kontrakty IRS	11 582 046	11 582 046	112 816	5 766
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	11 530 000	11 530 000	196 668	-
- Kontrakty IRS	11 530 000	11 530 000	196 668	-
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	23 112 046	23 112 046	309 484	5 766
Efekt kompensowania	-	-	(333 928)	(94 791)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	256 992 591	258 659 176	1 006 550	1 016 214
Krótkoterminowe (do 1 roku)	80 137 736	81 159 173	87 251	318 191
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	176 854 855	177 500 003	919 299	698 023

Stan na 31 grudnia 2017 roku	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	18 628 052	18 846 094	103 092	266 381
- Kontrakty FX swap	14 321 496	14 235 515	130 586	63 715
- Kontrakty CIRS	11 936 364	11 850 069	124 380	23 570
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 809 601	1 802 752	32 911	36 080
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	46 695 513	46 734 430	390 969	389 746
- Walutowe kontrakty futures	86 599	86 897	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	46 782 112	46 821 327	390 969	389 746
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	149 208 192	149 208 193	782 159	793 620
- Kontrakty FRA	1 125 000	3 350 000	711	81
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	376 149	493 415	2 470	2 544
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	150 709 341	153 051 608	785 340	796 245
- Kontrakty futures na stopę procentową	10 767	491	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	150 720 108	153 052 099	785 340	796 245
Transakcje na ryzyko rynkowe	1 304 405	1 862 741	44 651	34 093
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	198 806 625	201 736 167	1 220 960	1 220 084
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	9 252 496	9 252 496	93 149	25 193
- Kontrakty IRS	9 252 496	9 252 496	93 149	25 193
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	5 965 000	5 965 000	30 312	2 103
- Kontrakty IRS	5 965 000	5 965 000	30 312	2 103
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	15 217 496	15 217 496	123 461	27 296
Efekt kompensowania	-	-	(110 872)	(106 345)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	214 024 121	216 953 663	1 233 549	1 141 035
Krótkoterminowe (do 1 roku)	77 957 156	81 074 200	404 580	400 487
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	136 066 965	135 879 463	828 969	740 548

Efekt kompensacji poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 7 210 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 246 348 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensacji (w 2017 roku odpowiednio: 30 024 tys. zł i 34 551 tys. zł).

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jakość kredytowa aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów finansowych według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Pod-portfel	31.12.2018		31.12.2017	
	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
1	688 869	-	392 057	nd
2	313 999	-	655 967	nd
3	256 684	43 166	156 945	nd
4	60 931	-	88 046	nd
5	10 158	-	14 249	nd
6	-	-	87	nd
7	-	-	7 857	nd
8	9 556	-	26 878	nd
pozostałe	-	-	-	nd
default	281	-	2 335	nd
Efekt kompensowania	(333 928)	-	(110 872)	nd
Wartość bilansowa	1 006 550	43 166	1 233 549	nd

Rating	31.12.2018	31.12.2017
	Dłużne papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe
AAA	748 294	2 717
AA- do AA+	21 339	5 000
A- do A+	83 232	1 270 346
BBB+ do BBB-	176 169	200 897
BB+ do BB-	47 362	61 712
B+ do B-	-	5 908
bez ratingu	-	478
Razem	1 076 396	1 547 058

Rachunkowość zabezpieczeń

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Bank wyłącznie w dniu wdrożenia MSSF 9 miał możliwość podjęcia decyzji stanowiącej element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

MSSF 9 wymaga aby Bank zapewnił spójność stosownych powiązań zabezpieczających ze strategią zarządzania ryzykiem stosowaną przez Bank oraz jego celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, między innymi oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Banku (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w Standardzie).

Bank podjął decyzję o kontynuowaniu od 1 stycznia 2018 roku stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39.

Bank wyznacza wskaźnik zabezpieczenia na podstawie wartości nominalnych pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego i wynosi on 1:1.

Źródła nieefektywności dla powiązań zabezpieczających, dla których nieefektywność się pojawia, to niedopasowanie terminów przepływów pieniężnych oraz terminów przeszacowania, niedopasowanie bazy (np. inny WIBOR), niedopasowanie z tytułu korekty CVA/DVA, która jest w instrumencie zabezpieczającym, a nie ma go w pozycji zabezpieczanej oraz niedopasowanie z tytułu początkowej wyceny instrumentów pochodnych, jeśli do relacji zabezpieczającej został wzięty instrument pochodny zawarty wcześniej.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w pozycji „Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8.

Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka w celu potwierdzenia, że relacje zabezpieczające są efektywne zgodnie z polityką rachunkowości opisaną w Nocie 2.11.

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- kaucji na stałą stopę procentową złożonych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku, ze środków pochodzących z emisji euroobligacji. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kredytów otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- obligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mBank. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- kaucje złożone w Banku przez mFF w kwocie 1 490 460 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- kaucja złożona w Banku przez mFF w kwocie 199 275 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości nominalnej odpowiednio 500 000 tys. EUR, 113 110 tys. CHF i 175 560 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 180 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających - zabezpieczenie wartości godziwej

31.12.2018	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS)						
Wartość nominalna (tys. PLN)	-	-	2 150 000	7 900 308	1 531 738	11 582 046

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 5)	57 904	49 731
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 8)	(42 627)	60 519
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 8)	34 846	(64 900)
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	50 123	45 350

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających - zabezpieczenia przepływów pieniężnych

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ						
Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS) zabezpieczające przepływy pieniężne wynikające z udzielonych kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w PLN						
Wartość nominalna (tys. PLN)	150 000	750 000	300 000	10 330 000	-	11 530 000
Średnie oprocentowanie nogi stałej	1,965%	1,822%	2,013%	2,189%	-	-

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2019 roku do października 2023 roku.

W poniższej nodzie zaprezentowano pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	(6 418)	(1 907)
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto w okresie sprawozdawczym	109 681	(4 511)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	103 263	(6 418)
Podatek odroczony z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	(19 620)	1 220
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	83 643	(5 198)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	109 681	(4 511)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(20 840)	858
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	88 841	(3 653)

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym, w tym:		
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto	109 681	(4 511)
- kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	40 357	15 780
- nieefektywna część zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej	3 392	(6 539)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na dochody całkowite brutto	153 430	4 730

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 5)	40 357	15 780
Niefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 8)	3 392	(6 539)
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	43 749	9 241

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
47 130	136 956	401 142

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
25 720	77 036	297 008

20. Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy

	31.12.2018	31.12.2017
Kapitałowe papiery wartościowe	12 226	nd
- Inne instytucje finansowe	12 226	nd
Dłużne papiery wartościowe	58 130	nd
- Inne instytucje finansowe	58 130	nd
Kredyty i pożyczki	2 496 974	nd
- Klienci indywidualni	2 370 872	nd
- Klienci korporacyjni	113 199	nd
- Klienci budżetowi	12 903	nd
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	2 567 330	nd
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 656 437	nd
Długoterminowe (ponad 1 rok)	910 893	nd

Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Pod-portfel	31.12.2018
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
1	16 707
2	515 725
3	490 355
4	766 109
5	323 173
6	43 171
7	175 617
default	166 117
Wartość bilansowa	2 496 974

Rating	31.12.2018
	Dłużne papiery wartościowe
A- do A+	58 130
Razem	58 130

21. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

31.12.2018	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	23 594 800	23 577 614	21 721	-	-	(4 171)	(364)	-	-
- Banki centralne	499 912	499 912	-	-	-	-	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	20 158 072	20 158 150	-	-	-	(78)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	2 206 004	2 206 004	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe, w tym:	838 036	839 688	-	-	-	(1 652)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	330 670	330 670	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 488 643	1 478 557	11 333	-	-	(1 059)	(188)	-	-
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	610 137	601 307	10 388	-	-	(1 382)	(176)	-	-
Kredyty i pożyczki	4 578 310	4 207 506	374 900	625	118	(1 324)	(3 372)	(143)	-
- Klienci indywidualni	4 578 310	4 207 506	374 900	625	118	(1 324)	(3 372)	(143)	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, razem	28 173 110								
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	6 448 927								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	21 733 557								

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 r. 12 587 229 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 11 012 106 tys. zł.

Kredyty i pożyczki wykazane w powyższej nocie stanowią wartość kontraktów hipotecznych dla osób fizycznych, które w ramach poolingu mogą być przeniesione z mBanku do mBanku Hipotecznego.

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał obligacje skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 546 848 tys. zł o wartości nominalnej 540 169 tys. zł, które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Dodatkowo Bank posiada obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na fundusz gwarancyjny i fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 128 915 tys. zł.

Zmiana stanu odpisów oraz rezerw z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, dotyczących aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(4 655)	-	-	(757)	1 838	(961)	(4 535)
Koszyk 1	(4 655)	-	51	(757)	1 838	(648)	(4 171)
Koszyk 2	-	-	(51)	-	-	(313)	(364)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1 826)	-	-	(2 393)	(111)	(509)	(4 839)
Koszyk 1	(510)	(1 956)	170	(742)	(19)	1 733	(1 324)
Koszyk 2	(1 316)	1 956	(170)	(1 571)	(92)	(2 179)	(3 372)
Koszyk 3	-	-	-	(80)	-	(63)	(143)
Odpisy aktualizujące dotyczące aktywów finansowych, razem	(6 481)	-	-	(3 150)	1 727	(1 470)	(9 374)

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany w odpisie na oczekiwane straty kredytowe

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	22 492 701	-	-	-	9 079 466	(8 955 734)	982 902	23 599 335
Koszyk 1	22 492 701	-	(21 472)	-	9 079 466	(8 955 734)	982 653	23 577 614
Koszyk 2	-	-	21 472	-	-	-	249	21 721
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 126 291	-	-	-	2 285 423	(312 134)	483 569	4 583 149
Koszyk 1	1 936 965	72 690	(103 018)	(315)	2 285 423	(310 937)	326 698	4 207 506
Koszyk 2	189 326	(72 690)	103 018	-	-	(1 197)	156 443	374 900
Koszyk 3	-	-	-	195	-	-	430	625
POCI	-	-	-	120	-	-	(2)	118
Wartość bilansowa brutto, razem	24 618 992	-	-	-	11 364 889	(9 267 868)	1 466 471	28 182 484

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
AAA	21 593 567	-	-	-	21 593 567
AA- do AA+	476 056	-	-	-	476 056
A- do A+	397 603	-	-	-	397 603
BBB+ do BBB-	598 604	-	-	-	598 604
BB+ do BB-	431 396	21 721	-	-	453 117
B+ do B-	60 887	-	-	-	60 887
bez ratingu	19 501	-	-	-	19 501
Wartość bilansowa brutto	23 577 614	21 721	-	-	23 599 335
Skumulowana utrata wartości	(4 171)	(364)	-	-	(4 535)
Razem	23 573 443	21 357	-	-	23 594 800

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
1	1 463 502	15 422	-	-	1 478 924
2	2 403 676	155 740	-	-	2 559 416
3	283 720	92 791	-	-	376 511
4	52 261	73 589	-	-	125 850
5	3 688	27 017	-	-	30 705
6	-	3 401	-	-	3 401
7	659	6 940	-	-	7 599
default	-	-	625	118	743
Wartość bilansowa brutto	4 207 506	374 900	625	118	4 583 149
Skumulowana utrata wartości	(1 324)	(3 372)	(143)	-	(4 839)
Wartość bilansowa	4 206 182	371 528	482	118	4 578 310

Finansowy efekt zabezpieczeń

	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486
Klienci indywidualni	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486
Razem dane bilansowe	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486

W poniższej notce zaprezentowano wartość bilansową inwestycyjnych papierów wartościowych według MSR 39, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Inwestycyjne papiery wartościowe	31.12.2017
Kapitałowe papiery wartościowe	56 472
- Inne instytucje finansowe	56 472
Dłużne papiery wartościowe	31 054 088
- Banki centralne	2 199 429
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	26 319 873
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	6 298 858
- Instytucje kredytowe, w tym:	846 366
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	200 368
- Inne instytucje finansowe	1 103 781
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	584 639
Inwestycyjne papiery wartościowe, razem	31 110 560

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitałowe papiery wartościowe obejmują wartość godziwą akcji uprzywilejowanych Visa Inc. w kwocie 46 538 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank utworzył rezerwę z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej w kwocie 12 428 tys. zł.

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2017 r. 23 085 478 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 7 968 610 tys. zł.

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank posiadał obligacje skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 618 872 tys. zł o wartości nominalnej 604 378 tys. zł, które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych

w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2017
Inwestycyjne papiery wartościowe	
Stan na początek okresu	30 467 780
Różnice kursowe	(62 431)
Zwiększenia	101 188 239
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie, reklasyfikacja)	(100 646 358)
Straty z tytułu utraty wartości inwestycyjnych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych	(4 751)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	168 081
Stan na koniec okresu	31 110 560

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występują rezerwy na utratę wartości dłużnych inwestycyjnych papierów wartościowych.

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2017
Dłużne papiery wartościowe	
- Notowane	
Stan na początek okresu	-
Utworzenie rezerwy	(7 511)
Reklasyfikacja	7 511
Stan na koniec okresu	-
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe	
Stan na początek okresu	(7 677)
Utworzenie rezerwy	(4 751)
Reklasyfikacja	-
Stan na koniec okresu	(12 428)
Rezerwy na inwestycyjne papiery wartościowe	
Stan na początek okresu	(7 677)
Utworzenie rezerwy	(12 262)
Reklasyfikacja	7 511
Stan na koniec okresu	(12 428)

Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe

31 grudnia 2017 r.	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe
Rating	
AAA	3 134 954
AA- do AA+	11 522
A- do A+	26 171 029
BBB+ do BBB-	1 266 535
BB+ do BB-	301 725
B+ do B-	95 122
bez ratingu	73 201
Razem	31 054 088

22. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	9 000 540	9 000 627	-	-	-	(87)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	7 742 000	7 742 000	-	-	-	-	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	<i>2 137 273</i>	<i>2 137 273</i>	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 258 540	1 258 627	-	-	-	(87)	-	-	-
Należności od banków	5 909 341	5 910 859	-	-	-	(1 518)	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	76 201 963	69 249 777	6 064 485	3 367 114	195 544	(179 563)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)
Klienci indywidualni	38 441 362	33 541 356	4 319 671	2 084 129	103 918	(108 059)	(160 334)	(1 336 953)	(2 366)
Klienci korporacyjni	37 235 689	35 182 972	1 744 814	1 282 982	91 626	(70 967)	(21 635)	(962 091)	(12 012)
Klienci budżetowi	524 912	525 449	-	3	-	(537)	-	(3)	-
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, razem	91 111 844	84 161 263	6 064 485	3 367 114	195 544	(181 168)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	34 328 921								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	59 459 485								

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Należności od banków

	31.12.2018
Rachunki bieżące	400 962
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	265 443
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 40)	666 405
Kredyty i pożyczki	3 375 420
Inne należności	1 869 034
Należności (brutto) od banków, razem	5 910 859
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 518)
Należności (netto) od banków, razem	5 909 341
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	2 457 419
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	3 453 440

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 372 352 tys. zł, złożone w bankach pod transakcje pochodne zawarte przez Bank (Nota 34).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

31.12.2018	Należności od banków krajowych	Należności od banków zagranicznych
Wartość bilansowa brutto	3 761 278	2 149 581
Skumulowana utrata wartości	(102)	(1 416)
Należności od banków, netto	3 761 176	2 148 165

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 3 346 528 tys. zł, a o stałej stopie 28 892 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wyniosło 1,66%.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2018	Wartość bilansowa brutto	Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	12 601 460	6 474 554	6 126 325	581
Kredyty terminowe, w tym:	64 642 831	33 215 046	30 902 914	524 871
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym	23 868 510	23 868 510	-	-
Transakcje reverse repo / buy sell back	1 146 263	-	1 146 263	-
Pozostałe należności kredytowe	111 961	-	111 961	-
Inne należności	374 405	359 473	14 932	-
Wartość bilansowa brutto, razem	78 876 920	40 049 073	38 302 395	525 452

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2018	Skumulowana utrata wartości	Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	(931 926)	(664 656)	(267 270)	-
Kredyty terminowe, w tym:	(1 743 025)	(943 055)	(799 430)	(540)
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym	(430 839)	(430 839)	-	-
Pozostałe należności kredytowe	(6)	-	(6)	-
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 674 957)	(1 607 711)	(1 066 706)	(540)

Wartość bilansowa brutto, razem	78 876 920	40 049 073	38 302 395	525 452
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 674 957)	(1 607 711)	(1 066 706)	(540)
Wartość bilansowa netto, razem	76 201 963	38 441 362	37 235 689	524 912

Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	31 128 966
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	47 747 954

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość brutto kredytów o zmiennej stopie procentowej wyniosła 77 978 592 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosła 898 328 tys. zł. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 3,42%.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym obejmują również kredyty udzielone mikroprzedsiębiorstwom obsługiwanym przez Bankowość Detaliczną Banku.

W 2018 roku powyższa nota obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 174 563 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego.

Ponadto, pozycja „pozostałe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 15 844 tys. zł, złożone przez Bank pod transakcje pochodne (Nota 34).

Struktura walutowa kredytów hipotecznych i mieszkaniowych

	31.12.2018
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym (w tys. zł), w tym:	23 868 510
- PLN	2 868 609
- CHF	14 511 212
- EUR	3 178 564
- CZK	3 058 557
- USD	227 578
- pozostałe waluty	23 990
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym, w oryginalnych walutach (główne waluty, w tysiącach jednostek)	
- PLN	2 868 609
- CHF	3 802 131
- EUR	739 201
- CZK	18 281 871
- USD	60 531

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
AAA	9 000 627	-	-	-	9 000 627
Wartość bilansowa brutto	9 000 627	-	-	-	9 000 627
Skumulowana utrata wartości	(87)	-	-	-	(87)
Wartość bilansowa	9 000 540	-	-	-	9 000 540
Należności od banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	4 259 619	-	-	-	4 259 619
2	325 879	-	-	-	325 879
3	5 231	-	-	-	5 231
4	59 152	-	-	-	59 152
5	3 697	-	-	-	3 697
8	1 257 281	-	-	-	1 257 281
Wartość bilansowa brutto	5 910 859	-	-	-	5 910 859
Skumulowana utrata wartości	(1 518)	-	-	-	(1 518)
Wartość bilansowa	5 909 341	-	-	-	5 909 341
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	6 372 529	77 460	-	-	6 449 989
2	32 547 722	1 442 238	-	2 661	33 992 621
3	9 537 373	468 848	-	883	10 007 104
4	16 307 511	1 288 189	-	4 762	17 600 462
5	2 540 900	1 371 291	-	3 931	3 916 122
6	123 152	235 924	-	322	359 398
7	175 631	1 180 447	-	11 846	1 367 924
8	1 644 959	88	-	-	1 645 047
default	-	-	3 367 114	171 139	3 538 253
Wartość bilansowa brutto	69 249 777	6 064 485	3 367 114	195 544	78 876 920
Skumulowana utrata wartości	(179 563)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)	(2 674 957)
Wartość bilansowa	69 070 214	5 882 516	1 068 067	181 166	76 201 963

Zmiana stanu odpisów oraz rezerw z tytułu oczekiwanych strat kredytowych

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmniejszenia odpisu z tytułu spisanania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(35)	-	-	-	(23)	-	(29)	-	-	(87)
Koszyk 1	(35)	-	-	-	(23)	-	(29)	-	-	(87)
Należności od banków	(1 536)	-	-	-	(606)	880	(494)	238	-	(1 518)
Koszyk 1	(1 309)	-	-	-	(606)	880	(483)	-	-	(1 518)
Koszyk 3	(227)	-	-	-	-	-	(11)	238	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 741 721)	-	-	-	(133 992)	109 366	(549 371)	640 946	(185)	(2 674 957)
Koszyk 1	(122 813)	(131 909)	37 831	3 198	(91 334)	34 554	91 029	-	(119)	(179 563)
Koszyk 2	(136 784)	120 617	(68 371)	58 770	(6 667)	7 001	(156 485)	-	(50)	(181 969)
Koszyk 3	(2 482 124)	11 292	30 540	(59 662)	(42 776)	66 875	(464 122)	640 946	(16)	(2 299 047)
POCI	-	-	-	(2 306)	6 785	936	(19 793)	-	-	(14 378)
Odpisy aktualizujące dotyczące aktywów finansowych, razem	(2 743 292)	-	-	-	(134 621)	110 246	(549 894)	641 184	(185)	(2 676 562)

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany w odpisie na oczekiwane straty kredytowe

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Spisania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	8 520 207	-	-	-	2 036 548	(1 480 189)	-	(75 939)	9 000 627
Koszyk 1	8 520 207	-	-	-	2 036 548	(1 480 189)	-	(75 939)	9 000 627
Należności od banków	5 663 668	-	-	-	2 001 352	(1 809 123)	(238)	55 200	5 910 859
Koszyk 1	5 663 441	-	-	-	2 001 352	(1 809 123)	-	55 189	5 910 859
Koszyk 3	227	-	-	-	-	-	(238)	11	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	70 296 756	-	-	-	23 829 997	(12 560 172)	(640 946)	(2 048 715)	78 876 920
Koszyk 1	60 581 598	1 647 714	(2 224 822)	(322 923)	22 547 733	(11 132 687)	-	(1 846 836)	69 249 777
Koszyk 2	5 891 991	(1 590 713)	2 329 852	(285 239)	981 732	(1 049 149)	-	(213 989)	6 064 485
Koszyk 3	3 617 860	(57 001)	(105 030)	601 165	200 543	(245 382)	(640 946)	(4 095)	3 367 114
POCI	205 307	-	-	6 997	99 989	(132 954)	-	16 205	195 544
Wartość bilansowa brutto, razem	84 480 631	-	-	-	27 867 897	(15 849 484)	(641 184)	(2 069 454)	93 788 406

Finansowy efekt zabezpieczeń

31.12.2018	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	5 910 860	(1 518)	(1 531)	13
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	78 876 920	(2 674 957)	(3 097 582)	422 625
Klienci indywidualni	40 049 073	(1 607 711)	(1 792 733)	185 022
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	23 868 510	(430 839)	(582 009)	151 170
Klienci korporacyjni	38 302 395	(1 066 706)	(1 304 269)	237 563
Klienci budżetowi	525 452	(540)	(580)	40
Razem dane bilansowe	84 787 780	(2 676 475)	(3 099 113)	422 638
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	27 247 412	(55 600)	(59 752)	4 152
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	15 713 107	(51 495)	(55 163)	3 668
Razem dane pozabilansowe	42 960 519	(107 095)	(114 915)	7 820

W poniższych notach zaprezentowano należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom według MSR 39, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Należności od banków

	31.12.2017
Rachunki bieżące	386 071
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	748 470
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 40)	1 134 541
Kredyty i pożyczki	4 565 013
Inne należności	365 175
Należności (brutto) od banków, razem	6 064 729
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 027)
Należności (netto) od banków, razem	6 063 702
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	1 964 655
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	4 100 074

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 259 111 tys. zł, złożone w bankach pod transakcje pochodne zawarte przez Bank (Nota 34).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2017
Należności (brutto) od banków polskich	4 733 226
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(58)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	1 331 503
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(969)
Należności (netto) od banków, razem	6 063 702

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 4 559 190 tys. zł, a o stałej stopie 5 823 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 1,60%.

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2017
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(2 257)
- utworzenie rezerw	(1 193)
- rozwiązanie rezerw	2 311
- różnice kursowe	112
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(1 027)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków obejmuje kwotę 217 tys. zł rezerwy na należności, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości.

Należności od banków	31.12.2017	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	6 064 512	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	217	0,00
Razem brutto	6 064 729	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(1 027)	0,02
Razem netto	6 063 702	99,98

Należności od banków, bez utraty wartości

Pod-portfel	31.12.2017
1	5 391 046
2	520 955
3	38 430
4	37 521
5	9
6	2 144
8	74 407
default	217
Razem	6 064 729

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	42 429 287
- należności bieżące	7 324 329
- kredyty terminowe, w tym:	35 104 958
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	26 714 885
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	32 388 582
- należności bieżące	5 310 093
- kredyty terminowe:	26 814 762
- udzielone dużym klientom	13 878 266
- udzielone średnim i małym klientom	12 936 496
- transakcje reverse repo / buy sell back	57 119
- pozostałe należności kredytowe	206 608
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	870 705
Inne należności	307 623
Kredyty i pożyczki (brutto) udzielone klientom, razem	75 996 197
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 564 459)
Kredyty i pożyczki (netto) udzielone klientom, razem	73 431 738
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	30 643 220
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	45 352 977

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość brutto kredytów o zmiennej stopie procentowej wyniosła 74 594 744 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosła 1 401 453 tys. zł. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 3,34%.

W 2017 roku powyższa nota obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 155 195 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego.

Ponadto, pozycja „pozostałe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 106 274 tys. zł, złożone przez Bank pod transakcje pochodne (Nota 34).

W poniższej nodzie zaprezentowano strukturę walutową kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych klientom indywidualnym.

	31.12.2017
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym (w tys. zł), w tym:	26 714 885
- PLN	5 246 249
- CHF	14 932 401
- EUR	3 288 198
- CZK	2 973 145
- USD	245 162
- pozostałe waluty	29 730
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone klientom indywidualnym, w oryginalnych walutach (główne waluty, w tysiącach jednostek)	
- PLN	5 246 249
- CHF	4 186 029
- EUR	788 367
- CZK	18 217 800
- USD	70 423

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2017
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty	
Zaangażowanie bilansowe brutto	72 023 490
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo (IBNI)	(200 813)
Zaangażowanie bilansowe netto	71 822 677
Należności, które utraciły wartość	
Zaangażowanie bilansowe brutto	3 972 707
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 363 646)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 609 061

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2017	Stan rezerw na 01.01.2017	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2017
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 511 321)	(953 739)	639 154	42 604	215 267	(1 568 035)
Należności bieżące	(614 379)	(365 080)	230 620	7 928	85 681	(655 230)
Kredyty terminowe, w tym:	(896 942)	(588 659)	408 534	34 676	129 586	(912 805)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(511 910)	(246 253)	211 533	34 730	62 595	(449 305)
KLIENCI KORPORACYJNI	(953 459)	(298 367)	187 862	16 526	51 537	(995 901)
Należności bieżące	(190 490)	(96 967)	62 726	(7 152)	20 214	(211 669)
Kredyty terminowe, w tym:	(762 969)	(201 400)	125 136	23 678	31 323	(784 232)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(28 788)	(13 875)	29 702	1 289	-	(11 672)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(734 181)	(187 525)	95 434	22 389	31 323	(772 560)
KLIENCI BUDŻETOWI	(707)	(105)	286	3	-	(523)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 465 487)	(1 252 211)	827 302	59 133	266 804	(2 564 459)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2017	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	70 104 249	92,25
Przeterminowane, bez utraty wartości	1 919 241	2,52
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	3 972 707	5,23
Razem brutto	75 996 197	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 564 459)	3,37
Razem netto	73 431 738	96,63

Kwota rozpoznaných rezerw na kredyty i pożyczki wynosi 2 564 459 tys. zł, z czego 2 363 646 tys. zł reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom, dla których rozpoznano utratę wartości, a pozostała kwota 200 813 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową.

92,25% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości.

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2017 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
1	138 420	6 991 020	6 950 197	183 829	113 320	589 342	-	20 675	23 956	-	8 060 562
2	1 379 136	15 806 002	14 166 382	1 340 330	11 182 608	2 082 475	-	185 927	657 772	-	32 634 250
3	1 303 710	4 007 797	2 359 048	958 435	1 407 841	4 224 857	-	6	158 022	-	12 060 668
4	2 023 991	3 745 801	767 202	2 002 686	986 611	3 676 597	-	-	30 955	-	12 466 641
5	741 318	1 239 641	488 071	485 512	56 038	1 218 711	-	-	-	-	3 741 220
6	70 484	132 784	78 324	10 439	-	2 522	-	-	-	-	216 229
7	136 879	266 697	168 271	22 723	-	20 158	-	-	-	-	446 457
8	46 383	-	-	37 934	-	-	57 119	-	-	307 596	449 032
<i>kategoria default</i>	1 353	27 809	25 279	1	-	-	-	-	-	27	29 190
Razem	5 841 674	32 217 551	25 002 774	5 041 889	13 746 418	11 814 662	57 119	206 608	870 705	307 623	70 104 249

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości chyba, że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2017 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	528 690	1 036 462	675 128	11 822	112	5 434	-	-	-	-	1 582 520
od 31 do 60 dni	45 849	155 990	88 793	223	7 874	15 636	-	-	-	-	225 572
od 61 do 90 dni	19 706	47 683	16 597	-	167	-	-	-	-	-	67 556
powyżej 90 dni	12 583	30 983	7 895	27	-	-	-	-	-	-	43 593
Razem	606 828	1 271 118	788 413	12 072	8 153	21 070	-	-	-	-	1 919 241

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 609 061 tys. zł. Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

31 grudnia 2017 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	875 827	1 616 289	923 698	256 132	123 695	1 100 764	-	-	-	-	3 972 707
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(594 481)	(822 419)	(422 221)	(196 861)	(6 185)	(743 700)	-	-	-	-	(2 363 646)

Finansowy efekt zabezpieczeń

W poniższej nocie zaprezentowano wpływ wartości przyjętych przez Bank zabezpieczeń związanych z udzielonymi przez Bank kredytami i pożyczkami na poziom utworzonych rezerw.

31.12.2017	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	6 064 729	(1 027)	(1 028)	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	75 996 197	(2 564 459)	(3 139 493)	575 034
Klienci indywidualni	42 429 287	(1 568 035)	(1 882 876)	314 841
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	26 714 885	(449 305)	(718 030)	268 725
Klienci korporacyjni	32 124 855	(995 901)	(1 256 070)	260 169
Klienci budżetowi	870 705	(523)	(547)	24
Razem dane bilansowe	82 060 926	(2 565 486)	(3 140 521)	575 035
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	25 416 098	(26 510)	(30 302)	3 792
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	14 859 659	(49 144)	(67 103)	17 959
Razem dane pozabilansowe:	40 275 757	(75 654)	(97 405)	21 751

23. Inwestycje w jednostki zależne

31 grudnia 2018 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BDH Development Sp. z o.o.	Polska	88 446	187	86	(882)	100,00	83 759
2.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	2 250	19	288	(120)	100,00	1 536
3.	mServices Sp. z o.o.	Polska	5 006	1	32	0	100,00	5 012
4.	mElements S.A. (poprzednio Falest Investments S.A.)	Polska	15 911	1 175	5 745	(832)	100,00	15 121
5.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	213 516	1 839	3 139	(8 255)	98,04	210 172
6.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	25 107	30	19 945	18 327	100,00	25 203
7.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	12 381 889	11 299 960	177 144	42 750	100,00	1 065 750
8.	mBox Sp z o.o.	Polska	16 810	11 588	9 423	(331)	100,00	5 225
9.	mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	29 307	292	9 779	2 512	100,00	29 017
10.	mCorporate Finance S.A.	Polska	3 401	2 233	5 763	673	100,00	658
11.	mFactoring S.A.	Polska	2 245 315	2 144 230	39 080	16 609	100,00	100 976
12.	mFinance France S.A.	Francja	7 257 341	7 257 308	1 028	(1 167)	99,998	53
13.	mFinanse S.A.	Polska	799 648	349 647	421 431	294 974	100,00	358 003
14.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	11 555 535	11 155 433	209 276	48 414	100,00	399 255
15.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	445	2	23	4	99,90	50
16.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	139 577	139 043	135	(20)	100,00	534
								2 300 324

31 grudnia 2017 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BDH Development Sp. z o.o.	Polska	89 570	429	7 948	(1 417)	100,00	84 641
2.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	2 930	118	1 469	896	100,00	1 536
3.	Falest Investments S.A.	Polska	3 233	176	227	(443)	100,00	3 517
4.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	222 111	1 682	1 489	(2 932)	98,04	218 602
5.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	42 423	31 773	231	(34 379)	100,00	10 650
6.	Latona S.A.	Polska	56	1	-	(43)	100,00	122
7.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	12 162 622	11 111 766	393 200	19 648	100,00	1 035 382
8.	mBox Sp z o.o.	Polska	5 601	27	7 689	3 078	100,00	2 520
9.	mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	43 008	6 728	42 702	6 435	100,00	35 380
10.	mCorporate Finance S.A.	Polska	1 283	788	4 919	116	100,00	5 532
11.	mFactoring S.A.	Polska	1 858 275	1 773 799	61 364	12 081	100,00	84 476
12.	mFinance France S.A.	Francja	7 803 280	7 802 108	158 712	(1 569)	99,998	232
13.	mFinanse S.A.	Polska	401 684	132 606	313 733	114 375	100,00	192 877
14.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	9 546 376	9 164 597	426 044	48 568	100,00	381 779
15.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	3 441	12	263	193	99,90	3 047
16.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	124 256	123 702	10 606	13	100,00	554
								2 060 847

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne

	31.12.2018	31.12.2017
Inwestycyjne w jednostki zależne		
Stan na początek okresu	2 060 847	1 782 219
Wpływ wdrożenia MSSF 9	(22 553)	-
Skorygowany stan na początek okresu	2 038 294	1 782 219
Różnice kursowe	85	(116)
Zwiększenia	17 512	349 059
Zmniejszenia	(7 019)	(95 002)
Zmiany wynikające z zastosowania wyceny metodą praw własności, w tym:	254 517	24 687
- odniesienie do rachunku zysków i strat	255 167	20 180
- odniesienie do pozostałych pozycji kapitału	(650)	4 507
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	(3 065)	-
Stan na koniec okresu	2 300 324	2 060 847

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2018 rok

(w tys. zł)

W 2018 roku odniesienie do rachunku zysków i strat zmiany wynikającej z zastosowania wyceny metodą praw własności dotyczy głównie wyceny spółki mFinanse, która dokonała sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa na rzecz spółki Latona S.A. Transakcja została szczegółowo opisana w Nocie 43.

W 2017 roku pozycja zwiększenia dotyczy objęcia przez Bank 400 000 sztuk certyfikatów inwestycyjnych, wyemitowanych przez Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, o łącznej wartości 221 200 tys. zł, podwyższenia kapitałów w spółkach mBank Hipoteczny S.A. i Garbary Sp. z o.o. odpowiednio o: 120 000 tys. zł i 1 700 tys. zł oraz nabycia 100 % udziałów w spółkach mBox Sp. z o.o., Falest Investments S.A. i Latona S.A. o wartości odpowiednio: 2 520 tys. zł, 3 517 tys. zł i 122 tys. zł.

W 2017 roku pozycja zmniejszenia dotyczy głównie sprzedaży większościowego pakietu akcji spółki mLocum S.A. i przeniesienia pozostałych akcji spółki do „Inwestycji w jednostkach stowarzyszonych”. Transakcja została opisana w Nocie 24 poniżej.

24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone

W dniu 2 czerwca 2017 roku mBank S.A. podpisał przedwstępną warunkową umowę sprzedaży akcji mLocum S.A. na rzecz Archicom S.A. Po spełnieniu warunków zawieszających, w dniu 31 lipca 2017 roku zbyte zostało 14 120 880 akcji stanowiących 51% udziału w kapitale zakładowym mLocum S.A.

Od dnia 31 lipca 2017 roku posiadane przez Bank udziały w mLocum prezentowane były w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone”.

W dniu 3 stycznia 2018 roku została zarejestrowana zmiana statutu mLocum S.A., polegająca na zmianie firmy spółki i jej oddziałów. Od tego dnia spółka nosi nazwę Archicom Polska S.A.

Zbycie pozostałych 8 026 120 akcji spółki stanowiących 28,99% udziału w kapitale zakładowym Archicom Polska S.A. (poprzednio mLocum S.A.) nastąpiło w dniu 20 grudnia 2018 roku. Tym samym transakcja sprzedaży akcji została sfinalizowana. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał inwestycji w jednostki stowarzyszone.

Informacje dotyczące udziału w jednostce stowarzyszonej, wycenianej metodą praw własności według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały podane poniżej.

31 grudnia 2017 r. (w tys. zł)

Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
Archicom Polska S.A. (poprzednio mLocum S.A.)	Polska	221 516	87 554	117 680	24 419	28,99	28 680

25. Wartości niematerialne

	31.12.2018	31.12.2017
Wartość firmy	3 532	3 532
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	397 683	343 395
- oprogramowanie komputerowe	331 428	238 301
Inne wartości niematerialne	1 910	3 142
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	290 085	298 122
Wartości niematerialne, razem	693 210	648 191

W 2018 roku i w 2017 roku Bank wykonał testy na utratę wartości wartości niematerialnych w toku wytwarzania. W wyniku testów nie stwierdzono utraty wartości.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2018 r.	1 116 148	757 451	10 741	298 122	3 532	1 428 543
Zwiększenia z tytułu	176 474	144 982	1	213 853	-	390 328
- zakupu	7 941	34	-	157 446	-	165 387
- transferu środków trwałych w budowie	165 683	144 863	1	-	-	165 684
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	22 727	-	22 727
- innych zwiększeń	2 850	85	-	33 680	-	36 530
Zmniejszenia z tytułu	(89 310)	(98)	(781)	(221 890)	-	(311 981)
- likwidacji	(88 997)	(98)	-	-	-	(88 997)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(165 684)	-	(165 684)
- innych zmniejszeń	(313)	-	(781)	(56 206)	-	(57 300)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 203 312	902 335	9 961	290 085	3 532	1 506 890
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2018 r.	(772 753)	(519 150)	(7 599)	-	-	(780 352)
Amortyzacja za okres z tytułu	(32 876)	(51 757)	(452)	-	-	(33 328)
- odpisów	(121 237)	(51 799)	(996)	-	-	(122 233)
- innych zwiększeń	(636)	(56)	-	-	-	(636)
- likwidacji	88 997	98	-	-	-	88 997
- innych zmniejszeń	-	-	544	-	-	544
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2018 r.	(805 629)	(570 907)	(8 051)	-	-	(813 680)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	397 683	331 428	1 910	290 085	3 532	693 210

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2017 r.	1 016 642	716 722	10 589	212 757	3 532	1 243 520
Zwiększenia z tytułu	118 334	41 941	152	188 582	-	307 068
- zakupu	54 168	-	150	136 125	-	190 443
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	62 453	41 941	2	-	-	62 455
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	22 853	-	22 853
- innych zwiększeń	1 713	-	-	29 604	-	31 317
Zmniejszenia z tytułu	(18 828)	(1 212)	-	(103 217)	-	(122 045)
- likwidacji	(18 466)	(983)	-	-	-	(18 466)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(62 455)	-	(62 455)
- innych zmniejszeń	(362)	(229)	-	(40 762)	-	(41 124)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	1 116 148	757 451	10 741	298 122	3 532	1 428 543
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2017 r.	(696 523)	(469 554)	(6 545)	-	-	(703 068)
Amortyzacja za okres z tytułu	(76 230)	(49 596)	(1 054)	-	-	(77 284)
- odpisów	(94 760)	(50 623)	(1 054)	-	-	(95 814)
- likwidacji	18 466	983	-	-	-	18 466
- innych zmniejszeń	64	44	-	-	-	64
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2017 r.	(772 753)	(519 150)	(7 599)	-	-	(780 352)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	343 395	238 301	3 142	298 122	3 532	648 191

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2018	31.12.2017
Środki trwałe, w tym:	425 410	376 795
- grunty	1 033	1 033
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	154 858	153 733
- urządzenia	158 319	138 829
- środki transportu	12 029	20 620
- pozostałe środki trwałe	99 171	62 580
Środki trwałe w budowie	111 591	132 978
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	537 001	509 773

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2018 r.	1 033	306 047	649 616	42 742	409 319	133 114	1 541 871
Zwiększenia z tytułu:	-	7 213	87 097	67	64 901	129 038	288 316
- zakupu	-	-	34 556	47	2 722	97 221	134 546
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	3 392	47 810	-	60 725	-	111 927
- innych zwiększeń	-	3 821	4 731	20	1 454	31 817	41 843
Zmniejszenia z tytułu:	-	-	(34 867)	(8 745)	(85 119)	(150 561)	(279 292)
- sprzedaży	-	-	(2 982)	(214)	(1 358)	-	(4 554)
- likwidacji	-	-	(31 158)	-	(83 733)	-	(114 891)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(111 927)	(111 927)
- innych zmniejszeń	-	-	(727)	(8 531)	(28)	(38 634)	(47 920)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 033	313 260	701 846	34 064	389 101	111 591	1 550 895
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2018 r.	-	(103 044)	(502 587)	(22 122)	(346 608)	-	(974 361)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 088)	(32 740)	87	56 678	-	17 937
- odpisów	-	(6 088)	(66 578)	(5 436)	(27 408)	-	(105 510)
- innych zwiększeń	-	-	(147)	-	(457)	-	(604)
- sprzedaży	-	-	2 968	214	1 155	-	4 337
- likwidacji	-	-	30 916	-	83 388	-	114 304
- innych zmniejszeń	-	-	101	5 309	-	-	5 410
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2018 r.	-	(109 132)	(535 327)	(22 035)	(289 930)	-	(956 424)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2018 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	(131)	(136)	(57 737)
- zmniejszenie	-	-	-	-	131	136	267
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2018 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	-	-	(57 470)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 033	154 858	158 319	12 029	99 171	111 591	537 001

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2018 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2017 r.	1 033	305 180	609 258	46 973	403 495	71 938	1 437 877
Zwiększenia z tytułu:	-	867	61 307	-	20 279	133 755	216 208
- zakupu	-	-	31 470	-	1 349	115 728	148 547
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	867	29 372	-	18 930	-	49 169
- innych zwiększeń	-	-	465	-	-	18 027	18 492
Zmniejszenia z tytułu:	-	-	(20 949)	(4 231)	(14 455)	(72 579)	(112 214)
- sprzedaży	-	-	(7 232)	(90)	(6 801)	-	(14 123)
- likwidacji	-	-	(13 181)	-	(6 954)	-	(20 135)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(49 169)	(49 169)
- innych zmniejszeń	-	-	(536)	(4 141)	(700)	(23 410)	(28 787)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	1 033	306 047	649 616	42 742	409 319	133 114	1 541 871
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2017 r.	-	(97 333)	(458 914)	(18 478)	(331 920)	-	(906 645)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(5 711)	(43 673)	(3 644)	(14 688)	-	(67 716)
- odpisów	-	(5 711)	(64 512)	(6 255)	(28 564)	-	(105 042)
- sprzedaży	-	-	7 219	90	6 799	-	14 108
- likwidacji	-	-	13 154	-	6 654	-	19 808
- innych zmniejszeń	-	-	466	2 521	423	-	3 410
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	(103 044)	(502 587)	(22 122)	(346 608)	-	(974 361)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2017 r.	-	(49 270)	-	-	(131)	(136)	(49 537)
- zwiększenie	-	-	(8 200)	-	-	-	(8 200)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2017 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	(131)	(136)	(57 737)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2017 r.	1 033	153 733	138 829	20 620	62 580	132 978	509 773

W 2017 roku koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych dotyczą odpisu z tytułu utraty wartości urządzenia informatycznego w kwocie 8 200 tys. zł.

Wartość środków transportu w całości objęta jest umową leasingu finansowego.

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

27. Inne aktywa

	31.12.2018	31.12.2017
Inne aktywa, w tym:	652 585	415 528
- dłużnicy	383 307	143 339
- rozrachunki międzybankowe	20 432	27 405
- rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych	11 346	24 375
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	180 319	142 972
- przychody do otrzymania	50 537	72 786
- zapasy	5 677	4 651
- inne	967	-
Inne aktywa, razem	652 585	415 528
Krótkoterminowe (do 1 roku)	577 565	199 881
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	75 020	215 647

W 2018 roku i w 2017 roku pozycja „rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych” dotyczy w całości rozliczeń w ramach działalności Biura Maklerskiego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 416 052 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 195 119 tys. zł).

Pozostałe aktywa finansowe ujęte w nocie powyżej

	31.12.2018	31.12.2017
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	432 350	209 549
- nieprzeterminowe	423 194	200 303
- przeterminowe od 1 do 90 dni	4 650	4 520
- przeterminowe powyżej 90 dni	4 506	4 726
- rezerwy na pozostałe aktywa finansowe (wielkość ujemna)	(16 298)	(14 430)
Pozostałe aktywa finansowe netto	416 052	195 119

Zmiana stanu odpisów na inne aktywa finansowe

	31.12.2018
Stan na początek okresu	14 430
Zmiana w okresie (z tytułu)	1 868
- odpis w koszty	2 353
- rozwiązanie rezerw	(371)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(132)
- różnice kursowe	18
Stan na koniec okresu	16 298

28. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie**Zobowiązania wobec banków**

	31.12.2018	31.12.2017
Środki na rachunkach bieżących	922 620	903 817
Depozyty terminowe	156 391	90 442
Kredyty i pożyczki otrzymane	747 334	3 394 340
Transakcje repo / sell buy back	800 543	182 295
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	348 776	412 425
Zobowiązania w drodze	3 286	5 595
Pozostałe	157 821	100 802
Zobowiązania wobec innych banków, razem	3 136 771	5 089 716
Krótkoterminowe (do 1 roku)	2 948 712	4 571 748
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	188 059	517 968

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 156 391 tys. zł (31 grudnia 2017 rok - 90 442 tys. zł). W obu okresach brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu.

Na dzień 31 grudnia 2018 i na dzień 31 grudnia 2017 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2018 roku wynosiło 1,09% (31 grudnia 2017 r. - 0,80%).

mBank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2018	31.12.2017
Klienci indywidualni:	65 923 426	55 693 463
Środki na rachunkach bieżących	52 064 463	43 733 114
Depozyty terminowe	13 701 560	11 819 154
Inne zobowiązania (z tytułu)	157 403	141 195
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	51 341	62 214
- pozostałe	106 062	78 981
Klienci korporacyjni:	43 210 809	42 425 328
Środki na rachunkach bieżących	21 658 695	21 536 076
Depozyty terminowe	9 683 316	8 095 092
Kredyty i pożyczki otrzymane	3 457 264	4 142 944
Transakcje repo	713 081	439 637
Inne zobowiązania (z tytułu)	7 698 453	8 211 579
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	7 601 652	8 149 634
- pozostałe	96 801	61 945
Klienci sektora budżetowego:	739 151	1 212 780
Środki na rachunkach bieżących	462 435	623 231
Depozyty terminowe	276 200	585 389
Inne zobowiązania	516	4 160
- pozostałe	516	4 160
Zobowiązania wobec klientów, razem	109 873 386	99 331 571
Krótkoterminowe (do 1 roku)	100 548 035	86 908 844
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	9 325 351	12 422 727

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 0,67% (31 grudnia 2017 r. - 0,67%).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyty otrzymane z EBI w kwocie 3 457 264 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 4 142 944 tys. zł). Zabezpieczeniem dwóch z tych kredytów na stałą stopę są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 21, w Nocie 22 i w Nocie 34 jako aktywa zastawione.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych wobec klientów korporacyjnych obejmuje kaucje w kwocie 7 302 746 tys. zł, przyjęte od spółki mFinance France S.A. (mFF), w związku z udzielonymi przez Bank gwarancjami płatności kwot, jakie mają być płatne z tytułu dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez mFF (31 grudnia 2017 roku – kaucje w kwocie 7 801 298 tys. zł).

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2018 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje długoterminowe					
Obligacje (CHF)	180 000	0,565%	niezabezpieczone	07.06.2022	692 679
Obligacje (EUR)	500 000	1,058%	niezabezpieczone	05.09.2022	2 165 045
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					2 857 724

■ Nowy program emisji papierów dłużnych (EMTN)

W dniu 11 kwietnia 2018 roku Zarząd mBanku S.A. podjął uchwałę, w której wyraził zgodę na ustanowienie nowego programu emisji papierów dłużnych (Euro Medium Term Note Programme) bezpośrednio przez Bank, w wielu transzach i walutach, o różnej strukturze odsetkowej i zapadalności,

o maksymalnej wartości kwoty głównej 3 000 000 tys. EUR ("Nowy Program EMTN"), co jest równoważnością 12 573 300 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 11 kwietnia 2018 roku.

Nowy Program EMTN został ustanowiony przez aktualizację istniejącego programu emisji papierów dłużnych mFinance France SA (mFF), spółki zależnej od mBanku S.A. Aktualizacja nie wpływa na istnienie już wyemitowanych przez mFF papierów wartościowych oraz ważność gwarancji udzielonej przez Bank co do tych papierów.

W ramach Nowego Programu EMTN, Bank dokonał dwóch emisji:

- w dniu 7 czerwca 2018 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości 180 000 tys. CHF (równowartość 660 906 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 7 czerwca 2018 roku), z terminem zapadalności w dniu 7 czerwca 2022 roku,
- w dniu 5 września 2018 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości 500 000 tys. EUR (równowartość 2 159 150 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 5 września 2018 roku), z terminem zapadalności w dniu 5 września 2022 roku.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2018
Stan na początek okresu	-
Zwiększenia (emisja)	2 820 056
Różnice kursowe	16 932
Inne zmiany	20 736
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	2 857 724

Podporządkowane zobowiązania finansowe

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2018 r.						
- Commerzbank AG	250 000	CHF	3M LIBOR + 2,75%	2,01	21.03.2028	954 684
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	550 000	PLN	6M WIBOR + 1,8%	3,59	10.10.2028 ¹⁾	554 469
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	200 000	PLN	6M WIBOR + 1,95%	3,74	10.10.2030 ¹⁾	201 693
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,91	17.01.2025	763 317
						2 474 163

¹⁾ Warunki emisji zakładają możliwość wcześniejszego wykupu obligacji o wartości nominalnej 550 000 tys. zł w dniu 10 października 2023 roku, oraz obligacji o wartości nominalnej 200 000 tys. zł w dniu 10 października 2025 roku.

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2017 r.						
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 3,4%*	2,64	nieokreślony	285 627
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%**	1,47	nieokreślony	608 510
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,06	20.12.2023	500 581
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,91	17.01.2025	763 425
						2 158 143

* marża w wysokości 1,4% obowiązywała do 20 grudnia 2016 roku. Od 20 grudnia 2016 roku obowiązywała marża w wysokości 3,4%.

**marża w wysokości 2,2% obowiązywała do stycznia 2018 roku.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

W dniu 21 marca 2018 roku Bank dokonał wcześniejszego wykupu dwóch serii wieczystych obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej równej 250 000 tys. CHF (równowartość 905 125 tys. zł według kursu NBP z dnia 21 marca 2018 roku). Obligacje były w całości objęte przez Commerzbank AG. Z dniem wykupu obligacje zostały umorzone. Bank dokonał wcześniejszej spłaty, ponieważ środki pozyskane z tych obligacji nie były dłużej uwzględniane w kapitale Tier II, zgodnie z postanowieniami art. 490 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie UE nr 648/2012.

Dodatkowo w dniu 21 marca 2018 roku Bank dokonał ciągnięcia pożyczki podporządkowanej w kwocie 250 000 tys. CHF (równowartość 905 125 tys. zł według kursu NBP z dnia 21 marca 2018 roku), na podstawie umowy pożyczki podporządkowanej zawartej z Commerzbankiem w dniu 27 listopada 2017 roku. Zgodnie z warunkami Umowy wypłata środków z tytułu pożyczki oraz wykup obligacji podporządkowanych nastąpił w formie skompensowania wierzytelności.

W dniu 29 marca 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na zakwalifikowanie przez Bank środków pieniężnych w kwocie 250 000 tys. CHF z tytułu pożyczki podporządkowanej jako instrumentów w kapitale Tier II Banku. Kwota 250 000 tys. CHF według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 marca 2018 r. stanowi równowartość 893 200 tys. zł.

W dniu 9 października 2018 roku mBank S.A. wyemitował dwie serie obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł. Wyemitowano 1 100 sztuk 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2028 roku, oraz 400 sztuk 12-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2030 roku.

W odniesieniu do emisji z dnia 9 października 2018 roku Bank wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego o wyrażenie zgody na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z art. 127 ust. 3 pkt 2 lit b) ustawy Prawo bankowe, zobowiązania pieniężnego w kwocie 750 000 tys. zł pozyskanego przez Bank z tytułu wyżej wymienionej emisji obligacji podporządkowanych i uzyskał taką zgodę w dniu 28 listopada 2018 roku.

W dniu 20 grudnia 2018 roku, po uzyskaniu stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego, Bank dokonał wcześniejszego wykupu obligacji podporządkowanych wyemitowanych w dniu 3 grudnia 2013 roku o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. zł.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

W dniu 8 marca 2017 roku mBank S.A. dokonał wykupu obligacji podporządkowanych w kwocie 400 000 tys. CHF (równowartość 1 611 840 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 8 marca 2017 roku), wyemitowanych w dniu 8 marca 2007 roku i objętych przez Commerzbank AG.

W 2018 roku i w 2017 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	2 158 143	3 943 349
Zwiększenia (zaciągnięcie pożyczki)	1 655 125	-
Zmniejszenia (wykup)	(1 405 125)	(1 611 840)
Różnice kursowe	65 850	(172 605)
Inne zmiany	170	(761)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 474 163	2 158 143
Krótkoterminowe (do 1 roku)	20 012	2 337
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 454 151	2 155 806

29. Inne zobowiązania

	31.12.2018	31.12.2017
Inne zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	146 560	41 079
- rozrachunki międzybankowe	776 259	1 012 280
- wierzyciele	1 070 233	527 971
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	201 772	173 628
- przychody przyszłych okresów	207 450	206 367
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	20 644	16 924
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	24 155	20 924
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	163 508	146 267
- pozostałe	4 934	25 973
Inne zobowiązania, razem	2 615 515	2 171 413

Na dzień 31 grudnia 2018 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 2 048 264 tys. zł (31 grudnia 2017 r.: 1 713 879 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.9.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia, wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

W 2018 roku kwota zobowiązań wobec wierzycieli obejmuje wartość zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego w wysokości 12 366 tys. zł (w 2017 r.: 21 523 tys. zł).

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia		
Stan rezerw na początek okresu	16 924	12 918
- rezerwa emerytalno - rentowa	8 496	6 018
- rezerwa pośmiertna	3 646	3 911
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	4 782	2 989
Zmiana w okresie, z tytułu:	3 720	4 006
Odpis na rezerwę, w tym:	1 011	623
- rezerwa emerytalno - rentowa	652	392
- rezerwa pośmiertna	145	122
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	214	109
Koszt odsetkowy, w tym:	526	440
- rezerwa emerytalno - rentowa	264	204
- rezerwa pośmiertna	112	132
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	150	104
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17), w tym:	3 097	3 812
- rezerwa emerytalno - rentowa	1 392	2 365
- rezerwa pośmiertna	322	(519)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	1 383	1 966
Świadczenia wypłacone, w tym:	(914)	(869)
- rezerwa emerytalno - rentowa	(383)	(483)
- rezerwa pośmiertna	(9)	-
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	(522)	(386)
Stan rezerw na koniec okresu	20 644	16 924
- rezerwa emerytalno - rentowa	10 421	8 496
- rezerwa pośmiertna	4 216	3 646
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	6 007	4 782

	31.12.2018	31.12.2017
Krótkoterminowe (do 1 roku)	9 352	1 000
- rezerwa emerytalno - rentowa	9 000	688
- rezerwa pośmiertna	276	245
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	76	67
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	11 292	15 924
- rezerwa emerytalno - rentowa	1 421	7 808
- rezerwa pośmiertna	3 940	3 399
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	5 931	4 717

	31.12.2018	31.12.2017
Rozbicie zysków i strat aktuarialnych		
Zmiana założeń finansowych, w tym:	974	661
- rezerwa emerytalno - rentowa	348	225
- rezerwa pośmiertna	149	141
- rezerwa na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	477	295
Zmiana założeń demograficznych, w tym:	129	1 909
- rezerwa emerytalno - rentowa	123	1 815
- rezerwa pośmiertna	(19)	(794)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	25	888
Pozostałe zmiany, w tym:	1 994	1 242
- rezerwa emerytalno - rentowa	921	325
- rezerwa pośmiertna	192	133
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	881	784

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw na dzień 31 grudnia 2018 roku została obniżona o 0,5 p.p. wartość rezerw wzrosłaby o 701 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 648 tys. zł.

30. Rezerwy

	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwy na sprawy sporne	106 233	95 282
Pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	107 095	75 654
Inne rezerwy	42 554	19 978
Rezerwy, razem	255 882	190 914

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały ustalone zgodnie z MSSF 9.

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 33.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu (wg tytułów)	190 914	182 648
Rezerwy na sprawy sporne	95 282	113 192
Pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	75 654	43 376
Inne rezerwy	19 978	26 080
Przekształcenie bilansu otwarcia w związku z wdrożeniem MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku	40 906	nd
- zwiększenie stanu rezerw na udzielone zobowiązania i gwarancje	40 906	nd
Stan na początek okresu po przekształceniu (wg tytułów)	231 820	182 648
Rezerwy na sprawy sporne	95 282	113 192
Pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	116 560	43 376
Inne rezerwy	19 978	26 080
Zmiana w okresie (z tytułu)	24 062	8 266
- odpis w koszty	96 736	182 736
- rezerwy na sprawy sporne	23 499	32 997
- pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	45 347	135 665
- inne rezerwy	27 890	14 074
- rozwiązanie rezerw	(60 181)	(161 721)
- rezerwy na sprawy sporne	(2 635)	(45 360)
- pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	(56 897)	(101 567)
- inne rezerwy	(649)	(14 794)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(14 672)	(2 723)
- wykorzystanie	-	(5 486)
- przeniesienie do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	-	(2 587)
- różnice kursowe	2 179	(1 953)
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	255 882	190 914
Rezerwy na sprawy sporne	106 233	95 282
Pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	107 095	75 654
Inne rezerwy	42 554	19 978

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania

	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Zobowiązania do udzielenia kredytu	43 986	-	-	-	20 988	(16 545)	7 171	55 600
Koszyk 1	26 607	17 547	(2 851)	(4)	15 148	(8 756)	(17 426)	30 265
Koszyk 2	16 948	(17 547)	2 851	(11)	3 972	(6 351)	18 381	18 243
Koszyk 3	431	-	-	15	1 014	(1 438)	6 209	6 231
POCI	-	-	-	-	854	-	7	861
Gwarancje i inne produkty finansowe	72 427	-	-	-	11 156	(14 588)	(17 500)	51 495
Koszyk 1	5 131	322	(324)	(3)	4 994	(6 792)	(544)	2 784
Koszyk 2	1 806	(322)	419	-	1 860	(1 050)	2 281	4 994
Koszyk 3	65 490	-	(95)	3	5 313	(6 745)	(16 812)	47 154
POCI	-	-	-	-	(1 011)	(1)	(2 425)	(3 437)
Pozostałe zobowiązania	147	-	-	-	-	(152)	5	-
Koszyk 1	147	-	-	-	-	(152)	5	-
Rezerwy dotyczące ekspozycji pozabilansowych	116 560	-	-	-	32 144	(31 285)	(10 324)	107 095

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku

	31.12.2017
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty	
Zaangażowanie pozabilansowe	40 110 411
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(27 461)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	40 082 950
Zobowiązania, które utraciły wartość	
Zaangażowanie pozabilansowe	165 346
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(48 193)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	117 153

31. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2018 r. i 2017 r.: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2018	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Skorygowany stan na początek okresu	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2018
Odsetki naliczone	37 880	-	37 880	5 778	-	-	43 658
Wycena papierów wartościowych	33 532	-	33 532	6 036	263	-	39 831
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	222 586	102 414	325 000	84 662	-	-	409 662
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33 068	-	33 068	3 961	589	-	37 618
Pozostałe rezerwy	4 888	-	4 888	522	-	-	5 410
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	30 313	-	30 313	5 037	-	-	35 350
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	42 087	-	42 087	(1 173)	-	310	41 224
Razem	404 354	102 414	506 768	104 823	852	310	612 753

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2018	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Skorygowany stan na początek okresu	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2018
Odsetki naliczone	(56 856)	-	(56 856)	8 602	-	-	(48 254)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(19 022)	-	(19 022)	(4 892)	(20 840)	-	(44 754)
Wycena papierów wartościowych	(117 500)	9 582	(107 918)	2 195	(6 042)	-	(111 765)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(1 538)	-	(1 538)	(5 424)	-	-	(6 962)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(45 067)	-	(45 067)	2 967	-	-	(42 100)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(16 758)	(48 093)	(64 851)	19 854	-	-	(44 997)
Razem	(275 398)	(38 511)	(313 909)	23 302	(26 882)	-	(317 489)

Pozycja „Pozostałe dodatnie różnice przejściowe” zawiera m.in. wpływ utworzenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego w wysokości 22 529 tys. zł wynikającej z wdrożenia MSSF 9 w odniesieniu do rozpoznanych w latach ubiegłych kosztów uzyskania przychodów z tytułu rezerwy na poniesione nieudokumentowane ryzyko kredytowe. Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w przypadku, gdy Bank przed 1 stycznia 2018 roku zaliczył IBNR do kosztów uzyskania przychodów, po wejściu w życie Nowelizacji zobowiązany jest do rozpoznania przychodu do wysokości rozpoznanej uprzednio jako koszt podatkowy. Bank rozpoznaje przychody z tego tytułu proporcjonalnie przez okres 7 kolejnych lat podatkowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2017	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2017
Odsetki naliczone	40 179	(2 299)	-	-	37 880
Wycena papierów wartościowych	45 829	2 352	(14 649)	-	33 532
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	220 915	1 671	-	-	222 586
Rezerwy na świadczenia pracownicze	30 416	1 928	724	-	33 068
Pozostałe rezerwy	5 652	(764)	-	-	4 888
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	22 837	7 476	-	-	30 313
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	41 905	184	-	(2)	42 087
Razem	407 733	10 548	(13 925)	(2)	404 354

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2017	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2017
Odsetki naliczone	(56 000)	(856)	-	-	(56 856)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(33 995)	14 116	857	-	(19 022)
Wycena papierów wartościowych	(69 156)	(21 386)	(26 958)	-	(117 500)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(20 896)	19 358	-	-	(1 538)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(45 652)	585	-	-	(45 067)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(16 784)	26	-	-	(16 758)
Razem	(261 140)	11 843	(26 101)	-	(275 398)

	31.12.2018	31.12.2017
Odsetki naliczone	14 380	(3 155)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(4 892)	14 116
Wycena papierów wartościowych	8 231	(19 034)
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	84 662	1 671
Rezerwy na świadczenia pracownicze	3 961	1 928
Pozostałe rezerwy	522	(764)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	5 037	7 476
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(5 424)	19 358
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	2 967	585
Pozostałe różnice przejściowe	18 681	210
Razem podatek odroczonego ujęty w rachunku zysków i strat	128 125	22 391

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2018 i 2017 nie obejmuje strat podatkowych Oddziału zagranicznego na Słowacji w wysokości odpowiednio: 1 693 tys. EUR (równowartość 7 279 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2018 roku) i 1 567 tys. EUR (równowartość 6 536 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2017 roku). Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywa z tytułu podatku odroczonego strat Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych). Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2019 rokiem a 2022 rokiem.

32. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących wierzytelności i zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2018 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko Bankowi oraz poziom wymaganych rezerw.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta

1. Roszczenia klientów Interbrok

Od dnia 14 sierpnia 2008 roku do Banku zwróciło się 170 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Dróżdź i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 386 086 tys. zł. Do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucili Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Bankowi zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i Sąd Okręgowy umorzył postępowanie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 275 423 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanemu w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. W dniu 7 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny. Powód wniósł apelację.

2. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzuli zmiany oprocentowania

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo iż zdaniem Powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek mBanku S.A. o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie mBank S.A. w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie mBanku S.A. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz mBanku S.A., o którą Bank wnosił. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie

ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu 2013 roku została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew, a w dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił skierować strony do mediacji. Pismem z dnia 26 lutego 2013 roku Miejski Rzecznik Konsumentów złożył sprzeciw wobec skierowania sprawy do mediacji. W dniu 22 czerwca 2013 roku odbyła się rozprawa, a w dniu 3 lipca 2013 roku Sąd ogłosił wyrok, w którym uwzględnił w całości powództwo uznając, iż Bank nienależycie wykonywał umowę przez co konsumenci ponieśli szkodę. W dniu 9 września 2013 roku Bank od powyższego wyroku wniósł apelację. Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację mBanku S.A. podtrzymując w zasadzie stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w zaskarżonym wyroku. Po otrzymaniu pisemnego uzasadnienia wyroku mBank S.A. złożył skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna została wniesiona do Sądu Najwyższego przez mBank S.A. 3 października 2014 roku. Postanowieniem z dnia 7 października 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wstrzymał skuteczność wyroku Sądu Okręgowego do czasu rozpoznania skargi kasacyjnej mBanku S.A. W dniu 18 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania Skargę kasacyjną złożoną przez mBank S.A. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, w którym uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi dopuścił dowód z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności wykonywania przez mBank S.A. zmian oprocentowania kredytów hipotecznych objętych pozwem zbiorowym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 28 lutego 2010 roku.

mBank S.A. otrzymał opinię biegłego w kwietniu 2016 roku. Obydwie strony złożyły pisma procesowe, w których ustosunkowały się do wydanej opinii. Pismem z dnia 22 czerwca 2016 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi zobowiązał biegłego do złożenia uzupełniającej opinii, dotyczącej uwag wniesionych przez strony. Opinia uzupełniająca została wydana we wrześniu 2016 roku. Biegły podtrzymał wszystkie argumenty i stanowisko prezentowane w pierwotnej opinii.

W dniu 24 lutego 2017 roku odbyła się rozprawa, na której Sąd dopuścił dowód z ustnej uzupełniającej opinii biegłego, a z uwagi na fakt, iż nie rozwiązała ona wątpliwości Sądu, postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2017 roku Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z kolejnej pisemnej uzupełniającej opinii biegłego. Opinia uzupełniająca została sporządzona przez biegłego i przedstawiona stronom w celu zgłoszenia uwag. W dniu 29 września 2017 roku Bank złożył obszerne pismo z uwagami do opinii. W dniu 30 kwietnia 2018 roku odbyła się rozprawa, na której Sąd dopuścił dowód z kolejnej ustnej uzupełniającej opinii biegłego. Sąd wydał na rozprawie postanowienie, w którym zobowiązał mBank do złożenia zaświadczeń zawierających historie zmian oprocentowania do każdej umowy kredytowej objętej postępowaniem, w terminie do 15 czerwca 2018 roku. Sąd udzielił pełnomocnikowi Powoda terminu 21 dni na zebranie danych niezbędnych do uzupełnienia opinii przez biegłego. W czerwcu 2018 roku Bank złożył obszerne pismo procesowe, w którym między innymi domaga się zmiany biegłego. Bank czeka na wyznaczenie terminu rozprawy.

3. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

Dnia 4 kwietnia 2016 roku Miejski Rzecznik Konsumentów reprezentujący grupę 390 osób – klientów bankowości detalicznej, którzy zawarli umowy kredytów hipotecznych waloryzowane kursem CHF, złożył przeciwko mBankowi S.A. pozew zbiorowy w Sądzie Okręgowym w Łodzi. W kolejnych pismach procesowych powód rozszerzył listę osób, które przystąpiły do pozwu zbiorowego.

Pozew zawiera alternatywne roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości, lub orzeczenia, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji są nieważne ze względu na fakt, że dopuszczają waloryzację kredytu powyżej 20% i poniżej 20% według kursu CHF z tabeli kursów walut mBanku S.A. obowiązującej w dniu zawarcia każdej z tych umów kredytowych.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi dopuścił sprawę do rozpoznania w postępowaniu grupowym. Na przedmiotowe postanowienie mBank S.A. złożył zażalenie, jednak Sąd Apelacyjny w Łodzi w dniu 15 marca 2017 roku zażalenie oddalił.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zarządził ogłoszenie o wszczęciu postępowaniu grupowego i wyznaczył termin 3 miesięcy od daty publikacji ogłoszenia na przystępowanie do grupy osób, których roszczenia mogą być objęte przedmiotowym powództwem. W wyznaczonym terminie do grupy przystąpiły 352 osoby. Postanowieniem z dnia 13 marca 2018 roku Sąd ustalił skład grupy na 1 731 osób. Przedmiotowe postanowienie zostało zaskarżone przez obie strony. Niezależnie od postępowania zażaleniowego Sąd wyznaczył termin posiedzenia na 5 października 2018 roku. W dniu 5 października 2018 roku po przeprowadzeniu rozprawy merytorycznej, wysłuchaniu stron i przedstawieniu głosów końcowych Sąd zamknął rozprawę. W dniu 19 października 2018 roku Sąd wydał wyrok, w którym oddalił wszystkie roszczenia Powoda. W ustnym uzasadnieniu Sąd podniósł, że Powód nie wykazał, że przysługuje mu interes prawny w wytaczaniu przedmiotowego powództwa a także odniósł się do kwestii ważności umów kredytowych waloryzowanych kursem CHF podkreślając, że zarówno same umowy, jak i klauzula waloryzacyjna są zgodne zarówno z obowiązującymi przepisami jak i z zasadami współżycia społecznego.

W dniu 11 stycznia 2019 roku do Banku została doręczona apelacja Powoda, do której Bank przygotowuje replikę.

4. Pozew firmy LPP S.A.

W dniu 17 maja 2018 roku do mBanku S.A. wpłynął pozew firmy LPP S.A. z siedzibą w Gdańsku w sprawie roszczenia odszkodowawczego w kwocie 96 307 009,15 zł z tytułu opłaty interchange. Firma LPP S.A. wnosi o zasądzenie kwoty odszkodowania solidarnie od mBanku S.A. i od innego banku krajowego.

Powód zarzuca obydwu pozwanym Bankom oraz innym bankom działającym w Polsce udział w bezprawnym porozumieniu naruszającym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tj. w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań klientów wobec Powoda z tytułu płatności za nabywane przez nich towary za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski, poprzez:

- a. wspólne ustalenie wysokości stawki opłaty interchange pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu VISA i/lub MasterCard i obciążanie ww. opłatami interchange Powoda,
- b. pobranie przez Pozwanych i inne banki działające w Polsce w porozumieniu z Pozwanymi od Powoda opłat interchange w wysokości ustalonej w ramach wyżej wymienionego bezprawnego porozumienia oraz wartości uiszczonych przez Powoda na rzecz Pozwanych i innych banków działających w porozumieniu z Pozwanymi opłat interchange w latach 2008 -2014,
- c. poniesienie przez Powoda szkody na skutek bezprawnego porozumienia Pozwanych i innych banków działających w Polsce co do wspólnego ustalania wysokości opłaty interchange i jej pobrania od Powoda, oraz
- d. świadomość Pozwanych co do charakteru prawnego i skutków ekonomicznych porozumienia dla Powoda (szkody Powoda - płacenia więcej, aniżeli płaciłby gdyby nie bezprawne porozumienie Pozwanych i innych banków działających w porozumieniu z Pozwanymi).

W dniu 16 sierpnia 2018 roku mBank S.A. złożył odpowiedź na pozew. W dniu 23 listopada 2018 roku odbyła się rozprawa. Sąd odroczył rozprawę, wezwał Powoda do uzupełnienia braków formalnych pisma procesowego (repliki na odpowiedź na pozew). Sąd uwzględnił wnioski Pozwanych o wezwanie szesnastu banków do udziału w sprawie oraz zarządził doręczenie bankom pism z wnioskiem o wezwanie.

Podatki

W dniu 24 września 2018 roku mBank S.A. otrzymał wezwanie od Naczelnika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie do przedłożenia dokumentacji podatkowej dotyczącej transakcji zawieranych z podmiotami powiązаныmi, o której mowa w art. 9a ust. 1-3a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2016.

W dniach od 23 listopada 2017 roku do 3 kwietnia 2018 roku w mBanku S.A. trwała kontrola podatkowa prowadzona przez pracowników Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie w zakresie prawidłowości rozliczania podatku od towarów i usług z tytułu importu usług za rok 2015. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

Kontrola Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)

W okresie od października do grudnia 2018 roku pracownicy UKNF przeprowadzili w Banku kontrolę w celu sprawdzenia, czy działalność mBanku S.A. w zakresie wykonywania obowiązków depozytariusza jest zgodna z prawem oraz umową o wykonywaniu funkcji depozytariusza, a w szczególności z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1355, z późn. zm.).

Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole przekazanym Bankowi w dniu 11 lutego 2019 roku. W dniu 25 lutego 2019 roku Bank przekazał UKNF zastrzeżenia do protokołu oraz dodatkowe wyjaśnienia w kwestiach podlegających kontroli.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest znane ostateczne stanowisko UKNF dotyczące zagadnień będących przedmiotem powyższej kontroli.

33. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- **Zobowiązania do udzielenia kredytu**
Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.
- **Gwarancje i inne produkty finansowe**
Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.
- **Pozostałe zobowiązania.**

Zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania

31.12.2018	Kwota nominalna pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9				Rezerwy z tytułu pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Zobowiązania do udzielenia kredytu	26 308 567	879 761	21 047	961	30 265	18 243	6 231	861
Gwarancje i inne produkty finansowe	14 715 461	872 767	119 779	5 100	2 784	4 994	47 154	(3 437)
Pozostałe zobowiązania	37 076	-	-	-	-	-	-	-

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

31.12.2018	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	31 250 298	12 890 608	2 445 996	46 586 902
Zobowiązania udzielone	29 748 567	11 149 168	2 109 173	43 006 908
1. Finansowe	22 653 325	3 641 394	962 006	27 256 725
a) zobowiązania do udzielenia kredytu	22 606 936	3 641 394	962 006	27 210 336
b) pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	46 389	-	-	46 389
2. Gwarancje i inne produkty finansowe	7 058 166	7 507 774	1 147 167	15 713 107
a) gwarancje i akredytywy stand by	7 058 166	7 507 774	1 147 167	15 713 107
3. Pozostałe zobowiązania	37 076	-	-	37 076
Zobowiązania otrzymane	1 501 731	1 741 440	336 823	3 579 994
- finansowe	-	381 660	-	381 660
- gwarancyjne	1 501 731	1 359 780	336 823	3 198 334
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	161 296 836	315 492 667	38 862 264	515 651 767
Instrumenty pochodne na stopę procentową	90 331 695	291 995 862	34 856 614	417 184 171
Walutowe instrumenty pochodne	68 729 285	22 965 070	2 487 650	94 182 005
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	2 235 856	531 735	1 518 000	4 285 591
Pozycje pozabilansowe razem	192 547 134	328 383 275	41 308 260	562 238 669

31.12.2017	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	27 125 386	15 090 392	2 129 302	44 345 080
Zobowiązania udzielone	25 276 841	13 374 764	1 690 420	40 342 025
1. Finansowe	20 567 540	4 013 179	501 647	25 082 366
a) zobowiązania do udzielenia kredytu	20 544 310	3 970 141	501 647	25 016 098
b) pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	23 230	43 038	-	66 268
2. Gwarancje i inne produkty finansowe	4 309 301	9 361 585	1 188 773	14 859 659
a) gwarancje i akredytywy stand by	4 309 301	9 361 585	1 188 773	14 859 659
3. Pozostałe zobowiązania	400 000	-	-	400 000
Zobowiązania otrzymane	1 848 545	1 715 628	438 882	4 003 055
- finansowe	13 222	-	-	13 222
- gwarancyjne	1 835 323	1 715 628	438 882	3 989 833
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	159 031 356	238 279 075	33 667 353	430 977 784
Instrumenty pochodne na stopę procentową	87 608 656	214 666 186	31 932 357	334 207 199
Walutowe instrumenty pochodne	70 029 917	22 143 926	1 429 596	93 603 439
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 392 783	1 468 963	305 400	3 167 146
Pozycje pozabilansowe razem	186 156 742	253 369 467	35 796 655	475 322 864

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania otrzymane przez Bank wyniosły 3 579 994 tys. zł i dotyczyły głównie otrzymanych gwarancji stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów i pożyczek (31 grudnia 2017 r.: 4 003 055 tys. zł).

34. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Banku kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy-sell-back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell-buy-back).

Ponadto Bank przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takich jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej mBanku, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Banku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

31.12.2018

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte			
				Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
1	2	3	4	5	6	7	
Papiery dłużne (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	33 729 866	5 212 292	26 755 872	1 480 632	599	1 480 033	28 235 905
- Bony pieniężne NBP	499 912	-	499 912	-	-	-	499 912
- Papiery skarbowe	28 648 366	4 881 622	23 766 744	1 480 632	599	1 480 033	25 246 777
- Listy zastawne	838 036	330 670	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	3 743 552	-	2 489 216	-	-	-	2 489 216
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	388 196	388 196	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	103 531 108	-	-	-	-	-	-
Razem	137 649 170	5 600 488	26 755 872	1 480 632	599	1 480 033	28 235 905

31.12.2017

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
Papiery dłużne (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	32 601 146	6 525 063	24 608 420	-	-	-	24 608 420
- Bony pieniężne NBP	2 199 429	-	2 199 429	-	-	-	2 199 429
- Papiery skarbowe	27 516 478	6 324 695	21 191 783	-	-	-	21 191 783
- Listy zastawne	443 380	200 368	243 012	-	-	-	243 012
- Pozostałe papiery nieskarbowe	2 441 859	-	974 196	-	-	-	974 196
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	365 385	365 385	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	91 602 952	-	-	-	-	-	-
Razem	124 569 483	6 890 448	24 608 420	-	-	-	24 608 420

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell-buy-back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu kredytów na stałą stopę otrzymanych z EBI oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych BFG i zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na rzecz funduszu gwarancyjnego i funduszu przymusowej restrukturyzacji BFG.

35. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 42 336 982 sztuk (31 grudnia 2017 r.: 42 312 122 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 988 000	39 952 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	12 000	48 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
zwykłe na okaziciela	-	-	41 203	164 812	w całości opłacone gotówką	2016
zwykłe na okaziciela	-	-	31 995	127 980	w całości opłacone gotówką	2017
zwykłe na okaziciela	-	-	24 860	99 440	w całości opłacone gotówką	2018
Liczba akcji, razem			42 336 982			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				169 347 928		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

*Stan akcji na dzień bilansowy

W 2018 roku Krajowy depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 24 860 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2018 roku o kwotę 99 440 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadał 69,33% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W 2018 roku nie było zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji Banku, natomiast w dniu 4 lutego 2019 roku Bank otrzymał od Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (OFE) zawiadomienie o zmniejszeniu udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. poniżej 5%. Do dnia 28 stycznia 2019 roku OFE był w posiadaniu 2 117 564 akcji mBanku S.A., co stanowiło 5,002% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 117 564 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A. Od dnia 29 stycznia 2019 roku OFE jest w posiadaniu 2 101 872 akcji mBanku S.A., co stanowi 4,965% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawnia do 2 101 872 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

36. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2018 roku i w 2017 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 41.

37. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2018	31.12.2017
Pozostały kapitał zapasowy	9 216 652	7 145 517
Pozostałe kapitały rezerwowe	22 452	22 638
Fundusz ogólnego ryzyka	1 115 143	1 115 143
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	(248 157)	1 199 339
Wynik roku bieżącego	1 317 485	1 089 704
Zyski zatrzymane, razem	11 423 575	10 572 341

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

38. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2018	31.12.2017
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(5 160)	(5 336)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	3 278	3 671
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(8 438)	(9 007)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	83 643	(5 198)
Niezrealizowane zyski	103 263	2 877
Niezrealizowane straty	-	(9 295)
Podatek odroczony	(19 620)	1 220
Wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	104 292	nd
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	184 042	nd
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(47 501)	nd
Podatek odroczony	(32 249)	nd
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	nd	164 413
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	nd	191 650
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	nd	(7 562)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	nd	15 903
Podatek odroczony	nd	(35 578)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(9 113)	(6 605)
Straty aktuarialne	(11 251)	(8 154)
Podatek odroczony	2 138	1 549
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	3 120	3 770
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek zależnych i stowarzyszonych	3 120	3 770
Inne pozycje kapitału własnego razem	176 782	151 044

W 2018 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w ostatnim kwartale 2018 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

W 2017 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w pierwszej połowie 2017 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

39. Dywidenda na akcję

W dniu 12 kwietnia 2018 roku XXXI Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za rok 2017. Na dywidendę dla akcjonariuszy Banku została przekazana kwota 217 907 428,30 zł, przy czym kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wyniosła 5,15 zł. Kwota ta stanowi 20% jednostkowego zysku netto Banku wypracowanego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku.

Dzień dywidendy został ustalony na dzień 24 maja 2018 roku, natomiast wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 7 czerwca 2018 roku.

40. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych**Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych**

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2018	31.12.2017
Kasa i operacje z bankiem centralnym (Nota 18)	9 182 971	7 383 518
Należności od banków (Nota 22)	666 405	1 134 541
Wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	748 294	1 232 515
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	10 597 670	9 750 574

Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Wyjaśnienie różnic pomiędzy zmianą stanu wynikającą z sald bilansowych a zmianą stanu wykazaną w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia 2018
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(246 577)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(468 136)
Zmiana stanu należności od banków, razem	(714 713)
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	530 418
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	87 178
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	109 681
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(484 221)
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	243 056
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(7 637 821)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(188 214)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(7 826 035)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(3 159 455)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(7 062)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(497 381)
Zmiana stanu aktywa finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, razem	(3 663 898)
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(480 368)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	203 363
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, razem	(277 005)
Inne aktywa - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(236 111)
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	(1 817)
Zmiana stanu innych aktywów, razem	(237 928)
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 952 945)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	12 176
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	2 644 697
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	703 928
Zobowiązania wobec klientów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	10 514 770
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	207 320
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	734 364
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	11 456 454
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	2 857 724
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(2 829 853)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	27 871
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	465 589
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 12)	10 224
Wyłączenie zobowiązań z tytułu wyceny aktywów przeznaczonych do sprzedaży	3 304
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	(3 259)
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17)	(3 097)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw, razem	472 761

	Rok kończący się 31 grudnia 2017
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 245 067
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(107 683)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 191 363)
Zmiana stanu należności od banków, razem	(53 979)
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	2 289 804
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(2 270 514)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu, razem	19 290
Pochodne instrumenty finansowe - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	81 542
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	79 833
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(4 511)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych, razem	156 864
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 127 607)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(103 546)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(1 231 153)
Inwestycyjne papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(950 088)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	218 984
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(298 392)
Sprzedaż kapitałowych papierów inwestycyjnych oraz udziałów w jednostkach zależnych	(32 863)
Wyłączenie zmiany stanu wynikającej z wyceny metodą praw własności inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone	51 350
Zwiększenie zaangażowania w jednostkach zależnych oraz udziałach mniejszościowych	349 039
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych, razem	(661 970)
Zmiana stanu pozostałych aktywów - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(47 732)
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	7 066
Zmiana stanu pozostałych aktywów, razem	(40 666)
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 413 298)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(42 415)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	3 568 353
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	112 640
Zobowiązania wobec klientów (w tym różnice z rachunkowości zabezpieczeń) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	310 731
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	40 773
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(770 956)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	(419 452)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	378 673
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 12)	8 700
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	833
Wyłączenie rozliczeń z tytułu zastosowania wyceny metodą praw własności	2 376
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17)	724
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań, razem	391 306

Odsetki otrzymane i zapłacone wykazane w działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Odsetki otrzymane z tytułu:		
Należności od banków	161 966	165 299
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2 959 928	2 666 791
Dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	73 055	63 651
Dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	874 312	949 535
Instrumentów pochodnych zakasifikowanych do księgi bankowej	81 360	38 440
Instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	98 261	65 511
Pozostałe odsetki otrzymane	5 626	4 551
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych, razem	4 254 508	3 953 778

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2018	2017
Odsetki zapłacone z tytułu:		
Rozliczeń z bankami z tytułu przyjętych depozytów	(12 176)	(16 363)
Rozliczeń z klientami z tytułu przyjętych depozytów	(643 801)	(545 329)
Kaucji przyjętej w związku z udzieloną gwarancją emisji papierów dłużnych	(146 295)	(152 612)
Pozostałe odsetki zapłacone	(6 881)	(7 520)
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych, razem	(809 153)	(721 824)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W 2018 roku przepływy środków z działalności inwestycyjnej związane były z nabyciem i sprzedażą oraz podwyższeniem udziałów w spółkach zależnych oraz otrzymanymi przez Bank dywidendami. Pozostałe przepływy środków z tej działalności dotyczą rozliczeń z tytułu nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej dotyczą głównie wpływów z emisji dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank, wpływu z emisji zobowiązań podporządkowanych i rozliczeń z tytułu długoterminowych kredytów otrzymanych od innych banków (Nota 28) oraz z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Nota 28).

Ponadto, w 2017 roku wpływy z działalności finansowej Bank obejmują kaucję przyjętą od spółki zależnej mFinance France S.A. z tytułu gwarancji udzielonej przez Bank w związku z emisją euroobligacji o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu zobowiązań w ramach działalności finansowej.

	Stan na 31.12.2017	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2018
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 28)	3 394 340	(2 785 864)	138 858	747 334
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 28)	4 142 944	(858 678)	172 998	3 457 264
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (Nota 28)	-	2 812 921	44 803	2 857 724
Zobowiązania podporządkowane (Nota 28)	2 158 143	245 562	70 458	2 474 163
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	9 695 427	(586 059)	427 117	9 536 485

	Stan na 31.12.2017	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2018
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 28)	6 964 907	(2 758 658)	(811 909)	3 394 340
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 28)	4 201 768	192 646	(251 470)	4 142 944
Zobowiązania z tytułu kaucji przyjętych w związku z udzielonymi gwarancjami (Nota 28)	7 568 289	791 720	(558 711)	7 801 298
Zobowiązania podporządkowane (Nota 28)	3 943 349	(1 681 347)	(103 859)	2 158 143
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	22 678 313	(3 455 639)	(1 725 949)	17 496 725

W zmianie stanu nie związanej z przepływami środków pieniężnych ujęte zostały różnice kursowe oraz odsetki naliczone.

41. Programy motywacyjne oparte na akcjach

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej 50%-wej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczoną i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczoną i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonej transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie zostanie spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2018		31.12.2017	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	15 542	-	17 210	-
Przyznane w danym okresie	8 021	-	11 993	-
Umorzone w danym okresie	-	-	3 385	-
Wykonane w danym okresie*	11 334	4	10 276	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	12 229	-	15 542	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2018 wyniosła 430,59 zł (2017 r. – 421,21 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku, przy czym względem osób, które nabyły obligacje z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku, lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV, V i VI program miał być przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Celem Programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBank S.A.

Obligacje przyznane w ramach III, IV, V i VI transzy zostały nabyte przez osoby uprawnione, a wynikające z obligacji prawa do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, zostały zrealizowane.

Ostatnie rozliczenia w/w transz zostały zrealizowane w 2017 roku.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostanie podzielone na cztery części, które będą mogły być realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka podmiotów w Grupie mBanku S.A.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w której jest prowadzony Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji nieodroczonej lub odroczonej w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W ramach tego programu (począwszy od VII transzy) została przyznana premia za lata 2014-2017. Ostatnie rozliczenia przypadają na 2021 rok.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2018		31.12.2017	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	15 396	-	11 309	-
Przyznane w danym okresie	11 423	-	20 339	-
Umorzone w danym okresie	-	-	82	-
Wykonane w danym okresie*	13 526	4	16 170	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	13 293	-	15 396	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2018 wyniosła 430,59 zł (2017 r. – 421,21 zł).

Program motywacyjny z 2018 roku dla Członków Zarządu i kluczowej kadry Grupy mBanku – pracowników mających wpływ na profil ryzyka mBanku

W dniu 18 kwietnia 2018 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej i decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 18 maja 2018 roku, uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A.

Program motywacyjny zastąpił istniejące programy tj., program pracowniczy wprowadzony na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 27 października 2008 roku, z uwzględnieniem późniejszych zmian, oraz program dla Członków Zarządu wprowadzony na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. z dnia 14 marca 2008 roku, z późniejszymi zmianami. Przy czym prawa z obligacji nabytych w ramach istniejących programów będą realizowane na zasadach określonych w tych programach.

Nowy program będzie realizowany od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2028 roku. Osobami uprawnionymi do udziału w programie są osoby zajmujące stanowiska zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Taker, określone jako Risk Taker I lub Risk Taker II, z wyłączeniem Risk Takers II – Członków Zarządu spółki mBank Hipoteczny S.A., w której realizowany jest inny program motywacyjny.

Risk Taker I oznacza Członka Zarządu Banku. Risk Taker II oznacza pracownika zajmującego stanowisko zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Takers, w tym również osobę sprawującą funkcję Członka Zarządu w podmiocie z Grupy mBanku.

Na warunkach określonych w Regulaminie i Polityce Wynagradzania Risk Takers, Risk Takers będą mogli objąć nieodpłatnie Warranty, a w wykonaniu praw z Warrantów – Akcje.

Bonus dla Risk Taker I

Rada Nadzorcza ustala wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy każdemu Członkowi Zarządu indywidualnie w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów MBO w odniesieniu do okresu co najmniej 3 lat, przy czym jego wysokość zależy od wysokości puli bonusów. Pula bonusów stanowi sumę kwot bazowych obliczonych dla każdego Członka Zarządu. Kwota bazowa wyliczana jest jako krotność wynagrodzenia zasadniczego, która uzależniona jest od poziomu Economic Profit (EP), przy czym EP liczony jest za okres 3 lat zgodnie z zasadami określonymi w Polityce Wynagradzania Risk Takers.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 40% bonusu i części odroczonej stanowiącej 60% bonusu.

Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowej podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A.

Część odroczonej zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 5 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa jest wypłacana po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Bonus dla Risk Taker II

Wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy ustala Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker'a II (pracownika Banku) lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Risk Taker'a II (Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku) w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów MBO z trzech ostatnich lat kalendarzowych, wynik Economic Profit Grupy mBanku oraz odpowiednio wynik linii biznesowej/spółki/jednostki organizacyjnej.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 60% bonusu i części odroczonej stanowiącej 40% bonusu.

Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowa podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A.

Część odroczonej zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 3 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa wypłacana jest po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W przypadku gdy wysokość bonusu ustalona dla Risk Taker'a II (pracownika Banku) za dany rok kalendarzowy nie przekracza 200 000 zł, bonus może zostać, na podstawie decyzji podjętej przez Zarząd Banku, wypłacony w całości w postaci pieniężnej w formie nieodroczonej.

Część odroczonej bonusu Risk Taker I i Risk Taker II w zakresie ustalenia oraz wypłaty podlega ocenie. Odpowiednio, Rada Nadzorcza mBanku w stosunku do Risk Taker I, Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker II (pracownika Banku) lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Risk Taker II (Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku), może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy w przypadku gdy stwierdzi, że w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, Risk Taker miał bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy lub pozycję rynkową Banku/Spółki/Grupy, naruszył przyjęte w Grupie zasady i normy, bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych, gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie został spełniony lub zaistniała którakolwiek z przesłanek o której mowa w art. 142 ust. 2 ustawy Prawo Bankowe.

W przypadku zaistnienia zdarzeń o których mowa powyżej na etapie ustalania wysokości bonusu dla Risk Taker'ów Rada Nadzorcza mBanku/Rada Nadzorcza spółki/Zarząd mBanku, może podjąć decyzję o nieprzyznaniu za dany rok kalendarzowy bonusu w całości lub jego redukcji.

Ponadto Risk Taker I i Risk Taker II może zostać zobowiązany na zasadach i w terminie określonym decyzją odpowiednio Rady Nadzorczej mBanku/Rady Nadzorczej spółki z Grupy/Zarząd mBanku, do zwrotu bonusu przyznanego i wypłaconego za dany rok kalendarzowy (tj.: części nieodroczonej i wszystkich części odroczonej), w przypadku gdy naruszył przyjęte w Grupie mBanku zasady i normy, dopuścił się istotnego naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów prawa lub bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych wynikających ze świadomego, negatywnego działania na szkodę Grupy mBanku/Spółki lub doprowadził do nałożenia na Bank/Spółkę przez organy nadzorcze sankcji finansowych na podstawie prawomocnej decyzji.

Decyzja o zaistnieniu wyżej opisanych zdarzeń może zostać podjęta do końca roku kalendarzowego, w którym nastąpi wypłata ostatniej transzy części odroczonej bonusu przyznanego za rok, w którym nastąpiło zdarzenie.

W przypadku uchwały Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. o wypłacie za dany rok dywidendy Risk Taker I i Risk Taker II, któremu został przyznany bonus w ramach części nieodroczonej lub odroczonej jest uprawniony do otrzymania niezależnie od bonusu ekwiwalentu pieniężnego na zasadach określonych w Polityce Wynagradzania Risk Takers w związku z odroczeniem części bonusu wypłacanej w warrantach subskrypcyjnych.

Premia w ramach wyżej opisanego Programu po raz pierwszy zostanie przyznana dla Risk Takers I i Risk Takers II w 2019 roku za rok 2018.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na sprawozdanie z sytuacji finansowej i rachunek zysków i strat Banku**Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach**

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2018	31.12.2017
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	22 638	26 891
- wartość usług świadczonych przez pracowników	10 224	8 700
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(10 410)	(12 953)
Stan na koniec okresu	22 452	22 638

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 12 Ogólne koszty administracyjne.

42. Transakcje z podmiotami powiązanimi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanimi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanimi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanimi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2018 rok

(w tys. zł)

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Spółki zależne od mBanku		Commerzbank AG		Pozostałe spółki Grupy Commerzbank AG poza spółkami zależnymi od mBanku	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Stan na koniec okresu										
Sprawozdanie z sytuacji finansowej										
Aktywa	3 247	1 522	1 583	85	16 098 429	15 030 592	555 690	610 053	7 587	9 084
Zobowiązania	14 909	11 895	1 955	1 140	8 179 812	8 085 667	1 918 804	4 053 070	56 543	37 064
Rachunek zysków i strat										
Przychody z tytułu odsetek	90	14	49	3	319 373	269 619	100 581	110 603	535	431
Koszty z tytułu odsetek	(77)	(118)	(2)	(7)	(163 020)	(157 822)	(65 321)	(107 883)	(273)	(293)
Przychody z tytułu prowizji	93	76	7	13	14 851	18 232	3 771	1 158	84	39
Koszty z tytułu prowizji	-	-	-	-	(187 180)	(110 433)	(4 828)	(5)	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	21 554	11 082	1 458	24	-	-
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	(6 485)	(12 360)	(8 647)	(8 865)	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane										
Zobowiązania udzielone	583	635	462	121	10 058 396	10 254 799	1 842 625	2 099 374	-	7 057
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	-	-	2 074 354	1 632 240	-	8 385

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku, podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2018 roku i w 2017 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

W dniu 12 kwietnia 2018 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. dokonała wyboru członków Zarządu mBanku S.A. na wspólną pięcioletnią kadencję, w następującym składzie:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Lidia Jabłonowska-Luba – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Frank Bock – Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych,
4. Andreas Böger – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Krzysztof Dąbrowski – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki,
6. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
7. Adam Pers – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Na koniec 2018 roku skład Zarządu Banku pozostał niezmienny.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2018 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2018 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2017 rok	Bonus odroczony*
1.	Cezary Stypułkowski	3 580 421	241 475	434 466	805 415
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 629 000	183 087	150 000	445 000
3.	Frank Bock	1 694 638	252 467	108 334	-
4.	Andreas Böger	1 729 940	132 699	87 500	-
5.	Krzysztof Dąbrowski	1 733 565	146 847	150 000	76 667
6.	Cezary Kocik	1 879 956	199 194	250 000	475 000
7.	Adam Pers	1 676 801	126 426	126 334	90 000
	Razem	13 924 321	1 282 195	1 306 634	1 892 082

*W 2018 roku wypłacono III odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014, II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2016. Panu Krzysztofowi Dąbrowskiemu i Panu Adamowi Persowi wypłacono odroczone transze w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu przyznanego w okresie pełnienia funkcji Dyrektora Zarządzającego, których termin płatności przypadał w 2018 roku.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2018 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2018 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2017 rok	Bonus odroczony*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku					
1.	Christoph Heins	-	-	75 000	62 500
2.	Jarosław Mastalerz	-	-	50 000	475 000
3.	Przemysław Gdański	-	-	166 668	445 000
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2016 roku					
1.	Joerg Hessenmueller	-	-	-	402 500

*W 2018 roku Członkowie Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku oraz Pan Joerg Hessenmueller, otrzymali III odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014, II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2016.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2017 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2016 rok	Bonus odroczony*
1.	Cezary Stypułkowski	2 661 046	237 960	460 831	575 000
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 500 000	173 320	250 000	320 000
3.	Frank Bock	1 061 379	229 370	-	-
4.	Andreas Böger	797 633	68 338	-	-
5.	Krzysztof Dąbrowski	1 125 000	87 939	-	-
6.	Cezary Kocik	1 500 000	189 036	250 000	350 000
7.	Adam Pers	272 727	19 266	-	-
Razem		8 917 785	1 005 229	960 831	1 245 000

* W 2017 roku wypłacono II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2017 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)				
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2016 rok	Bonus odroczony*	Odprawa
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku						
1.	Christoph Heins	776 684	269 061	125 000	-	-
2.	Hans-Dieter Kemler	500 000	127 984	200 000	320 000	-
3.	Jarosław Mastalerz	665 926	101 811	250 000	350 000	-
4.	Przemysław Gdański	1 442 587	168 052	250 000	320 000	1 500 000
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2016 roku						
1.	Joerg Hessenmueller	-	-	125 000	340 000	-

*W 2017 roku Członkowie Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku oraz pan Joerg Hessenmueller otrzymali II odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014 oraz I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2015.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2018, który byłby wypłacony w roku 2019. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2018 dla Członków Zarządu, która wynosiła 4 752 541 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 26 lutego 2019 roku.

W 2018 roku i w 2017 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2018 roku wyniosła 18 405 232 zł (2017: 19 495 950 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję, tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2017, Członkowie Zarządu zobligowani są do powstrzymywania się od wszelkiej działalności konkurencyjnej w ciągu sześciu miesięcy od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o zarządzanie. Dodatkowo Komisja ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o przedłużeniu obowiązku powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej maksymalnie o kolejnych sześć miesięcy, albo na wniosek Zarządcy podjąć decyzję o zwolnieniu Zarządcy z obowiązku, o którym mowa powyżej. Przez okres powstrzymywania się od wszelkiej działalności konkurencyjnej przysługuje odprawa w wysokości proporcjonalnej do tego okresu, równa iloczynowi miesięcznego wynagrodzenia i liczby miesięcy okresu powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej mBanku S.A. na koniec 2018 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej i Nominacji, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Stephan Engels – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
3. Tomasz Bieske – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
4. Andre Carls - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji Prezydialnej i Nominacji, Członek Komisji ds. Audytu,
5. Marcus Chromik - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
6. Janusz Fiszer - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
7. Mirosław Godlewski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
8. Jörg Hessenmüller - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
9. Gurjinder Singh Johal - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
10. Michael Mandel - Członek Rady Nadzorczej,
11. Teresa Mokrysz - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej i Nominacji,
12. Agnieszka Słomka-Gołębiowska - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu.

■ Zmiany w składzie Rady Nadzorczej mBanku S.A.

W dniu 11 września 2018 roku Pan Maciej Leśny, Przewodniczący Rady Nadzorczej mBanku S.A., otrzymał rezygnację Pana Thorstena Kanzlera z członkostwa w Radzie Nadzorczej mBanku S.A. jak również z członkostwa w Komisji Ryzyka Rady Nadzorczej mBanku S.A. z dniem 23 września 2018 roku.

W dniu 24 września 2018 roku uchwałą Rady Nadzorczej mBanku S.A., Pan Gurjinder Singh Johal został powołany na stanowisko członka Rady Nadzorczej mBanku S.A. z dniem 24 września 2018 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2018 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2017 roku (w zł)
1.	Maciej Leśny	367 235	367 235
2.	Stephan Engels	-	-
3.	Tomasz Bieske	429 025	319 656
4.	Andre Carls	288 000	279 000
5.	Marcus Chromik	-	-
6.	Janusz Fiszer	216 000	162 000
7.	Mirosław Godlewski	216 000	162 000
8.	Joerg Hessenmueller	216 000	210 000
9.	Gurjinder Singh Johal	54 000	-
10.	Michael Mandel	-	-
11.	Teresa Mokrysz	220 225	220 225
12.	Agnieszka Słomka-Gołębiowska	257 435	248 435
	Thorsten Kanzler*	162 000	216 000
	Wiesław Thor**	-	37 812
	Waldemar Stawski**	-	55 812
	Marek Wierzbowski**	-	54 000
	Razem	2 425 920	2 332 175

* Pan Thorsten Kanzler złożył z dniem 23 września 2018 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

**Kadencja wygasła z dniem 30 marca 2017 roku

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu mBanku S.A., Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu mBanku S.A.).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2018 roku wyniosła 28 757 076 zł (2017: 28 135 617 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2018 roku akcje Banku posiadało czterech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 19 384 sztuki, Pan Frank Bock – 223 sztuki, Pan Andreas Böger - 180 sztuk i Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 630 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcje Banku posiadało dwóch Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 16 275 sztuk i Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 117 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Jörg Hessenmüller – 7 175 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2018 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej nie posiadali akcji Banku.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Jörg Hessenmüller – 6 118 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej nie posiadali akcji Banku.

43. Przejęcie i zbycie

■ Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa mFinanse

W dniu 27 listopada 2017 roku mBank S.A. oraz spółka zależna mBanku S.A. mFinanse S.A. („mFinanse”), zawarły warunkową umowę, na podstawie której mBank zobowiązany był do sprzedaży 100% akcji w spółce Latona S.A. na rzecz Phoebe IVS z siedzibą w Danii („Inwestor”), a następnie mFinanse zobowiązana była do sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa mFinanse na rzecz spółki Latona S.A.

W związku z powyższym, w dniu 26 marca 2018 roku Bank dokonał sprzedaży 100% akcji w spółce Latona S.A. na rzecz Inwestora, a w dniu 27 marca 2018 roku mFinanse sprzedała zorganizowaną część przedsiębiorstwa mFinanse na rzecz spółki Latona S.A.

Zorganizowana część przedsiębiorstwa stanowiła wydzieloną działalność, w ramach której na podstawie umów agencyjnych mFinanse wykonywała jako agent ubezpieczeniowy czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie grupowych umów ubezpieczenia.

Maksymalne łączne wynagrodzenie z tytułu transakcji wyniesie około 435 mln zł. W efekcie transakcji, do 31 grudnia 2018 roku Bank, głównie poprzez wycenę metodą praw własności spółki mFinanse, rozpoznał zysk netto w wysokości 207 469 tys. zł. Ze względu na charakter transakcji, rozpoznanie części wynagrodzenia w przyszłości będzie uzależnione od wyników sprzedanej części biznesu. Skutkiem tego może być rozpoznanie dodatkowego zysku netto w maksymalnej kwocie do 118 mln zł w okresie około 5 lat od końca 2018 roku.

Przy rozliczeniu transakcji uwzględniono, że otrzymane wynagrodzenie dotyczy wynagrodzenia za zbyte przedsięwzięcie oraz obsługę serwisową bieżących płatności. Rozpoznany przychód został oszacowany jako wartość bieżąca zapłaconej ceny transakcyjnej z uwzględnieniem czynników, które w przyszłości mogą mieć wpływ na jej potencjalne obniżenie, co wymagało od Zarządu Banku dokonania istotnych szacunków. Osądy dotyczyły między innymi okresów, w którym może być rozpoznana cena warunkowa uzależniona od dodatkowych czynników.

W ocenie Zarządu jest wystarczająco pewne, że przychód rozpoznany w roku 2018 nie zostanie odwrócony w kolejnych okresach.

44. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

W dniu 12 kwietnia 2018 roku XXXI Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A., działając zgodnie z obowiązującymi przepisami, na podstawie § 11 lit. n Statutu Banku dokonało wyboru firmy Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa jako audytora do badania sprawozdań finansowych mBanku S.A. oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy mBanku S.A. za lata 2018-2019.

Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego mBanku S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. została zawarta w dniu 19 czerwca 2018 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia wypłaconego lub należnego Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2018 roku 2 758 tys. zł brutto.

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego lub należnego Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2018 roku 367 tys. zł brutto.

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych za lata 2016 i 2017, z którym mBank S.A. zawarł umowę, była PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego mBanku S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. została zawarta w dniu 24 marca 2016 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia wypłaconego lub należnego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2017 roku 3 721 tys. zł brutto.

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego lub należnego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2017 roku 2 154 tys. zł brutto.

45. Adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań Banku polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku jest oparta na dwóch podstawowych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków, między innymi takich jak zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana czy emisja akcji,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), współczynnika kapitału Tier I (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) na poziomie istotnie wyższym od wymaganego przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez instytucję nadzorującą. Pozwala to na rozwój biznesu przy jednoczesnym spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Pomiar adekwatności funduszy własnych, w tym m.in. kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych, całkowitego wymogu kapitałowego mBanku odbywała się w oparciu o przepisy:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie CRR),
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) NR 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie ITS),
- Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego.

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Ustawa), która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank zobowiązany jest dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 1,875% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2018 roku, zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wyniósł 0%. Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla mBanku, wyznaczany zgodnie z przepisami Ustawy jako średnia ważona wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Banku się znajdują, wyniósł 5 p.b. na dzień 31 grudnia 2018 roku. Na wartość wskaźnika wpływ miały przede wszystkim ekspozycje oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji, gdzie wskaźniki bufora antycyklicznego wynosiły na koniec 2018 roku odpowiednio: 1% i 1,25%.

W 2016 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną KNF, zgodnie z którą Bank został uznany za instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII). Na Bank został nałożony bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym,

który zgodnie z decyzją KNF z dnia 31 lipca 2018 roku wyniósł 0,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. Bufor ten powinien być utrzymywany zarówno na poziomie indywidualnym, jak i skonsolidowanym. Określona w decyzji administracyjnej wartość bufora ma zastosowanie wg stanu na 31 grudnia 2018 roku.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę, że nie wszystkie ekspozycje znajdują się na terytorium RP, a mBank posiada oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji, bufor ryzyka systemowego, jaki miał zastosowanie w przypadku mBanku w grudniu 2018 roku, wyniósł 2,79%.

Ostatecznie wymóg połączonego bufora wyznaczony dla mBanku na koniec 2018 roku wyniósł 5,22%.

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonej przez Urząd KNF w 2018 roku oceny ryzyka w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION), w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie, aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie jednostkowym w wysokości 4,18% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 3,14% na poziomie współczynnika kapitału Tier I (na poziomie skonsolidowanym odpowiednio 3,64% i 2,73%). Dodatkowy wymóg kapitałowy wyznaczony przez KNF w 2018 roku obejmował także dodatkowe czynniki ryzyka związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w obszarze ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz ryzyka zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców.

Wyższy niż w ubiegłym roku poziom dodatkowego wymogu kapitałowego wynikał z zastosowanej przez KNF wobec wszystkich banków w Polsce jednakowej metodyki, która nie uwzględnia wskazań modeli wewnętrznych wykorzystywanych przez Bank do kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Metodyka ta zakłada wspólny dla wszystkich banków punkt wyjścia do ustalenia dodatkowego wymogu kapitałowego, polegający na zastosowaniu wagi ryzyka z metody standardowej obowiązującej w Polsce w kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego dla walutowych ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach (waga ryzyka 150%), stosowanej w bankach posługujących się metodą standardową. W efekcie, ponad połowa wyznaczonego przez KNF dodatkowego wymogu kapitałowego dla mBanku wynika z „dorównania” wymogu kapitałowego do poziomu wymogu kalkulowanego przy zastosowaniu metody standardowej. Drugi ważny element składowy, który miał wpływ na poziom dodatkowego wymogu kapitałowego w ramach drugiego filara związany był z nadzorczą oceną BION kwantyfikującą ryzyko przypisane do portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, gdzie biorąc pod uwagę specyfikę portfela Banku, brane były pod uwagę następujące czynniki:

- udział w portfelu kredytów o LTV > 100%,
- poziom realizowanej przez Bank marży z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych,
- wrażliwość łącznego współczynnika kapitałowego Banku na zmiany kursów walut i stóp procentowych,
- przygotowanie Banku na przewalutowanie zadanej puli portfela kredytów.

Współczynniki kapitałowe w ujęciu jednostkowym znajdowały się w 2018 roku powyżej wymaganych wartości uwzględniających opisaną wyżej składowę.

mBank	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,40%	24,20%	18,12%	24,62%
Współczynnik kapitału Tier I (Tier I ratio)	14,36%	20,46%	14,09%	21,51%

Jednostkowy wskaźnik dźwigni finansowej, liczony według przepisów Rozporządzenia CRR oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, z uwzględnieniem przejściowej definicji kapitału Tier I, na koniec 2018 roku wyniósł 8,72%.

Bank zdecydował, że na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej, w tym kalkulacji funduszy własnych, w oparciu o Artykuł 1 paragraf 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie CRR, nie będzie stosował okresu przejściowego, który pozwala złagodzić wpływ na kapitał związany z wprowadzeniem MSSF 9.

Zaraportowane w niniejszym dokumencie współczynniki kapitałowe, kapitał Tier I i wskaźnik dźwigni finansowej odzwierciedlają już w pełni oddziaływanie MSSF 9.

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na fundusze własne składa się kapitał podstawowy Tier I, kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II, przy czym w mBanku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II mBanku obejmuje instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności).

Fundusze własne mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły 15 873 840 tys. zł. Jednocześnie kapitał podstawowy Tier I mBanku wyniósł 13 419 690 tys. zł.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA)

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,
- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,
- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB mBank zobowiązany jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W przypadku ekspozycji detalicznych Banku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Bank aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 65 581 592 tys. zł, w tym kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta z uwzględnieniem floora nadzorczego stanowiła 58 050 950 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Wdrożony w mBanku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ma na celu utrzymanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności mBanku.

W związku z tym, że całkowity wymóg kapitałowy Banku wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR jak również kapitał wewnętrzny oszacowany dla Banku na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach są niższe niż wartość funduszy własnych Banku, na dzień 31 grudnia 2018 roku mBank utrzymywał fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia CRR.

Kapitał wewnętrzny mBanku na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 4 686 349 tys. zł.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał podstawowy Tier I	13 419 690	12 614 436
Fundusze własne	15 873 840	14 440 192
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	57 879 780	51 328 997
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	14 968 233	13 420 326
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	42 909 950	37 907 456
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 597	1 215
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko rozliczenia / dostawy	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	791 333	756 256
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	6 518 022	6 178 124
Dodatkowa kwota ekspozycji na ryzyko stałych kosztów pośrednich	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	221 288	252 643
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko dużych ekspozycji w portfelu handlowym	-	-
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	171 170	131 014
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	65 581 593	58 647 034
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	20,46%	21,51%
Łączny współczynnik kapitałowy	24,20%	24,62%
Kapitał wewnętrzny	4 686 349	3 519 167

mBank S.A.

Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2018 rok

(w tys. zł)

FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2018	31.12.2017
Fundusze własne	15 873 840	14 440 192
KAPITAŁ TIER I	13 419 690	12 614 436
Kapitał podstawowy Tier I	13 419 690	12 614 436
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 574 636	3 563 819
Opłacone instrumenty kapitałowe	169 330	169 143
Ażio	3 405 338	3 394 928
(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	(32)	(252)
Zyski zatrzymane	243 436	1 587 319
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	(248 157)	1 199 339
Uznany zysk lub uznana strata	491 593	387 980
Inne skumulowane całkowite dochody	176 782	151 044
Pozostałe kapitały rezerwowe	9 239 105	7 168 155
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 115 143	1 115 143
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(38 284)	(33 000)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związane z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(2 101)	(1 938)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(36 183)	(31 062)
(-) Wartości niematerialne	(664 175)	(612 441)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(693 210)	(648 191)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	29 035	35 750
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(56 921)	(165 809)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(83 643)	(29 915)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	(86 389)	(129 879)
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
KAPITAŁ TIER II	2 454 150	1 825 756
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 454 150	1 250 000
Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	-	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II podlegających zasadzie praw nabytych i pożyczki podporządkowane	-	575 756

Ryzyko kredytowe	31.12.2018	31.12.2017
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	57 879 780	51 328 997
Metoda standardowa	14 968 233	13 420 326
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	14 968 233	13 420 326
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	30 402	30 116
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	93 945	154 778
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	24 745	19 850
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	233 527	149 192
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 744 233	4 613 502
Ekspozycje detaliczne	1 343 170	1 240 917
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 069 732	1 025 535
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	282 165	562 806
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	2 902	34 520
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje kapitałowe	6 130 153	5 571 812
Inne pozycje	13 259	17 298
Metoda AIRB	42 909 950	37 907 456
Metody IRB w przypadku gdy nie są stosowane oszacowania własne LGD ani współczynniki konwersji	-	-
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	40 734 029	36 268 686
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	1 229 148	1 234 473
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	5 077 050	4 928 974
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	1 944 703	1 791 791
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	16 066 241	12 705 172
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	901 557	1 048 526
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	5 433 050	5 532 303
Kwalifikowane odnawialne ekspozycje detaliczne	-	-
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	2 627 879	2 384 652
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	7 454 401	6 642 795
Ekspozycje kapitałowe według metody IRB	-	-
Pozycje sekurytyzacyjne według metody IRB	-	-
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	2 175 921	1 638 770
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 597	1 215

46. Pozostałe informacje

- Rekomendacja Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) dotycząca restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych

W dniu 13 stycznia 2017 roku KSF przyjął uchwałę w sprawie rekomendacji dotyczącej restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych. Uchwała ta zawiera szereg rekomendacji, z których część została wdrożona w 2017 roku, natomiast dwie, które mogą mieć istotny wpływ na Bank, a które nie zostały dotychczas wdrożone, dotyczą:

- podniesienia przez Ministra Finansów w drodze dedykowanego rozporządzenia wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej, których zakup finansowany był kredytem w walucie obcej (narzędzie to będzie dotyczyło banków stosujących do kalkulacji wymogów kapitałowych metodę ratingów wewnętrznych, w tym mBanku S.A.);
- wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców, które miałyby prowadzić do większego wykorzystania środków funduszu na wsparcie kredytobiorców w trudnej sytuacji finansowej. W październiku 2017 roku Sejm rozpoczął prace nad przedstawionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektem ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, które adresują wspomnianą rekomendację. W styczniu 2019 roku sejmowa podkomisja ds. ustaw frankowych wróciła do prac nad tym projektem, który ma pozytywne stanowisko rządu.

W związku z tym, że nie zostały zakończone prace nad realizacją wskazanych wyżej rekomendacji, Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na współczynniki kapitałowe oraz sprawozdanie finansowe Banku.

- Propozycje dotyczące restrukturyzacji hipotecznych kredytów walutowych

W dniu 24 stycznia 2019 roku podczas posiedzenia podkomisji sejmowej ds. ustaw frankowych podjęto decyzję o wyborze, spośród czterech przedstawionych do tej pory propozycji legislacyjnych, oraz dalszym procedowaniu projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. W dniu 21 lutego 2019 roku sejmowa komisja finansów przyjęła projekt ustawy. Wyżej wymieniony projekt został złożony w Sejmie przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 2017 roku. Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego ostateczny kształt przedstawionej propozycji legislacyjnej nie jest znany. W związku z tym Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować prawdopodobieństwa wdrożenia powyższych rozwiązań jak również potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na sprawozdanie finansowe Banku.

47. Zdarzenia po dniu bilansowym

- Wymagany poziom współczynników kapitałowych Grupy mBanku S.A. w 2019 roku

Z dniem 1 stycznia 2019 roku wartość obowiązującego banki w Polsce bufora zabezpieczającego na mocy przepisów Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym wzrósł z 1,875% do 2,50% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Biorąc pod uwagę powyższe, wymagany poziom współczynników kapitałowych w 2019 roku wynosi od stycznia 2019 roku:

- dla mBanku - łączny współczynnik kapitałowy – 18,02% oraz współczynnik kapitału Tier I – 14,98%,
- dla Grupy mBanku - łączny współczynnik kapitałowy – 17,50% oraz współczynnik kapitału Tier I – 14,59%.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego mBank S.A. spełnia wymogi KNF w zakresie wymaganych współczynników kapitałowych na 2019 rok, zarówno w ujęciu jednostkowym jak i skonsolidowanym.

- Szacunkowa wysokość składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny w 2019 roku

W związku z informacją Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) z dnia 21 lutego 2019 roku o łącznej kwocie składek na fundusz gwarancyjny banków i na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków na 2019 rok, Bank oszacował, w oparciu o strukturę płatności Banku za 2018 rok, że wysokość łącznej składki mBanku S.A. na BFG w 2019 roku wyniesie około 246 mln zł.

Podpisy Członków Zarządu mBanku S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
26.02.2019	Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Lidia Jabłonowska-Luba	Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Frank Bock	Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Andreas Böger	Wiceprezes Zarządu ds. Finansów	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Krzysztof Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Cezary Kocik	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2019	Adam Pers	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>